

CONGRESUL
EDUCAȚIEI POLITICE
ȘI CULTURII SOCIALISTE,
FORUM
AL SPIRITULUI
REVOLUȚIONAR
ȘI AL IUBIRII
DE ȚARĂ

ROMÂNIA SCRUTÎNDU-SE ÎN OGLINDA CONȘTIINȚEI DE SINE

Ne spune El : Luptați, compatrioți,
Fiți, fiecare, câte-un demn erou !
E nouă țara, casă pentru toți,
Și brazdă și lumină pentru toți,
In ea să-ntemeiem pe Omul nou !...

Ne spune El : Luptați, compatrioți,
Ca fiecare, și-mpreună, toți,
Să facem să-nflorească Omul nou !

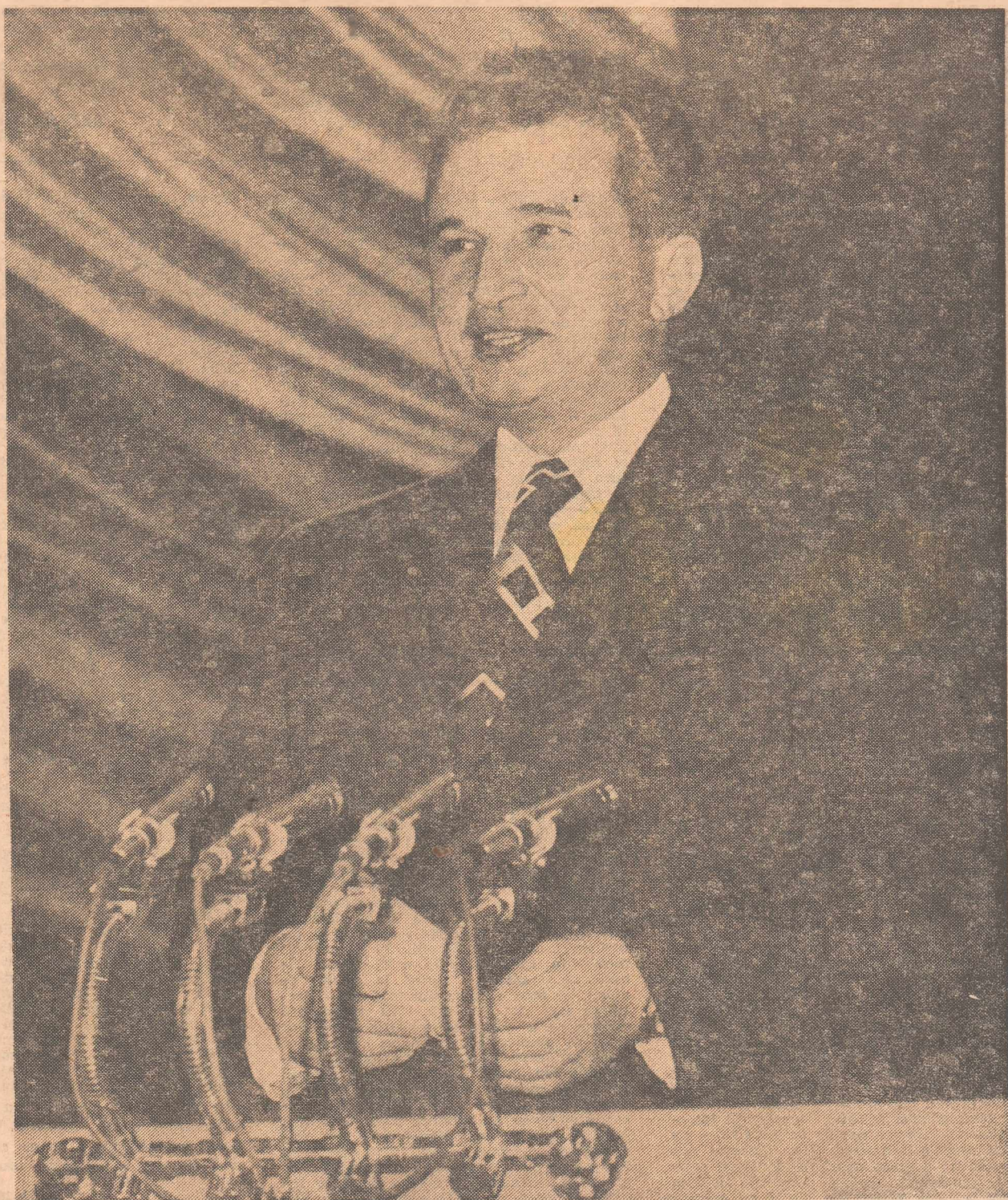
Cirmaciul cere și-i răspundem toți,
Noi, credincioșii Lui compatrioți,
E țara-ntregă un imens ecou :
Vom fi ca tine, Om al nostru, nou !

Cu țara Lui, la bine și la rău,
Într-adevăr, întreg destinul său
Ne-arată pe cirmaci ca pe-un erou
Partidul, tot, e în cuvântul său :
Priviți-l și-l urmați pe Omul Nou !

E dîrz și demn, precum i-au fost strămoșii,
Și rănile istoriei îl dor,
Din singe îi cresc steagurile roșii,
Din suflet re-nviatul tricolor.

E Omul Nou ! Izvorul. Și Lumina.
Și Floarea ridicată către cer,
Căreia neamul tot i-i rădăcina !
Vizionar, Poet și Grănicer !

Om Nou ! Și Comunist de Omenie...
A cîta oară-n glasul Lui, curat,
Întreaga noastră nouă Românie
Ce-a fost, ce este, ce va fi să fie
Ca un izvor etern a cuvîntat !

2 iunie 1976 orele 10. Pa-
latul Sporturilor și Culturii,
București

Președintele NICOLAE CEAUȘESCU vorbește activiștilor
spiritualității socialiste românești, partidului și țării.

Sintem vechi aici, sintem ai pământului și pământul ne știe și ne simte

„Avem sate puternice și pământ bun“. Cuvinte cu putere de inscripție plămădită în timp de vremuri. Nicolae Gaidagiu iese afară să vadă și să simtă ploaia. „Nea Ioane, plouă!“, iar strigătul țâșnit din bucuria și iubirea acestui copil al pământului te face poate să le uiți pe ale tale, să te rușinezi de ele. „Aflați că ploaia asta face cât o mie de articole apărute în toate revistele lumii. Sintem legați de ploaie și de pământ, cu toții, fără să ne dăm seama.“ De ce anume ai nevoie oare, care coardă a sufletului trebuie să vibreze cu atita tărie încât să faci dintr-o banală ploaie un capăt de țară?

„Aici, spune Gaidagiu, toți au fost plugari și crescători de oi, iar la Capidava era cea mai mare crescătorie de oi din aceste părți. Sintem vechi aici, sintem ai pământului și pământul ne știe și ne simte. Fusesem argat, înainte de război, prin treizeci și ceva, la moș Marin Gadei, un crescător de oi de prin partea locului care a murit în patruzeci, când avea 115 ani. Ei bine, omul acesta se ducea să plîngă pe mormîntul bunică-si la Arănești, tot prin aceste locuri. Ia gândiți-vă cât de adînci ne sînt rădăcinile.“

De aici, de la Topalu, urcînd pe cursul Dunării, nu peste multă vreme, într-un cot al fluviului privirea-ți se lovește de zidurile Capidavei. Ziduri străvechi, mărturie ale existenței geților și stăpînirii romane, ziduri mîncate de vreme și vremuri, ziduri de cetate păstrate întru pomenirea strămoșilor, aici, în plină vatră românească. Ceramica, trădînd o veche meserie a locuitorilor Dobrogei — olăritul — sau bătrînele cupfoare din cărămidă legate cu pământ și lipite tot cu pământ sînt doar două dintre numeroasele semne de viață românească la Capidava și în satele care țineau de masiva cetate romană, așa cum este și Topalu, ale cărei ziduri groase sînt, așa cum spune un istoric, „mărturie a strășniciei vremurilor“. Undeva la piciorul cetății, pe malul fluviului, lîngă amintirea netezită de ape și vremi, o stîncă din prima cetate getă, o salcie bătrînă își încălzește rădăcinile, trădate de pământul căzut. Nicăieri poate, așa cum sugera cineva, rădăcinile copacilor nu sînt mai adînci decît aici, la Capidava. Ion Birzan, deputat de Capidava și primar

al Topalului, îmi spunea că pîinea de Topalu este cea mai dulce pîinea de locurilor pentru că aici este ca și cu vinul, cu cît vatra este mai veche, cu atît pîinea este mai bună.

În jurul vechii cetăți din Capidava mai sînt azi doar cîteva familii de bătrîni, restul oamenilor îndreptîndu-se către noua matcă. Topalu, și el sat și cetate romană, este o comună din care n-a plecat și nu pleacă nimeni. „Dacă în alte părți oamenii pleacă de lîngă pământ, îmi mărturisește Margareta Roman, inginer-șef la C.A.P. Topalu, asta se datorește celor care au răspuns la un moment dat de viața lor. Doctorul face multe în comună, mai vine și salvarea, dar, este o vorbă: „Gaidagiu face și mai multe“. Omul ăsta are un cuvînt: „Mă vezi c-un ochi, te văd cu doi“. Gaidagiu n-a lipsit de la nici un botez, de la nici o nuntă, dar nici de la capul omului, cînd a fost bolnav. Eu nu sînt de-aici decît de 18 ani, dar îmi iubesc și locurile și oamenii ca pe cei de-acasă, din părțile Buzăului, ini-moși, corecți și buni gospodari.“

Topalu. Peste 2700 de suflete, o școală a cărei temelie este durată încă înainte de 1840, o grădiniță, complex comercial, apă pe 12 km, drum asfaltat pe 4 km, canalizare pe 2 km. Un bloc și-un muzeu acum în renovare, muzeul „Dinu și Sevesta Vintilă“.

— Ce este totuși Topalu?

— Cu C.A.P.-ul lui, se lasă ușor Nicolae Gaidagiu, Topalu este fala județului.

— De ce?

— În '56, cînd județul a luat Steaua Republicii, mă angajasem în numele oamenilor să dăm statului o sută de vagoane de produse agricole. Mulți mi-au spus că sînt nebun. Azi dăm 1500 de vagoane. Oamenii noștri primeau în urmă cu 20 de ani un milion de lei, azi le dăm 7 milioane.

— E mult, e puțin?

— Cîștigul nu e, poate, formidabil, dar în afară de bani am încercat să le dăm și altceva: canalizare, un centru frumos, asfalt, încălzire centrală. Toți au gospodării personale, din care nu le lipsește nimic.

Topalu — Capidava — vatră nouă, vatră veche, dar aceeași matcă.

În urmă cu cîtiva vreme, la I.R.E.M.O.A.S., uzina bucureșteană de la capătul cartierului Militari, în secția de echipament metallic, schimbul doi își prelua lucrul, normal, fără semne deosebite. Bruscu, o vilvataie de foc, limbi neiertătoare de flăcări încep să curgă, să se prelingă literalmente prin hala atelierului de șlefuire. Într-un tub de absorbție a prafului de aluminiu s-a produs o aprindere. O ardere violentă, neașteptată, nebănuită, inexplicabilă.

Maistrul Constantin Simionescu, șeful de echipă Dumitru Ungureanu strigă la bărbații atelierului: „Mai întii femeile, gravidele, izolați femeile! Aveți grijă de ele...“ Ușa de ieșire face curent și împrăștie limbile de foc bezmetic, pretutindeni. Și într-o fracțiune de secundă se aruncă spre locul de muncă al lui Ștefan Tufeanu care n-apucase să iasă din raza lor. Și e mușcat nemilos, l se aprind hainele de pe el și ard ca într-un coșmar. Ungureanu aleargă să-l scoată din hală, din

grupă de sînge. Sînt întrebați colegii de atelier, de secție. Vestea se răspîndește în toată întreprinderea. Se prezintă la cabinetul medical 280 de oameni. Toți vor să doneze sînge pentru Tufeanu, toți țin neapărat să-i dea măcar un strop de viață din viața lor. Două-sute-opt-zece de oameni, înțelegeți, și cu mare greutate — a fost nevoie de autoritatea conducerii — au rămas 160 și apoi vreo 70—80. Medicii sînt uluiți: „Potolește-ți oamenii, Huluban! Stau pe la poarta spitalului, unii încearcă să intre, alții chiar izbutesc, ne-reglementar, pe furis, să-l vadă pe Tufeanu.“ „Ce mai trebuie?“, se întreabă în continuare. „Apă minerală, ca să fie hidratat, portocale, supraalimentație...“ li se răspunde. „Dacă nu s-ar fi luat măsura fermă de a se organiza acest ajutor, la poarta spitalului din strada Arh. Ion Mincu s-ar fi adunat un munte de sticle cu apă minerală, de fripturi și de portocale“, îmi spune Oliviu Huluban. Este delegată să meargă la spital, zilnic, co-

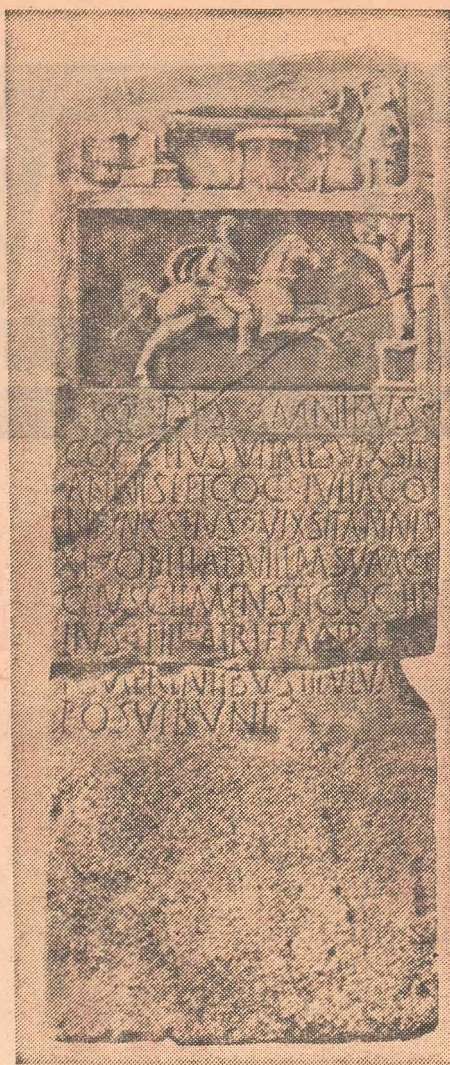
Omenia pînă la sacrificiu

raza focului, luptă să-l stingă. Îi ia în brațe ca să înăbușe flăcările, alții îl văd, își dau seama că se va aprinde și el, îl strigă, îi trag pe-amîndoi, căci Ungureanu nu lasă din miini miinile lui Tufeanu. Sînt scoși. Ungureanu, din fericire doar cu arsuri la miini, ca și alții cîtiva. Tufeanu în schimb e un corp care fumează...

După puțin timp salvarea aleargă pe străzile Bucureștiului cu cei doi accidentați însoțiți de maistrul Simionescu. Spre bucuria celor din întreprindere, Dumitru Ungureanu se întoarce repede printre ei, arsurile lui nefiind grave. Viața lui Ștefan Tufeanu e însă grav amenințată. Începe cursa medicilor de la Spitalul de chirurgie plastică și reparatorie, ca să-l salveze. Locuitorul secretarului de partid, Oliviu Huluban, suprasolicită cu prezența și cu telefoanele: „Doctore Sabău, e nevoie de ceva? Spune-ne, te rog, cît mai rapid!“ A fost nevoie de o mare cantitate de medicamente speciale pe care spitalul nu le avea în acea clipă. Pînă să se întocmească formalitățile de comandă ar fi durat mult și atunci comitetului sindicatului le-a cumpărat cu 30 000 lei (bani pe care ulterior spitalul i-a restituit întreprinderii). „Mai e nevoie de ceva?“ — nu conțenește întrebările. „Da, Tufeanu are nevoie de o mare cantitate de sînge pentru transfuzii.“ „Cîți donatori vă trebuie?“ „Să vină vreo 20—30 cu aceeași

lega de secție, strungărița Maria Radu. „Ce să vă spun, m-am dus, mă duc fiindcă e firesc să mă duc. Oricare om din uzina noastră ar face ja fel, oricare am fi putut fi în locul lui Tufeanu.“ Și această femeie tînără a stat ore în șir lîngă colegul ei, ca lîngă cineva de-al familiei, l-a hrănit cu lingurița ca pe un copil — nu pleca de lîngă el pînă nu mînea.

Dar să revenim la cronologia întâmplărilor. Cînd pentru medicul pacientului începe să fie o speranță, ei caută donatori de piele pentru grefe. După momentul singelui, nimeni nu s-a îndoit că vor fi donatori. Și totuși, ne mărturisește, o emoție și o vagă îndoială trăiau doctorul Sabău și Oliviu Huluban: „Dar dacă totuși nu se va oferi nimeni...?“ Era nevoie numai de tineri între 18 și 25 de ani. Se apelează, așadar, iarși la colegii de uzină, de data aceasta din mai multe secții și mai cu prudență. Li se explică despre ce e vorba și se lasă oamenilor timp de gîndire. Li se spune limpede că nu e un lucru ușor, că este necesară înțelegerea în spital a acelora pe care îi vor alege medicii, că este vorba, în fond, despre o operație, că vor suferi și ei dureri pînă ce se vor vindeca propriile răni... Nimic! „Eu m-am gîndit de-acum, inscrieți-mă primul“, se oferă Dumitru Bănică, tînăr de 20 de ani, strungar în secția de echipament. Odată cu el se inscrie și soția lui, Georgeta Bănică. Za-

Un călugăr Partenie, trecînd pe la 1830 prin aceste locuri, remarcă într-un memorial de călătorie că aici, „de-a lungul Dunării n-am întîlnit decît o populație românească foarte avută.“

Capidava — Topalu. Vechea și noua matcă de gînd și împlinire românească, aici unde Dunărea a fost pîntea de frăție cu populația dinspre Carpați, aici unde bătrînul fluviu a săpat în maluri și piatră de cetate istoria, unul dintre numeroasele semne ale existenței noastre dintotdeauna în aceste locuri, semne răspîndite în fiecare colț al bătrînei Dobroge.

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

darnic l se spune că e femeie, că rămîn semne, cicatrice estetice pe corp. Nimic, ea se inscrie, iar Dumitru, care era de față, n-a schițat un gest că n-ar fi de acord. Peste așteptări, se inscriu 30 de tineri, printre care multe fete. Regret că spațiul nu ne permite să reproducem lista cu numele tuturor. Printre ei se afla și un tînăr care a fost potolit cu greu, fiindcă într-o zi, două urma să-i nască nevasta, se aflau și Marga Dinuță, Ioana Albu, Constanța Nedelea, Maria Fifială, unele necăsătorite, care renunțau cu deplină conștiință la frumusețea trupului lor, ca să ajute un om, pe care îl cunoșteau doar din vedere sau poate nici atît. Se prezintă la sediul spitalului un număr de 25 și pînă la urmă, după probe și teste medicale, sînt aleși trei. Cel ce s-a inscriș primul, spre satisfacția lui, Dumitru Bănică, strungarul Dumitru Argint, tot de 20 de ani, căsătorit și tată a doi copii, și frezorul Marian Moise, 18 ani. Ei s-au întors la lucru după 12 zile de spitalizare și convenitul concediu medical. Stau de vorbă cu doi dintre ei, cu Bănică și cu Argint, și n-au ce să-mi spună. Îmi vorbesc în schimb cu emoție despre cum plîngea „nea Tufeanu cînd ne-a văzut, cum se simțea de apăsător de ce facem noi pentru el.“ Și-mi mai spun că nici în uzină, cît au fost ei internați, colegii n-au stat indiferenți. Certificatele lor medicale nici n-au fost preluate de serviciul financiar, ei au cîștigat normal, ca și cum ar fi lucrat. Tovarășii din echipă au muncit și pentru ei, au realizat producția la același nivel ca și cum ar fi fost și ei acolo, și au fost în consecință retribuiți. Dorința ca fiecare om să facă ceva pentru colegul lor a fost generală la I.R.E.M.O.A.S. „Cît cîștiga Tufeanu în ultimele luni, înainte de accident?“, s-au interesat colegii lui de secție. Era muncitor bun, serios, fruntaș. Primea o retribuție în jur de 3 000 lei. Ca familia lui să trăiască la același nivel, copiii lui să nu resimtă lipsa, au hotărît cu toții ca din realizările lor suplimentare, din sporul de producție realizat, să-i completeze retribuția ce i se cuvine din asigurările sociale, pînă la nivelul cîștigului dinainte.

De unde să mai iau cuvinte ca să calific aceste gesturi ale celei mai mari și mai totale omenii? Ale omeniei pînă la limitele ei ultime, pînă la sacrificiu? Imprejurarea care a făcut-o să acționeze, e adevărat, e de excepție, faptele însă nu. Ele sînt firești, ele își au sorgintea în umanismul nostru socialist, în morala noastră tradițională ce se contopește tot mai mult cu actul individual.

CICI IORDACHE ■

Vapoare pe Bega

Erau o raritate pînă și în copilăria mea, deși atunci circulația părea mai vie, ba chiar mai romantică. Șleplu pintecos plutea agale în aval, cu un soi de căsuță la capătul din față sau din spate. Păi cum? Provă și pupă nu aveau navele acestea? Nu. Ambarcații sui-generis, deopotrivă apte trasului la edec și navigatului în aval, erau construite astfel, deoarece ar fi fost cam dificil să le întorci, pe în-gusta lor cale acvatică. (De-atunci s-a construit și un „golf“ numai bun de făcut vira într-insul; dar se va vedea îndată că azi el nu mai e folosit.) Priveam deci, de la începutul primăverii și pînă la ancorajul de toamnă, aceste blajine vehicule nautice, de povară. Coșul căsuței fumea; pe după geam se zăreau femei, bărbați, copii: se vedeau la taifas, mincau, trăiau. Uneori, căluți mărunți trăgeau șlepurile, mergînd pe amîndouă malurile, spre cartierul fabricilor; răsuna atunci, în pocnete de bici, înjurăturile surugiilor. Încărcatul era de asemenea un spectacol la care făcea să privești. Ieșind din moară, bărbați mușchuloși, lucii în soare, încovoiați sub greutatea sacilor, treceau în pas alergător punțile înguste, improvizate din scinduri prinse în bordaj de stîngii. Șleplu, înghițind oameni și marfă, pornea înapoi către drumul fără pulbere al Tisei și apoi al Dunării. Spre lumea largă. În chip de greu mesaj cu miros de grîu. Uneori vedeam și salupe cu drapel și un căpitan care saluta, la chipiu, stînd în capătul de sus al scării, urmărirea de acolo conturul ferm și perisabil al tîrnușurilor. Apoi, începeau să treacă ansambluri: șleplu docil — și, în sine, neputincios — remorcat de șalupă spre debarcaderele fabricilor. Biciii căluți pierduseră desfătarea minunată vieții de pe Bega. Cred că n-o regretau. Noi, copiii, însă da, căci spectacolul ne plăcea mult și eram încă incapabili de a pune la socoteală pericolul și dificultățile. Tocmai de aceea, bunii întototrii ce ne aflam, „curgeam“ cu apa, de la turbine, hăt pînă jos, la podul Modosului, iar acolo ne zbenguiau pe sub nave, la o adîncime de peste doi metri. Adevărat trebuia să intervină polițaiul ca să ne interzică tîmbele același spre moarte. Cît era de frumos! În preajma portului, viața părea și fîgăduia să fie permanentă; se legănau bărci, răsunau porunci, elicele involburau riul călduț, molcom și nepăsător. Mai încolo, un pod plutitor se lupta din greu cu forța și presiunea apei domoale. Au urmat apoi războiul, bombardamentele și spaima. Portul nu-i departe de gară; bombele cădeau aproape de riu, dar portul a scăpat totuși teafăr, sănătos și nevătămat. Iar după Eliberare au început să reapară în răstîmpuri șlepurile și bărcile cu motor din paza tîrnușului. În bacuri pintecoase, muncitori cu hiriețe și tîr-năcoape porneau la consolidat malurile; ingineri și hidrologi urmăreau și controlau starea și instalațiile tehnice ale porturilor mai mărunte (Dinias, Uivar, Otelec) de dincolo de Timișoara. Mai tîrziu, pe la sfîrșitul anilor 'cincizeci, au început și „croazierele“ de pe Bega (încetînd în schimb, ce-i drept, aproape cu desăvîrsire, navigația comercială). Excursiile pe apă și-au cîștigat faimă, aveau succes, dar aduceau beneficiu puțin. Adulții mai juvîniți din oras și îndeosebi părinții cu copii mici aveau adesea la ospitalitate „Rîndunicii“, zierele elociauz entuziasmate noua distracție a riveranilor, minunea plutitoare de pe Bega, cu care e un deliciu să pleci la drum, fie și pentru o oră de geografie aplicată... Navigația s-a dovedit a fi într-adevăr atrăgătoare; preajma portului și a podului Mihai Viteazul, unde imbarcarea și debarcarea îi opreau întotdeauna locului pe trecători, răsuna mereu de risete și voie bună. Atmosfera acelei porțiuni a riului redevinse cea cu care eram obișnuiți. Apoi a trecut și asta. Vaporul de agrement a dispărut de pe Bega (să sperăm că nu pentru totdeauna) și de-atunci Timișoara e parcă mai săracă: îi lipsește o culoare, o bucurie. În materie de navigație comercială nu am competența necesară unei opinii. E o treabă — de durată — pentru specialiști, pentru o comisie de specialitate. Fapt este însă că în afară de Dunăre avem în țară un singur riu navigabil: Bega. Canalizarea sa a durat aproape două sute de ani, costînd foarte mulți bani, foarte mult canon, foarte multe eforturi. Portul mai există și astăzi, căci comandantul și subalternii săi își satisfac cu multă conștiințiozitate și abnegație sarcinile de supraveghere și întreținere. Dar vapoare nu apar. Și am dori să le vedem deocamdată măcar pe cele de agrement.

MARKI ZOLTAN ■

CONGRESUL
EDUCAȚIEI POLITICE
ȘI CULTURII SOCIALISTE,
FORUM
AL SPIRITULUI
REVOLUȚIONAR
ȘI AL IUBIRII
DE ȚARĂ

ROMÂNIA

SCRUTÎNDU-SE ÎN OGLINDA CONȘTIINȚEI DE SINE

Cultura — un domeniu în care se decide posibilitatea de a ne asuma viitorul

Congresul educației politice și culturii socialiste se înscrie printre marile evenimente politice ale ultimilor ani. Problematika sa vizează nemijlocit conștiința socialistă a maselor și implicațiile ei în evoluția națiunii, căile și modalitățile de acțiune destinate să modeleze oameni cu o înaltă responsabilitate socialistă, dedicați perspectivei ample, gata oricând să aplice fără șovăire politica partidului și statului și să răspundă epocii pe care o trăiesc prin însăși construcția ce o inserază în dimensiunile ei generoase.

Acest congres se integrează organic în direcția clară pe care partidul nostru a trasat-o în domeniul culturii, statuată într-o suită de documente ce își află împlinirea în Programul adoptat la cel de-al XI-lea Congres al Partidului Comunist Român. El afirmă, deopotrivă, rolul conducător al organelor și organizațiilor de partid, chemate să transpună în viață orientările de ansamblu privind activitatea culturală, cunoscut fiind faptul că prezentul și viitorul națiunii, grandioasele obiective proiectate de partid se află într-o relație directă cu activitatea de a le finaliza a membrilor săi, a tuturor și nu numai a unora dintre ei. Cu alte cuvinte, accentul care îl punem azi pe formarea unui om multilateral ne întărește în convingerea, cu caracter de necesitate, că va trebui să insistăm și mai mult în a asigura tuturor membrilor societății noastre un nivel ridicat de pregătire: politico-ideologică, profesional-științifică și culturală — planuri în care se decide posibilitatea realizării în bune condițiuni a sarcinilor economico-sociale actuale.

În plus, Congresul educației politice și culturii socialiste are menirea de a ne îndemna să ne orientăm eforturile spre o organizare superioară a muncii politico-educative, în care noi vedem un imperativ al științei conducerii societății. Ne referim la un ansamblu armonios de acțiuni, printre care pe un loc de frunte putem situa coordonarea optimă a potențialului educațional de care dispunem, prin exercitarea concretă a rolului conducător al organelor și organizațiilor de partid, prin adoptarea formelor și modalităților specifice în munca pe care acestea o desfășoară în rindul diferitelor categorii de cetățeni. Atunci cînd vorbim, de pildă, de structura mediului pentru care organizăm un proces

educațional complex, ne gândim — avînd în vedere exemplul județului Dolj — că trebuie să răspundem nevoilor profund diversificate ale unei populații de aproape 740 000 de oameni, că această populație reprezintă un puternic și exigent detașament muncitoresc, căruia i se adaugă peste 300 000 țărani cooperatori, un număr mare de femei, peste 140 000 de tineri care învață, oameni cu multă experiență politică, profesională și de viață, dar și cetățeni angajați de mai puțin timp în activitatea economico-socială.

Afirmarea exigențelor revoluției tehnico-științifice, în toate domeniile de activitate, conferă o încărcătură specifică muncii educaționale pe care o desfășurăm spre înobilarea maselor cu temeinice cunoștințe despre lume și viață, spre asigurarea unui nivel ridicat de cultură umanistă, tehnică, economică etc. Tot acest proces desfășurîndu-se pe fondul democratizării actului de cultură, în sensul unei mai active legături între organizatorul și beneficiarul activității cultural-educative, în sensul transformării cetățeanului de azi în beneficiar și, deopotrivă, producător de cultură. În acest plan, eficiența va fi mai ridicată sau mai scăzută în măsura în care organizatorul și beneficiarul vor acționa sau nu în consens.

Este limpede pentru noi că în acest început de iunie Congresul educației politice și culturii socialiste, reprezentativ prin însăși lărga sa componență, va marca un moment de excepție în viața națiunii noastre. Participarea tovarășului Nicolae Ceaușescu la lucrările lui constituie garanția supremă a temeiniciei hotărîrilor ce le vom adopta, suportul certitudinii că acest forum, polarizînd atenția întregii țări, vine în întimpinarea unor deziderate ce se cer neîntîrziat transpuse în viață. Și reprezintă un privilegiu pentru noi faptul că, încă o dată, secretarul general al partidului ne oferă personal un exemplu de abnegație și clarviziune comunistă, prin evaluarea lucidă și în perspectivă a resurselor spirituale de care dispunem și de care va trebui să dispunem, nu neapărat pentru a câștiga un pariu cu istoria, ci pentru a ne afirma demnitatea în rîndul națiunilor lumii.

ION CETĂTEANU ■
secretar al Comitetului județean al P.C.R.
Dolj

Valențele culturii

Abordînd problemele educației politice și culturii socialiste, Congresul nostru este el însuși un act de cultură. Meritul său este că pentru prima oară în istoria revoluției noastre sînt chemați să se pronunțe despre cultură și educație nu numai oamenii de breaslă, de profesie, adică scriitorii, artiștii, pedagogii, ci oameni din toate domeniile de activitate socială: din industrie, din agricultură, din economia pură și aplicată, din activul de partid și de stat, ca o dovadă că în noul context istoric cultura devine colectivă în sensul cel mai larg al cuvîntului și este făcută de către toți pentru toți.

Într-o întreprindere, de pildă, cultura nu mai cade exclusiv pe seama responsabilului cultural al sindicatului sau a directorului clubului, — ea implică întreaga suflare a întreprinderii, în frunte cu directorul, — ideologia definind politic fiecare act social. Facem politică în tot ceea ce producem material și spiritual, iar politica este cultură. Ea nu mai este astăzi o simplă opțiune, ci un fel de a vedea viața, deci a filozofa. Și a educa. Omul politic, comunistul, își educă urmașii, generația de mîine, act de profundă responsabilitate ce nu poate fi îndeplinit fără suportul culturii. Cultura intră între coordonatele definitorii ale societății socialiste multilateral dezvoltate.

Pe de altă parte, în epoca noastră trăim o tot mai accentuată mutație a culturii spre civilizație. Cultura devine practică, absorbită în nivelul de trai, deci civilizație. Eruditul, exegetul, cărturarul abstract de odinioară, omul absorbit de beatitudinea culturii în sine, nu mai definește spiritualitatea epocii. Așa cum știința este legată direct și responsabil de producție, cultura este și ea legată de capacitatea de a produce bunuri materiale mai multe și mai bune, — o cultură polivalentă: tehnică, artistică, filozofică, economică, — o cultură complexă prin care omul se străduiește să facă față cerințelor crescînde ale societății moderne și să le depășească. De aici și implicațiile sociologice ale culturii. Și pedagogice. Estetica de la puritatea formelor de

expresie intră în economie, în lumea materială prin acea imbinare a utilului cu frumosul pe care o amintim altă de des.

Iată de ce la Congresul nostru sînt chemați oameni de toate învelnicirile, de toate preocupările, ca la tribuna lui să se întilnească scriitorul cu cititorul, actorul cu spectatorul, plasticianul cu colecționarul (poporul însuși fiind un colecționar pasionat), arhitectul cu constructorul și beneficiarul, — cu sentimentul sigur că fac cu toții cultură. Acesta este sensul culturii de masă și nu repertoriul căminelor culturale sau numărul de cititori de la cutare bibliotecă, — detalii desigur necesare dar nu fundamentale. Astăzi întreaga cultură trebuie să fie cultură de masă prin caracterul revoluționar și democratic al culturii. Prin audiții radiofonice repetate, Beethoven și Mozart au devenit înțeleși și gustați de oameni care nici nu le cunoscuseră numele, iar rapsodiile lui Enescu au circuitul muzicii populare. Statuile familiarizează ochiul și mințea cu cititori și precursori ai culturii și civilizației autohtone și universale, televiziunea familiarizează omul de rînd cu cunoștințe științifice și artistice din cele mai felurite. Încetul cu încetul omul a intrat în lumea cunoștințelor enciclopedice. O asemenea cultură cuprinzătoare și eficace urmărește Congresul și nu o cultură unilaterală în sensul scolar de odinioară.

Filozofia marxist-leninistă cuprinde, prin structură, cunoștințe multiple. Aplicată la construirea socialismului, aceste cunoștințe se materializează și se sedimentează nu numai în memorie, ci în însăși conștiința de sine a omului. Grijă partidului este ca bagajul de cultură al maselor să depășească mediocritatea contactului grăbit, superficial cu cultura și să implice cultura cu toată gravitatea ei în felul de a fi, de a munci, de a gândi al omului nou, al omului epocii noastre.

Acestea și încă multe altele, cred eu, sînt rosturile actualului Congres.

AL. ANDRÎTOIU ■

ROMANIA

SCRUTINDU-SE IN OGLINDA CONSTIINTEI DE SINE

Relația economie — cultură — educație, o coordonată majoră a vieții noastre

În pregătirea Congresului educației politice și culturii socialiste, pretutindeni s-a înregistrat o puternică intensificare a acțiunilor pentru înfăptuirea Programului ideologic al partidului și a hotărârilor adoptate de Congresul al XI-lea.

Organele și organizațiile de partid militează cu consecvență pentru îndrumarea întregii munci de educare a maselor, pentru folosirea cu mai multă eficiență a tuturor mijloacelor de influențare politică și de culturalizare de care dispun. Constatăm cu multă satisfacție că în întreprinderi, pe șantiere, în atelierele de proiectare, în laboratoare, pe ogoare sau în instituțiile de creație predomină spiritul angajat, exigența muncitorească față de producția materială și spirituală. Susținută de o vie și judicioasă muncă politico-educativă și organizatorică, chemarea la întrecere lansată de Comitetul Municipal București al P.C.R. a determinat și stimulat o atmosferă angajantă în toate colectivele de muncă din sector pentru obținerea de noi succese în întrecerea socialistă, în realizarea planului de stat pe anul 1976. Potrivit datelor de care dispunem, pe primele 4 luni ale anului 1976 producția globală industrială a fost realizată în proporție de 105,8%, producția marfă cu 105,2%, productivitatea muncii cu 103,3%, ceea ce ne-a permis ca activitatea depusă în această perioadă să o încheiem cu realizări la nivelul angajamentelor asumate.

Instaurarea unui climat rodnic de muncă și de creație, manifestarea plenară a potențelor creatoare ale oamenilor își au izvorul în sarcinile mobilizatoare, în înaltele idealuri înscrise în Programul partidului. În ierarhia factorilor de progres pe planul educației revoluționare multilaterale, relația economie-cultură-educație se înscrie ca o coordonată majoră pe agenda de lucru a tuturor organelor și organizațiilor de partid, de masă și obștești care compun Frontul Unității Socialiste. Ca un permanent „foc viu” al conștiinței revoluționare, s-au îngemănat cu munca productivă de zi cu zi adunările de partid, dezbaterile de largă amploare privind rezolvarea la un înalt grad de competență a multipeilor sarcini, întregul sistem de acțiuni pentru însușirea cunoștințelor noi economice, tehnico-profesionale și de cultură generală. La ora actuală, în sectorul nostru se desfășoară o cuprinzătoare și concretă activitate educativă în jurul a 19 inițiative de masă ce se generalizează în întreprinderi în scopul creșterii eficienței economice, realizării ritmice și depășirii prevederilor actualului cincinal, de la „Cercul de creație științifică” la „Șantierul model de organizare și conducere”, de la „Brigada complexă de producție și educație” la „Ergonomia aplicată” etc. Această largă paletă de inițiative născute în sprijinul producției este completată de inițiative culturale-educative din ce în ce mai diversificate — de la simpoziune la sesiuni de referate și comunicări științifice, de la schimburi de experiență la concursuri „cine știe câștigă”, de la vizite la muzee, la excursii tematice pe meleagurile consemnate în legendele și istoria neamului românesc.

Principiul care ne-a călăuzit în activitatea noastră a fost și rămâne acela că dezvoltarea conștiinței socialiste nu este un „scop în sine”, ci are drept

esență, obiect și conținut creșterea participării conștiente a oamenilor la opera de edificare socialistă. Popularizarea sarcinilor cincinalului, evidențierii înalțelor comandamente ale omului nou, combaterii apucăturilor și moravurilor anacronice le sînt subordonate acțiunile, întreaga muncă a celor peste 4.000 de agitatori comunisti, care desfășoară o susținută activitate de la om la om, întreaga agitație audio-vizuală fiind astfel concepută să producă în conștiință o revoluție, să conducă la afirmarea pasiunii față de nou.

Rigurose științific elaborate, planurile de educație comunistă se înfăptuiesc pas cu pas. Casele de cultură, cluburile, bibliotecile, căminele culturale, scenele teatrelor și sălile de cinematograf au găzduit în perioada pregătirii Congresului educației politice și culturii socialiste peste 5.000 de acțiuni și manifestări artistice și cultural-educative, peste 1.500 de expuneri, mese rotunde și dezbateri, simpoziune și seri de întrebări și răspunsuri în legătură cu cele mai diferite teme. Au avut loc, de asemenea, peste 30 de deplasări în comuna Otopeni, în întreprinderile sectorului și la căminele de nefamiliști, ale membrilor brigăzii științifice complexe a sectorului.

Pe scenele teatrelor profesioniste s-au înfrunit în mari spectacole angajante formațiile artiștilor amatori, iar scenele teatrelor de vară Herăstrău, Miorița și Parcul Tineretului găzduiesc, în fiecare duminică, spectacole populare date de artiștii amatori. Au fost deschise 24 de expoziții : la Școala generală nr. 4 — expoziția cu produse și obiecte executate de elevii școlilor generale și ai liceelor sectorului în atelierele-școală și în cercurile de specialitate ; la I.S.P.C.A.I.A. — expoziția de invenții și inovații realizate în întreprinderile economice și institutele de cercetare din sector ; la cabinetul de partid al sectorului — o colecție a celor mai bune gazete de perete și panouri critice și satirice ; la Ateneul tineretului și la Casa de cultură — expoziții de fotografii, sculptură, artă plastică — iar în mai multe unități — expoziții cu cele mai reușite lucrări de artă plastică și desene realizate de oameni ai muncii sau de copii ai acestora.

Acțiuni devenite tradiționale, cum sînt „Primăvara culturală bucureșteană”, „Dialog cu teatrul scurt”, „Zilele filmului istoric”, „Zilele filmului de actualitate” au polarizat, de asemenea, atenția unui mare număr de spectatori, cu deosebire tineri.

Comitetul de partid al sectorului a acordat o atenție deosebită în cadrul muncii ideologice și de educație socialistă acțiunilor de formare și adîncire a convingerilor materialist-științifice — componentă inseparabilă a profilului spiritual al omului nou. Pe această temă, atît la nivelul sectorului, cît și la nivelul unităților, au avut loc circa 150 de acțiuni, la care au participat mai bine de 15.000 de oameni ai muncii.

Experiența dobîndită de noi în acest domeniu al muncii de partid o vom îmbogăți pe parcursul activității viitoare, îndrumar prețios fiindu-ne lucrările Congresului educației politice și culturii socialiste care se desfășoară acum.

DUMITRU GHEORGHISEAN ■
Prim secretar al Comitetului de partid al sectorului 1 — Municipiul București

Filmul trebuie să lase generațiilor viitoare mărturie autentică despre noi

Sînt convinsă că generațiile de după noi vor răscoli nu numai bibliotecile, ci și filmotecile pentru a căuta documente despre noi, cei de acum, despre timpul nostru. De aceea, a vorbi despre răspunderea politică a cinematografului înseamnă, în primul rînd, a avea în vedere imensa sa datorie de a se constitui într-o mărturie autentică. Generația în viață poate sancționa pe loc o operă artificială, posteritatea ne va judeca însă după ceea ce am lăsat în urma noastră, și de aceea mi se pare că filmul este investit cu o complexitate răspundere politică. Sarcinile filmului nostru sînt cu totul altele decît cele ale cinematografului francez, italiene, occidentale în general. Cînd produci 25 de filme pe an și, dintre acestea, nu foarte multe de actualitate, trebuie să fim foarte atenți către care anume zone de inspirație ne îndreptăm, căci nici o scuză nu-și mai poate avea locul în fața unui film fără nici o semnificație sau a unei pelicule excentrice. Tendința pe care a avut-o la un moment dat cinematograful nostru de a scormoni în straturile neesențiale ale existenței unei societăți — tendință din păcate încurajată de critică — mi se pare nu numai neinteresantă, ci și nocivă. Interesează mai puțin — sub raport social și psihologic — drama unui tînr care nu știe ce vrea în viață, decît drama celui care suferă de prea multă luciditate. **Va trebui să ne axăm activitatea viitoare mai puțin pe subiectele întimplătoare și mai mult pe marile probleme ale contemporaneității ; poate că atunci filmele noastre ar semăna într-adevăr cu regizorii lor**

și nu cu directorii caselor de filme. Producătorilor noștri le-aș reproșa faptul că nu determină, în suficientă măsură, implicarea autorilor în filmele pe care le fac. În atîtea și atîtea filme nu se simte biografia spirituală a regizorilor, nu se înțelege ce anume necesitate imperioasă i-a trimis în cinematografie, nici măcar nu ne dăm seama dacă au venit minăți de vreo altă artă ; cu alte cuvinte, nici pe plan ideatic, nici pe plan estetic, nu le simți rădăcinile.

Sînt în cinematografie de aproape douăzeci de ani și am asistat de atîtea ori la încercări inutile de a-i capta unele tendințe în formule și forme fixe, anchilozante. Dar filmul este o artă în plină evoluție, încă nici nu ne dăm seama în ce se va transforma după ce își vor fi spus cuvîntul cinematografiile naționale ale țarilor în curs de dezvoltare, ale lumii a treia. Cinematograful de mîine va fi mult mai bogat decît ne-am fi imaginat în urmă cu cîțiva ani, el va reprezenta o mare diversitate de culori naționale. Avem datoria de a fi prezenți cu o imagine demnă a societății și a timpului nostru. Vorbim de școala românească de film ca despre o permanentă așteptare, ca și cînd ea ar trebui să se ivească la o dată fixă. Dar această școală s-a născut, ea nu este altceva decît suma a ceea ce este bun și rău. Ceea ce avem de întreprins, în continuare, este să o facem reprezentativă prin calități, nu prin defecte.

MALVINA URȘIANU ■

În echipa mea de instalatori dăm o bătălie pentru cultură

S-ar părea că noi, oameni de șantier, care muncim din zori și pînă noaptea, avem prea puțin timp pentru cultură și că deci un congres pe această temă este destul de îndepărtat de preocupările noastre. Lucurile nu stau așa. Nu vreau să folosesc cuvinte mari, dar adevărul e că și noi ducem, în felul nostru, o bătălie pentru cultură. Iată de ce voi urmări cu atenție Congresul educației politice și culturii socialiste.

Eu văd așa lucrurile : pe șantier, băieților din echipa mea le țin loc și de mamă și de tată, fiindcă acasă mulți din noi nu merg cu săptămînilor. Eu mă țin de capul băieților : „Ați terminat profesională, acum trebuie să mergeți la liceul seral.” Știu că nu le va fi ușor. Ziua lucrează în arșiță, pe ploaie sau pe vînt, seara la învățătură ! Și totuși trebuie... Asta-i bătălia mea pentru cultură. Eu pe băieți sînt dator să-i învăț nu numai să instaleze calorifere și să învîrtă șuruburi, ci să fie oameni în-

tregi. Or, nu poți fi un om întreg dacă n-ai cultură generală, nu numai tehnică. De asta trebuie și liceu. La noi în echipă lucrurile merg bine, sînt mulțumit. Dintr-o echipă de zece, vom fi cinci cu liceul ; eu l-am terminat, Jean Neacșu, Marian Chiroiu, Tudor Oancea, Daniel Vinersan vor merge la Școala la liceul industrial de construcții. Unii au și depus actele. Din păcate, alți doi au depășit limita de vîrstă, nu mai e nimic de făcut. Totuși, mi se pare că și 50 la sută e un procentaj bun în cazul nostru. Totul se cuprinde într-o problemă mai largă, aceea a educației tinerilor muncitori, care pe mine personal mă preocupă foarte mult. Iată de ce aștept cu mare interes și voi urmări cu atenție ce se va discuta la congres pe această temă.

FLOREA DABU ■
Șef de echipă instalatori, Trustul de construcții, montaj, reparații pentru industria chimică

Omul — scopul întregii noastre politici

Constanta fundamentală a întregii noastre politici comuniste, sensul întregii noastre activități de partid își află, deliberat, de la Congresul al IX-lea, finalitatea în opera de modelare a unui om cu adevărat nou, expresie a unei conștiințe moral-cetățenești superioare, îmbinînd armonios dăruirea supremă pentru ideea și cauza comunistă cu patriotismul fierbinte în procesul complex de zidire lucidă, științifică, al unei societăți venind să se definească, la rîndul ei, un concept original în ansamblul teoriei și practicii marxiste contemporane, societatea socialistă multilateral dezvoltată. Sîntem cu toții, de la acel eveniment istoric, martorii și părtașii unei acționale preocupări pentru consolidarea în cadrul acestui complex organism social a unei spiritualități nobile, purtînd pecetea unei angajări categorice și activ susținute în vederea afirmării, odată cu avantajele și rigorile unei democrații largi, liber și conștient consimțite, a unei neostenite acțiuni de definire, la nivelul practicii unui popor întreg, a conceptului de conștiință comunistă, de morală comunistă, de echitate comunistă, în cadrul unui sistem, al unui Cod de norme de comportament unic în lume.

Ce dovadă mai vie, mai atingătoare, mai tulburătoare pentru această operă de revoluționare a portretului uman în spațiul geografic și spiritual românesc contemporan, decît acest Congres al educației politice și culturii socialiste care s-a transformat, de la început, într-un adevărat și uriaș forum al po-

porului întreg, chemat să dezbată problemele devenirii morale și culturale ale unei țări întregi ? !

Niciodată în trecut și nicicînd și nicînde problemele educației politice ale omului chemat să făurască cea mai dreaptă și cea mai bună societate nu s-au pus cu atîta acuitate și cu atîta gravitate, sugerînd încă o dată originalitatea creatoare cu care Partidul nostru comunist, secretarul său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, abordează marxismul în condițiile lumii contemporane.

Ce corolar mai convingător și mai grăitor, pentru acest proces de amploare națională, conducînd la imaginea unei personalități umane dominate de principiile educației comuniste, decît, tot în cadrul Congresului, grija pentru a se asigura culturii nu numai mijloacele de desfășurare la nivelul poporului, beneficiar și creator deopotrivă, dar și direcțiile dezvoltării ei viitoare, astfel încît ea să poată deveni, prin ea însăși, un act de conștiință, novator și deci curajos, angajat și deci partizan, obiectiv și deci suveran, capabil să depună mărturie și deci neînfeudat efemerului conjunctural, în sfîrșit, semnificativ pentru puterea de a se face ecoul opiniei publice și deci partinic. Pentru că literatura, devenind act de conștiință și înscriindu-se în procesul operei de educație politică a unei națiuni, se cuvine să răspundă rigorilor artei cu aceeași credință cu care slujește ideii.

DINU SARARU ■

Permanenta sărbătoare a vieții

Cînd muncim, inima trebuie să ne fie spre oameni și ochii spre munca noastră; să fim gata a preveni orice rău și gata a întîmpina orice bine. Pentru a participa la o sărbătoare fixată la un moment dat, trebuie să fii pregătit pentru permanenta sărbătoare a vieții.

Un șir lung de condiții pe care le impune arta cere ca părțile să se înlanțuie într-o perfectă stare și lipsa unei verigi din complet, fie în zona caracterului, fie în cea profesională, ne prăbușește efortul, ne aruncă din nou în topitorie, ca pe un rebuț din care marea uzină ancestrală a pămîntului străbun făurește un altul, pe care poporul îl dorește și îl merită.

Arta, ca orice faptă umană, pentru a rămîne folositoare lumii, trebuie să izvorască din convingerile noastre cele mai adînci, din conștiința noastră. Răbdători, fără mari pretenții, fără zgomot, simțindu-ne datori, fericiți de a fi zilnic în miezul efortului, ne creăm răgazul necesar dialogului cu propria noastră conștiință, detectăm cerințele spirituale ale vremii, răs-

pundem unei necesități. Toate acestea se văd și se simt; nimeni nu știe mai bine ca marea lume muncitoare să-l selecționeze pe cel ce o reprezintă în efortul său, în idealurile sale.

Mesageri ai celor mai evoluat gînduri și simțăminte umane, sîntem obligați a fi noi înșine ceea ce vrem să propunem celorlalți. Conținutul artei sîntem noi. Tema oricî de măreață ar fi dacă nu își găsește în noi egalul rămîne neslujită. Arta este oglinda vie a caracterului nostru.

Mă consider mereu tînăr, dar, iată, în urma mea, apar ca pădurile zvelte și însorite chipuri luminoase și noi, talii robuste, idoli reali ai operelor mele. Ei încep să construiască de azi ziua de mîine. Îi simt cum mă cercetează, cum mă judecă. Îmi verific pentru a mia oară conștiința, mă întreb dacă sînt sau nu pentru ei un exemplu demn de urmat. Fiindcă nu tablouri am vrut eu să realizez, ci curenți de imbold și seninătate ai noii mentalități.

SABIN BĂLAȘA ■

Patria, opțiunea fundamentală

În acest moment deosebit pentru viața noastră spirituală este semnificativă, cred, evocarea ecoului pe care l-a avut chemarea adresată creatorilor, oamenilor de artă de a făuri opere pătrunse de dragoste față de patrie și popor, de prețuire față de gloriosul său trecut de luptă pentru libertate și independență, pentru progres social, opere a căror trăsătură distinctivă să fie patriotismul, potențat superior de dimensiunea sa socialistă.

„Patriotismul, spunea marele om de cultură George Călinescu, este un sentiment al cărui conținut s-a prefăcut în curgerea vremilor, avînd totuși un simbol statornic. Patriot este acela care își iubește patria, dar patria, originar, înseamnă locul unde trăiesc părinții, și în ultimă analiză părinții înșiși, sau mai bine zis strămoșii...” Și, continuă marele cărturar, „...omul a înțeles prin patrie țara în care s-a născut, pămîntul din care își trage hrana, limba pe care a moștenit-o și care-l face să se înțeleagă cu semenii săi, părinții spirituali ai tuturor celor de-o limbă, adică artiștii, scriitorii, gînditorii”.

Nimic nu poate fi mai presus între idealurile unui creator decît acela al comuniunii de aspirații cu poporul cărui îi aparține. Nimic nu poate realiza pentru un creator această comuniune decît conștiința mereu vie a datoriei de a urma nobila tradiție spirituală a culturii autohtone, de a duce mai departe, într-un nou context social-istoric, lecția patriotică a înaintașilor. Creatorii din toate generațiile sînt intens preocupați de realizarea, în timp, prin opere durabile, valoroase, a unei adevărate epopei naționale, pentru ctitoria unui Pantheon spiritual modern, în cadrul căruia să-și găsească întru chiparea emoționantă biografia mult milenară a poporului român, paginile de eroism și jertfă înscrise de acesta, de-a lungul veacurilor, pentru păstrarea neatînsă a ființei naționale, pentru ca pe aceste plajuri de istorie și legendă să se rostescă, armonios și expresiv, eterna limbă românească. Desigur, este înțeleasă această emulație spirituală de către creatorii nu ca un evlavios refugiu într-un trecut mai mult sau mai puțin îndepărtat, ci ca un act de solidaritate cu prezentul, cu viitorul țării, prin punerea în lumină a semnificațiilor faptelor pilduitoare ale trecutului său. Istoria este tezaurul viu, nepieritor, din care izvorăște conștiința de sine a unui popor. Fără istorie, prezentul și-ar estompa relieful, nu s-ar putea arăta în lumina lor reală adevărurile faptei și gîndirii oamenilor. Este, deci, firesc ca omul de artă să se considere solidar cu istoria țării sale, să militeze, în modalități specifice, pentru păstrarea nemistificată a lecției istoriei, să aștepte răspunsurile cele mai potrivite față de orice încercări de denaturare a adevărurilor istoriei patriei. Dacă rememorăm — și o vom face întotdeauna cu legitimă mîndrie — paginile datorate geniului popular, conicrilor, marilor noștri scriitori, pagini în care faptele istoriei s-au convertit în literatură de mare originalitate și valoare — vom avea temeiuri adînci să înțelegem de ce scriitorii de azi, oamenii de artă de azi consideră edificarea unei creații contemporane străbătută de patriotism drept o îndatorire de frunte. Existența

unui popor conștient de sine este condiția fundamentală a afirmării plene a sentimentelor de solidaritate cu alte popoare.

A crea o literatură în rezonanță intimă cu evoluția socială și națională, o literatură socialistă, careia specificul național să-i determine originalitatea, făcînd-o inconfundabilă cu alte literaturi, conferindu-i atribuțiile necesare înscrierii într-un dialog veritabil al culturilor, înseamnă, în fond, a milita, în mod practic, pentru accesul larg al maselor la valorile artei. Pentru că nu putem vorbi de un acces democratic la creație dacă nu vom face totul pentru ca această creație să fie una valoroasă, pătrunsă de spiritul umanismului revoluționar, vizînd formarea și transformarea spirituală a omului, clădirea temeinică a conștiinței socialiste.

În contextul acestor adevăruri ale creației contemporane este legitim să relevăm că prin atitudinea față de creatori și față de creație, prin orientările generoase, partidul este, în fapt, îndrumătorul competent și luminat al literaturii și artei noastre. Nu printr-o îndrumare administrativă, birocratică, nu prin imixțiuni în procesul creației, nu prin cerința îngustării spațiilor de inspirație s-a ilustrat partidul ca factor decisiv în conducerea și îndrumarea vieții noastre spirituale, ci prin atenția permanentă acordată creației, rolului ei în opera de desăvîrșire moral-spirituală a oamenilor societății noastre. A serie o literatură a trecutului eroic, a prezentului dinamic, socialist, destinată contemporanilor și viitorului, a serie despre istoria de ieri și de azi cu gîndul limpede la istoria de mîine — iată certitudinea pe care ne-a dat-o partidul nouă, creatorilor României contemporane!

Se mai aud aiurea, în lume, voci panicale de verdictul neiertător al istoriei, vocile ruginite ale unor trădători de țară care — urînd ceea ce edificăm noi, aici, în România, în plan economic, social, spiritual — se dedau la tot felul de răstălmăciri și injurii. Condamnați irevocabil de istorie, acești scribi stîpîndiași după violența injuriilor aruncate asupra țării noastre, a trecutului și prezentului ei, vor să ne învețe ce este libertatea de creație și par a se arăta îngrijorați de lipsa ei în țara noastră. Nu, domnilor, le vom răspunde: cînd scriitorul român, cînd omul de artă român este chemat să realizeze opere inspirate din viața poporului, dedicate slujirii poporului său, cauzei socialismului și păcii — aceasta este adevărata libertate de creație. Căci nu poate fi libertate mai mare decît aceea de a fi împreună cu poporul tău, solidar cu el în muncă și aspirație. După cum România nu poate fi decît acolo unde sînt Carpații, unde sînt Marea și Dunărea, unde sînt Oltul, Prutul și Mureșul, unde sînt semnele strămoșilor și faptele de nobilitate dăruite ale minunaților constructori ai prezentului socialist al patriei.

Aici și numai aici se va afla cu fapta spirituală, cu sufletul și gîndul scriitorului român! Acum și întotdeauna, urmînd lecția nepieritoare a marilor înaintași.

NICOLAE DRAGOȘ ■

Cultivarea atitudinii

De cîțiva ani, printre laureații premiilor literare ale C.C. al U.T.C. se află și cite un reprezentant al tinerei poezii de limbă germană din România — Frieder Schuller (1972), Richard Wagner (1973), Franz Hodjak (1974), Werner Söllner (1975), iar printre semnatarii volumelor distins în ultimii ani cu premii de debut ale Uniunii scriitorilor au fost și doi autori germani din țara noastră — Anemone Latzina (1971) și Gerhard Eike (1975). Dacă amintim acest fapt acum, în zilele Congresului educației politice și culturii socialiste, o facem pentru a ilustra adevărul (controlabil de către oricine dorește s-o facă) că literatura germană din România, folosindu-se pe larg de condițiile create de partid cetățenilor din rîndul naționalităților conlocuitoare, de a-și trăi viața spirituală conform tradițiilor culturale, specifice lor, s-a integrat plenar în preocupările comune literaturii de azi din România, indiferent de limba în care este scrisă. Aceasta se cere a fi subliniat cu atît mai multă tărie cu cît unii, care de mult au părăsit meleagurile noastre, sfidînd evidența faptelor, denaturează lucrurile cu tot felul de scorneli.

Dar iată că literatura scrisă în limba germană în această parte a Europei, plămădită într-un îndelung proces istoric, în permanentă confruntare cu realitățile vieții de aici și trezită la o nouă conștiință în anii socialismului, se dovedește a fi nu numai viabilă, ci și bogată în perspective. O dovedesc volumele poezilor amintiți mai sus, precum și întreaga activitate desfășu-

rată de scriitorii de limbă germană din România.

Dacă tematica scrierilor semnate de tinerele talente afirmate în anii din urmă, precum și a cărților scrise de autori germani din țara noastră consacrați de mult se reduce din ce în ce mai puțin la universul restrîns al satului locuit de sașii ardeleni sau de șvabii bănățeni, aceasta este urmarea firească a evoluției istorice, a participării cetățenilor de naționalitate germană, alături de români și de cei de naționalitate maghiară, la efortul general de ridicare a țării în toate domeniile de activitate. O bună parte din aceste scrieri își propune tocmai conștientizarea rosturilor noastre comune în această țară, unde istoria ne-a așezat alături, rosturi care reclamă aportul fiecăruia, o atitudine angajată, activă și nu una contemplativă, pasivă față de realitate.

O asemenea atitudine caută să cultive și tînăra poezie germană din România prin însăși factura ei. Fie că tratează o tematică pe care am numi-o particulară (inspirată din spațiul specific de viață al populației cărăia se adresează), una națională (adică inspirată din realitățile materiale și spirituale românești comune tuturor locuitorilor acestei țări), sau una universală (inspirată din problemele lumii de astăzi), demersul poetic vizează în ultimă instanță atitudinea cititorilor, căutînd să le ofere repere de orientare în dialectica istoriei contemporane, pe care ei înșiși sînt chemați s-o făurească.

EMMERICH REICHRATH ■

Munca — prima școală a educației socialiste

În procesul educației socialiste nu se poate concepe o reală muncă educațională în afara procesului propriu-zis al muncii, al efortului fizic și intelectual zilnic, la locul de producție. Munca — uzina, întreprinderea, ogorul — educă și crește oameni, ridică generații de muncitori, ridică nivelul de trai al țării, creșterea bunăstării generale. Aici nimeni nu mă poate contrazice: **munca rămîne prima școală a educației, a educației socialiste.** Este un merit al partidului nostru, al tovarășului Nicolae Ceaușescu în pri-

mul rînd, că la noi — fie că este vorba de Reșița, Hunedoara, Galați, sau oriunde în altă parte a țării — între muncă și educație există o relație cit mai directă, de intercondiționare și stimulare reciprocă. Este un fapt pe care, fără îndoială, Congresul ce se desfășoară în aceste zile îl va sublinia încă o dată.

ANCHIDIU MARTĂU ■

pensionar,
fost maistru la secția de scolare
a U.C.M.-Reșița

Moment de vîrf al acțiunilor politice și cultural-educative

Congresul educației politice și culturale socialiste, eveniment cu profunde rezonanțe în viața ideologică și culturală din țara noastră, a constituit și pentru organizațiile componente ale Frontului Unității Socialiste din sectorul 8 al Capitalei, un prilej de intensificare a întregii munci politice și cultural-educative în vederea împlinirii Programului ideologic al partidului, de formare a conștiinței socialiste a oamenilor muncii, pentru ridicarea gradului general de cunoaștere a acestora.

Sărbătorirea zilei de 1 Mai și a 55 de ani de la crearea P.C.R. au constituit momente de amplificare deosebită a activității de educare a oamenilor muncii, îndeosebi a tineretului în spiritul patriotismului socialist, al dragostei față de patrie și Partidului Communist Român, prilej de evocare a unor momente de seamă din istoria poporului nostru, a succeselor remarcabile obținute în opera de construcție a socialismului.

I. Astfel, în cadrul așezămintelor de cultură, la cluburile muncitorești, instituțiilor școli au fost organizate numeroase manifestări, simpoziune, mese rotunde, debateri, expuneri, înfîlîri cu vechi militanți ai partidului, oameni de știință și cultură; au fost organizate vizionări de spectacole, concursuri pe teme inspirate din istoria patriei noastre etc. Menționez, în acest sens, simpoziunele și debaterile: „55 de ani de la crearea P.C.R.”, „Trecut glorios, prezent eroic, viitor luminos”, „Succesele obținute de poporul român sub conducerea P.C.R. în anii construcției socialismului”, „Crearea statului național român — operă istorică fundamentală a maselor populare” etc., organizate la casele de cultură, Clubul „Grivița Rosie”, I.M.M.R. Grivița Rosie, Dacia, Complexele de cale ferată Grivița și Triaj, Regionala C.F. București.

De o participare deosebită s-au bucurat acțiunile inițiate de Comitetul U.T.C., Consiliul pionierilor în rîndul elevilor. Astfel, concursul „Partidul ne este mîndrie și steag” a angrenat peste 7000 pionieri și uteciști,

S-au organizat excursii la casele și locurile memoriale, legate de activitatea P.C.R. Menționăm în acest sens spectacolul evocativ „Cinstim memoria eroilor comunisti”, prezentat la „Muzeul Doftana”, în ziua de 2 mai de cei peste 800 pionieri și uteciști din sectorul nostru.

II. O pondere însemnată în cadrul manifestărilor organizate în această perioadă a ocupat activitatea cultural-artistică. Un moment de vîrf al acțiunilor inițiate l-a constituit participarea la cea de a IV-a ediție a „Primăverii culturale bucurestene”, manifestare prestigioasă a vieții cultural-artistice a Capitalei. Din multitudinea activităților menționez: simpoziunele „Bucureștiul la a 55-a aniversare a P.C.R.”, „Cincinalul 1976—1980 — etapă importantă în edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate în România”, organizate la Casa de cultură a Sectorului 8 și Clubul I.U.C.-Grivița Rosie; colocviul pe tema „România pe drumul construcției socialismului”, privind operele secretarului general al partidului, tovarășului Nicolae Ceaușescu, colocviu organizat cu participarea Editurii politice și Academiei „Ștefan Gheorghiu”; expozițiile de carte, îndeosebi social-politică; serile de poezie patriotică organizate cu concursul actorilor de la Teatrul Giulești; concertele de muzică corală românească inspirată din trecutul de luptă al poporului și partidului nostru.

În prezent, acțiunile politice și cultural-educative inițiate de organizațiile de partid, sindicat, de organizațiile de U.T.C. și pionieri cunosc un moment de vîrf, iar apogeul acestora îl va reprezenta spectacolul susținut de formațiile artistice din sectorul 8 în seara zilei de 6 iunie, în cadrul festivalului-concurs „Trofeul Arenele Romane”, sub genericul: „Venim din vremuri de baladă”.

IOSIF NICOLAE ■

Prim secretar al Comitetului de partid al sectorului 8 — Municipiul București

CONGRESUL
EDUCAȚIEI POLITICE
ȘI CULTURII SOCIALISTE.
FORUM
AL SPIRITULUI
REVOLUȚIONAR
ȘI AL IUBIRII
DE TARĂ

ROMANIA SCRUTINDU-SE IN OGLINDA CONSTIINTEI DE SINE

ROMANIA NEMURITOARE

Columna dacică

Capul lui Decebal n-a părăsit niciodată ținuturile acestea
Piatra Carpaților îl susține în aerul pe care îl respirăm
răspicat a spus-o cel care veghează
la Roma nu s-a ris niciodată pe seama capului lui Decebal
cine ar fi putut ride
cine ar fi putut urni capul lui Decebal
cine ar fi putut urni din pământul ei o țară
dar mai ales cine infricoșat în adevăr ar ride
capul lui Decebal nu a părăsit niciodată sufletele noastre
capul lui Decebal stă măturie pe un piedestal de munți
privirea lui ne dă măreție
și dacă Decebal a renunțat la trupul său muritor
e pentru ca noi să ne fi putut naște și numi români
sufletele noastre niciodată nu l-au părăsit
capul lui Decebal e însăși viața
în anul 1976 și întodeauna
capul lui Decebal stă pe statura țării.

IOAN RADU IGNA ■

GHEORGHE TOMOZEI:

**În fața Patriei nu vorbești cu cuvintele,
ci cu truda ta, cu faptele tale**

Poetul și publicistul Gheorghe Tomozei s-a născut la 29 IV 1936 la București.
Bibliografie selectivă: Pasărea albastră (1957), Steaua polară (1960), Lacul codrilor albastru (1961), Vîrsta sărutului (1963), Fintina culorilor (1964), Noapte de echinox (1964), Poezii (1965), Cîntece de toamnă mică (1967), Patruzezi și șase de poezii de dragoste (1967), Altair (1968), Suav anapoda (1969), Poezii de dragoste (1970), Atlantis (1971), Misterul clepsidrei (1971), Tanit (1972), Mașinării romantice (1973), Gloria ierbii (1975).

— Prima întrebare pe care v-o pun este una la care aș ajunge vrînd, nevrînd: ce a însemnat pentru generația dumneavoastră Nicolae Labiș?

— Eram foarte tineri noi, elevii de la Școala de literatură (eu, de pildă, aveam 16 ani). Eram tineri și plini de visuri, dar, datorită lui Nicolae Labiș, înainte de cum se poate trăi am învățat cum se poate muri.

— Cum era Labiș?

— Oricine l-a cunoscut nu se putea să nu fie marcat de el. Era cel mai plin de vitalitate dintre noi. Avea nota ieșitului din comun. El era personajul precoce, scintilător, asupra căruia se așteptau privirile tuturor. Prin temperamentul său vulcanic își contrazicea originea de moldovean. Părea un pui de valah, optimist și plin de vervă, mereu pus pe șotii, dar de o maturitate, de o gravitate care nu puteau să-și scape la o privire mai atentă.

— Omul acesta pus pe șotii a fost un mare poet al revoluției noastre.

— Ani de zile după dispariția lui n-am mai întâlnit asemenea personaj complex.

A fost un revoluționar convins de justetea idealurilor comuniste pe care nu șovăia să le afirme răspicat, sperînd pe acei funcționari comizi în gîndire pentru care revoluția însemna asigurarea pentru ei a unor locuri cit se poate de fîhnite unde să se chivernisească.

— Gheorghe Tomozei a mai fost același după dispariția lui Labiș?

— Nu numai eu, ci și colegii mei de generație (Lucian Raicu, Radu Cosașu, Ion Gheorghe, Mihai Negulescu) n-am mai rămas aceiași. Am fost mai puțin tentați de jocuri, am devenit parcă peste noapte maturi. Poezia mea a căpătat pentru o vreme un aer ușor vetust, bătrînicios, care contrazicea tîneretea mea.

— Dacă ar mai fi trăit, ar fi împlinit anul acesta 41 de ani.

— Pentru mine ar fi fost o șansă. Aș fi avut mai puține etape sterile. Mulți ani după dispariția lui s-a scris fără ambiție. A trebuit să apară Nichita Stănescu pentru ca spiritul de emulație să renască.

— Nu-mi vine să cred că poetul Gheorghe Tomozei serie luîndu-se la întrecere cu cineva.

— Sint dușmanul concurenței în literatură. Ca și al formulei de „mare poet” decernată de critici în fiecare săptămînă altui autor. Un poet nu poate fi mare decît postum. Nichita are o vorbă: „Nu e greu să fii un poet mare. Greu e să fii poet”.

— Vă mai supără vreo „etichetă”?

— A ceea prin care sint deosebiți poezii naționali de ceilalți. Ca și cum nu am fi cu toții poeți naționali. Ca și cum nu ne-am înscris prin opera și viața noastră în slujirea aceluiași idealuri ale poporului român.

— Acestea sint păcatele criticilor. Dar poezilor ce le reproșați?

— Nu poezilor le reproșez, ci aceluia care cred că au ajuns la poezie printr-o falsă spontaneitate. Sint împotriva expresiei pripite, care face să ajungă în plumb niște lucruri care nu ar fi trebuit să apară sau să apară numai după adîncă chibzuință. Sint unii care scriu pe scara tramvaiului (vezi, iarăși ajungem la tramvai, dar de data aceasta e vorba de oameni care într-adevăr se pierd). Unii vorbesc la fîr-mării atît de bubuitoare încît să se audă pînă la munte, cînd ar fi de ajuns să te

adresezi în șoaptă unui fir de iarbă. Poate tocmai oamenii mai puțin avîntați, cu o spaimă de rostogolirea de sunete, sint mai profunzi. Nu Goga și nici un alt poet cu expresie amplă și directă nu a scris versul acesta de o simplitate și de o forță uluitoare: „Sculați ai muncii proletari”, ci tocmai George Bacovia, care era și el ca un fir de iarbă.

— În ultimii ani poezia patriotică a cunoscut succese evidente.

— Dacă te referi la poeți ca Eugen Jebeleanu, Nichita Stănescu, Adrian Păunescu, Ion Gheorghe, Ioan Alexandru și la alți cîțiva, de acord. Prin aceste reușite poezia patriotică a ocupat un loc distinct în viața noastră culturală. Ea e un mijloc util de educație. Mă îngrijorează însă apariția unor fenomene de facilitare, de teribilism, de paradă ieftină. Noi, românii, trăim tot timpul momente febrile, dar avem datoria să vorbim și altfel decît cu glasul gînit. Mai trebuie să vorbim și cu calmul care caracterizează viața noastră.

— Prin ce se „distinge” poezia patriotică?

— Prin ostentația declarativă. În general, în astfel de producții sint descrise frumusețile țării. Sint folosite din belșug adjective. Carpații sint, bineînțeles, „cu frunțile în nori”, marea e „albastră”, codrii sint „deși”. „Poezii” se întrec să facă declarații de dragoste țării și-i enumeră frumusețile. Avem, într-adevăr, o țară nespuns de frumoasă, cea mai frumoasă de pe Pămînt prin modul armonios în care e împărțit relieful. Dar eu aș fi iubit România oricum ar fi fost ea, chiar dacă ar fi fost un deșert cu pulberi incinse sau un deșert al gheturilor veșnice. În fața Patriei nu vorbești cu cuvintele, ci cu truda ta, cu faptele tale. Să trecem deci de la gloriificarea cadentată a paginii de geografie și să facem poezie adevărată, de un autentic răsunet patriotic. Continuu să fii fermecat și azi de Cîntarea României (ai cărei autori îmi place să cred că sint trei: Nicolae Bălcescu, Alecu Russo, Vasile Alecsandri). Îi iubesc spiritul interogativ, dramatic, apelul pătîmas la gloria trecutului. Unii dintre noi însă fac cîntări fără să se întrebă și rimează Cuza cu Sarmizegetusa și cred că au atins culmile perfecțiunii și că sint patrioți. Ca iubitor de istorie veche și prezentă și mai ales ca iubitor de istorie viitoare a românilor, mă desolidarizez de astfel de manifestări naive în literă.

— Ați adus vorba de istorie. Care credeți că ar fi cîteva din trăsăturile noastre ca popor care ne-au permis să trecem prin orice încercare la care ne-a supus istoria?

— Am impresia că una din aceste trăsături ar fi, în ciuda posibilității noastre de a ne adapta la nou, frumosul nostru „conservatorism”. Am citit multe pagini despre străbuni, am străbătut măturile unor călători care au trecut pe meleagurile noastre, am răsfoit cu incintare corespondența voievozilor noștri, scrisă într-un limbaj firesc, lipsit de pompă. Știi ce scrisori extraordinare a lăsat Mihai Viteazul? Știi ce limbaj formidabil folosea Tudor Vladimirescu? (Nu ca în unele producții cinematografice, unde voievozii noștri au gura plină de metafore, sint emfatici și seamănă toți unul cu altul, deși Vlad Tepeș avea un temperament iar Ștefan cel Mare era o altă fire). Am fost în repetate rînduri greu încercați, toți e un optimism conținut în tot ce facem. O stare de calm istoric, de așezare a lucrurilor într-o ordine în care avem nădejdea că nu se va schimba decît după propria noastră voință. Poporul român e un popor pe care cu greu îl tulburi cu încercări. Ne lipsește apoi spiritul de aventură. Sintem un popor de oameni frumoși, foarte puțin mimetici, care locuim într-un teritoriu de vis. Nu

întimplător am conservat folclorul așa cum nu a mai făcut-o nimeni.

— Care din „paginile străbunilor” pe care le-ați răsfoit v-au impresionat cel mai mult?

— De pildă, una ar fi aceea de după înfrîngerea lui Decebal. Am o imensă curiozitate să știu cum s-a petrecut această teribilă întimplare. Am mereu speranța că undeva, într-o arhivă, sau pe fundul mării, sau într-o peșteră din munte se va găsi textul despre războaiele dintre daci și romani și despre modul cum a apărut poporul român. Pierderea acestor texte este coplesitoare pentru noi toți. Apoi, mă mai interesează un domitor care n-a ispitit pana multor scriitori: Matei Basarab.

— Un voievod cuminte.

— Cuminte și cu minte. Un mare diplomat. Mă pasionează, de asemenea, Mihai Viteazul, un mare erou frumos, dar, firește, un om cu toate ale lui. Să-ți citesc o frază dintr-o scrisoare a lui: „Nu supărînd auzul Măriei Tale cu infrumusețări și plămuiuri, nici cu vorbe lungi, ci, rîzimat pe nevinovăția mea, voi spune adevărul limpede”. Această frază, ușor modificată, (adică în loc de „Măriei Tale” să punem cuvîntul „cîțitorilor”), ar trebui s-o aibă în vedere oricine se apucă să scrie despre străbuni, oricine vrea să-și aducă o contribuție la realizarea Epopeii naționale.

— Dumneavoastră cu ce vă înscrieți la realizarea ei?

— Scriu o carte — Poema patriei. În prima parte relau într-o altă manieră un poem al meu mai vechi despre Negru-Vodă. În a doua parte va fi vorba despre bunul meu, un om simplu din Muscel. În partea sa finală, Poema patriei va da seamă despre sufletul meu de azi.

— În ziua în care va apărea interviul, se vor desfășura lucrările Congresului educației politice și culturii socialiste.

— Congresul e un prilej de cristalizare a expresiilor noastre reale, de a realiza sintetic locul nostru în lume astăzi, de a ne expune din nou opiniile despre viața externă și internă. Un prilej de reafirmare a principiilor politicii noastre care se bucură de adevărate întregul popor și de preturi în lumea întreagă. Aștept de la acest congres o revigorare a culturii noastre socialiste. Mă refer, de pildă, la o revigorare a mișcării noastre editoriale și de presă, unde mai există comoditate, lipsă de mobilitate, birocrație. Pentru că noi, românii, avem vocația presei și a tiparului, pentru că sintem o țară de oameni tineri, entuziaști și pricepuți, trebuie să avem la îndemînă cele mai eficiente mijloace pentru răspîndirea adevărului în masele însetate de cultură. Apoi, acest congres poate să instaureze un climat de deplină colaborare între creatori, un pas înainte pentru realizarea idealurilor pe care le nutresc creatorii din România. Totodată, aș dori ca scrisul nostru să nu mai sufere de festivism. Iubesc duminica, dar mai mult îmi plac zilele de muncă ale săptămînii.

— Sînteți un om împătimit de istorie. De istoria românilor. Aș vrea ca în încheiere frazele pe care le rostiiți să fie legate tot de istorie.

— Vezi, George Arion, noi, românii, sintem originali și în moarte. Unul a murit pe un tron de fier, pe cap cu o coroană înroșită în foc. Alții au murit zdrobiți pe roată. Un altul sfîșiat de cămile. Pe altul l-au dus departe cu toată familia și le-au tăiat capetele la toți. Fiecare din aceștia a murit pentru un vis. Care, pentru noi, a devenit astăzi, realitate.

GEORGE ARION ■

Nu uitați filmele pentru tineret!

Dintre temele ce vor fi abordate de Congresul educației politice și culturii socialiste cel mai mult ne interesează — cum e și normal, avînd în vedere vîrsta noastră — acelea legate de educația tinerilor.

Mai sint atîtea de făcut! Să vă dăm un exemplu aparent mărunț. Te plimbi liniștit cu prietena în parc și deodată îți apar în față niște derbedei care te imobilizează, te iau la bătaie — tu ești singur! — ba te mai și buzunăresc pe deasupra. Chiar unul din noi (Drăghici) a pățit-o deunăzi. Și nu e un caz cu totul izolat. Firește, nici nu generalizez, majoritatea tinerilor își vîd de treburile lor, muncesc, învață, dar sint destui pierde-vară.

Tocmai legat de acest aspect, vreau să ating o problemă care ne frămîntă. Congresul educației politice și culturii socialiste va dezbate, credem, și problemele cinematografiei. Or, ne întrebăm dacă în unele din acțiunile nedemne ale unor tineri nu se fac simțite și efectele îndepărtate ale aceluia film străine care mai rulează și la noi și care pun accent prea mare pe violență. Tinerii sint atît de influențabili! Știm prea bine că la noi, sub acest aspect, se operează o selecție severă,

și e foarte bine așa, totuși se întîmplă că în multe, foarte multe filme occidentale aduse la noi, într-o formă sau alta, tot pumnul și revolvelul joacă rolul principal, chit că pînă la urmă Binele învinge... Ne plac și nouă, ca oricărui tînar, filmele de aventuri, cu detectivi sau cele privind Vestul sălbatic, dar ne întrebăm de ce se importă atît de puține filme, să spunem, despre inventatori celebri sau exploratori. Și asta tot aventură e, dar nu neapărat cu degetul apăsător pe trăgaci. Oare nu se fac asemenea filme sau primează, la import, doar criteriul comercial? Cît despre filmele românești, am dori să vedem cit mai multe ca acela intitulat „Cursa”. Noi sintem lăcătuși și ne plac oamenii care știu să mînuiască tehnica în mod îndrăzneț. Colosul acela de oțel care merge pe șoselele țării ne-a rămas în minte. Te descoperi singur, simți că poți face mai mult, te mîndrești cu tehnica noastră, românească. Iată de ce ne permitem să facem o sugestie: nu uitați filmele pentru tineret!

NICOLAE DRĂGHICI ■

lăcătuș

CONSTANTIN BIȚĂ ■

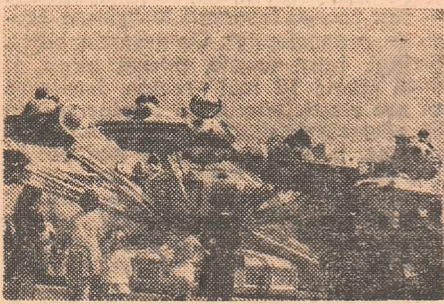
lăcătuș,

secretarul Comitetului U.T.C.

de la întreprinderea de pompe

— București

Spre bucuria copiilor Capitalei — și cu siguranță că nu numai a acestora — s-a deschis Parcul distractiv „Orășelul copiilor”, de la care va trinită acest instantaneu. (Nicolae Tokacek, București)

În numărul 20. FLACĂRA a publicat un material care reflectă producerea și consumul actului cultural-educativ în Cimpulung-Argeș. Materialul a produs o eferescență și o reacție de „sensibilitate” mai mare ori mai mică a factorilor vizati direct și indirect. Personal sînt întru totul de acord cu cele constatate de reporterul revistei, „Marele Bai” fiind unica distracție și viață culturală în majoritatea așezămintelor destinate acestui scop, diferența constînd în nuanța coloristică a așezărilor ce împingese toate spațiile destinate reclamelor din oraș. Ar trebui luate măsuri dintre cele mai drastice pentru a curma această stare de lucruri care nu ne face onoare. (Ion Dobrescu, Cimpulung-Argeș)

Primul din partea Consiliului Popular al județului Olt :

„...cele sesizate de Ana Barbu și Petria Zeceana, asistente la Laboratorul de epidemiologie din cadrul Spitalului orașenesc Caracal, s-au constatat a fi întemeiate, fiind rezolvate favorabil. În urma cercetărilor efectuate a fost informată Direcția sanitară și s-au dispus măsuri corespunzătoare. Pe data de 11 mai a.c. s-a discutat cu conducerea Spitalului orașenesc Caracal asupra modului de constatare a abaterilor disciplinare, precum și a procedurii de emitere a sancțiunilor, atrăgîndu-se atenția că în situația celor două asistente ar fi trebuit să se cerceteze faptele respective, să se fi apreciat just gravitatea lor, urmînd ca după aceea să se emită decizia de sancționare. Cu ocazia plății retribuțiilor pe 25 mai a.c. se vor restituți celor două angajate sumele reținute...”

În comuna noastră a funcționat un punct farmaceutic de gradul II care în ultimul timp a fost deservit de către moașa pensionară Elisabeta Georgescu. De peste trei luni această femeie și-a pierdut capacitatea de

muncă datorită unei paralizii, fiind imobilizată la pat, și tot de la această dată punctul farmaceutic este închis. S-au făcut intervenții pe plan local pentru redeschiderea acestui punct dar fără nici un rezultat. Apelăm la sprijinul revistei FLACĂRA pentru rezolvarea acestei probleme, cunoscînd că acest punct farmaceutic reprezintă o necesitate vitală pentru cetățenii comunei. (D. Arsenescu, comuna Hîrtiești, județul Argeș)

Sîntem un grup de angajați ai Spitalului unificat Melnești, județul Dolj și avem următorul necaz : în ziua de 19 aprilie 1976, la spitalul nostru au fost aduși 32 de porci, cu greutatea cuprinsă între 15-40 kilograme, de către un delegat al Cooperativei de consum Filiași-Melnești, pentru contractare, urmînd ca peste 5 luni să-i predăm în greutate de minimum 100 kilograme. Pînă aici toate ar fi cum ar fi, necazul cel mare însă este acela că toate aceste animale erau bolnave, refuzînd să mînce și scăzînd în greutate văzînd cu ochii: am cerut sprijinul cadrelor de specialitate, cu toate tratamentele aplicate nu s-a reușit a se face nimic : unul a murit după primele 12 ore de la predare, iar altul după 12 zile. Dacă lucrurile merg în ritmul ăsta, nu știm ce anume vom mai preda, practic, statului, peste cinci luni, conform contractului încheiat — or, el fiind bolnav dinainte de a ne fi predați, cine poate fi socotit, de fapt, păgubașul ? (Semnează Hie Constantin împreună cu încă 9 angajați ai Spitalului unificat Melnești, județul Dolj).

Mă numesc Nicolae Iordăchescu și domiciliiez în București. Mă alătur celor ce doresc să fie impulsionați soluționarea scrierii cu 4 din a, așa cum s-a procedat în cazurile : România, Brăncuși, Părvan etc., revenîndu-se deci parțial la regula ortografică din 25 mai 1932 a Academiei Române. Astăzi scriem „pline” și nu „pîne” — deși folosim panificație; scriem „cîine” și nu „cîne” — deși folosim carne; scriem „singe” și nu „sânge” — deși folosim sînguin; scriem „mîna” și nu „mână” — deși folosim manual etc. Ar fi timpul să se stabilească odată pentru totdeauna, începînd chiar din primele clase de școală, corectitudinea scrierii tînd seama de originea limbii române, de continuitatea și permanența neamului nostru pe cuprînsul țării.

Din inițiativa Asociației de locatari nr. 11 din municipiul Birlad, la fiecare scară de bloc s-au organizat grupe de pionieri care se îngrijesc deopotriva de spațiile verzi, de bunurile obștești, ca și de păstrarea liniștii. Grupurile de copii, formate inițial, au antrenat și alți colegi de-al lor, astfel că acum lucruri care păreau a fi numai treaba celor mari sînt făcute foarte bine și cu multă bucurie de micii cetățeni. (Lupu Bucholtz — Birlad)

Din inițiativa și sub egida Comitetului județean Timiș al Frontului Unității Socialiste, cînelubiștii timișoreni au realizat de cu-

plind un film-anchetă socială care rulează pe ecranul primului cinematograf al municipiului, „Capitol”. Beneficiind de un excelent comentariu — autor : Mirel Erateș — pelicula se constituie într-o profundă reflecție asupra impresiei generale pe care o lasă orașul, insistînd în bună parte pe „frumosul cotidian”, care nu se reduce doar la peisajul arhitectonic, ci constituie un complex ansamblu de civilizație și comportament urban. Ceea ce asigură în prezentarea peliculei originalitate și certă reușită sînt tocmai acele inspirate surprize ale unor pilduitoare aspecte pozitive și negative, din comportarea diferitelor categorii de cetățeni care, neîndoielnic, vin să ofere spectatorilor o veritabilă lecție de comportare civică, de atașament cetățenesc față de orașul nostru. (Petru Novac Dolingă, Timișoara)

Vă trimitem o fotografie reprezentînd o porțiune din strada Huedin din cartierul Berceni, sector 5, București — o porțiune care contrastează neplăcut cu frumusețea acestei

populate zone a Capitalei. Oare cine este dator să intervină pentru a curma această stare de fapt ? (T. Nicolae, București)

Mă numesc Maria Pop și domiciliiez în municipiul Sighetu Marmăției, str. Unirii nr. 17/39, județul Maramureș. Fiul meu Vasile Pop a datorat Grupului școlar de construcții Timișoara suma de 1.486,59 lei. La adresele făcute de această școală subsemnatul, am trimis prin mandatul postal 3373 din 24 mai suma de 1.000 lei urmînd să trimit apoi și restul ; banii au ajuns în contul școlii, 63649200, dar această școală mi-a trimis în

debit la Secția financiară a municipiului Sighetu Marmăției tot suma integrală, nefiind conștient că eu am achitat o parte, așa cum am specificat mai sus. Am cerut în repetate rînduri acestui grup școlar să revină cu o adresă la Secția financiară, în zadar, nu am primit nici un răspuns. Procuratura din Timișoara m-a îndrumat să dau Grupul în judecată, or eu sînt femeie văduvă, nu am nici timp și nici bani de aruncat pe drumuri aiurea, oare este atît de greu să se lasă din această încercătură strict birocratică ?

Poșta redacției

Absolvenții ai Școlii postliceale de geologie minieră — Baia Mare. Adresîndu-ne Ministerului Minelor, Petrolului și Geologiei, am fost informați că absolvenților școlilor de specializare postliceale nu li se acordă titlul de tehnician la terminarea școlii, ci sînt încadrați muncitori calificați. Pe măsura etîherării unor posturi tehnice de nivel mediu, aceștia pot fi încadrați în asemenea posturi, încadrare ce se face conform prevederilor legale. I.C.P.M.M.N. Baia-Mare, într-adevăr, a încadrat 72 de desenați tehnici și 43 de tehnicieni, dar aceasta s-a făcut prin concurs și transfer în interesul serviciului. ■ Ioan Ursache — Iași. Sînteti înscris pe lista de prioritate a pensionarilor și a solicitanților neangajați, la poziția 24, în vederea repariturării unei locuințe. ■ Ilina Burciu — comuna Corbu, județul Olt. Din verificările făcute la C.A.P. din comună, a rezultat că dumneavoastră nu ați muncit în cooperativă astfel încît să realizați, în cel puțin cinci ani, numărul de norme de muncă stabilit de adunarea generală a cooperativorilor; deci nu puteți primi pensie de cooperator. ■ Rozalia Pallo — Constanța. 1) Nu puteți fi încadrată în postul de merceolog deoarece I.M.B. Constanța nu are asemenea posturi vacante. 2) Întreprinderea de mobilă și binale v-a asigurat cazare la cîminul de nefamilisti. În acest sens am fost informați că ați primit răspuns și dumneavoastră de la Consiliul Popular Municipal. ■ Elena Tătaru — Piatra Neamț. Comitetul oamenilor muncii de la I.L.S. „8 Martie”, unde sînteti încadrată, vă cunoaște situația locativă. Anul acesta însă nu sînt posibilități de a vi se repartiza o locuință. Am fost informați că întreprinderea construiește un cîmin pentru nefamilisti unde veți primi și dumneavoastră repartizare. ■ Elvira Pribeagu — Roman. Vi s-au acordat recuperările și sporul de noapte. ■ Maria Virgil — Corabia. Nu trimitem plîcuri celor ce vor să ne scrie. Știrea pe care ne-ați trimis-o nu este publicabilă pentru că este numai o înșurire de cifre, nicidecum o relatare de fapte concrete, convingătoare. ■ Cristina Burlacu — Ploiești. Doctorului Mihai Iubu îi puteți scrie pe adresa : Spitalul orașenesc Turda, județul Cluj.

MARGA NEDELEA ■

SCRISORI COMENTATE

Sărmanul om „calomniat”...

La Școala generală nr. 19 din București se înregistrează, cu nr. 431 din 22-XI-1975, cererea semnată de dr. ing. Bălșeanu Marcel, prin care este retras de la cursuri propriul copil. Motivația : „...atitudinea neprincipială a conducerii școlii care, ignorînd o sentință judecătorească legal dată în favoarea mea, și-a încălcat competența legală intervenînd încorect și jignitor la adresa mea, în treburile mele familiale pe care nu le cunoaște, acceptînd „prea ușor” să fie induse în eroare de persoane rău intenționate... Consider deci că autoritatea mea paternă conferită mie prin sentința judecătorească este pusă în discuție de dv., fiind astfel periclitată, îmi retrag copilul de la școala dv.”

Același B.M., redăm dintr-o plingere adresată Procuraturii Militare a Municipiului București — pe data de 21-XI-1975, relatează : „...În ziua de 13-XI-1975 s-au prezentat la directoarea Școlii generale nr. 19 București, unde este elev copilul meu Bălșeanu Marcel, în clasa I-a E, două persoane neidentificate personal, care uzînd de anumite legitimații, din relații este vorba și de o legitimație militară, și arogîndu-și anumite calități pe care nu le aveau, au efectuat la această școală o anchetă „secretă” și abuzivă îndreptată împotriva mea, după spusele directoarei acestei școli...” Vă rog să rețineți, sesizarea adresată Procuraturii Militare a Municipiului București premergătoare cu o cerere înregistrată la secretariatul școlii prin care se „anunța” retragerea copilului de la cursuri.

Îngăduiți-ne o întoarcere în timp. În aprilie anul trecut, primeam la redacție un amplu memoriu prin care : „...subsemnatul ing. Bălșeanu Marcel din București, str. Dumitrache Banu nr. 13, sectorul 2, mă adresez din tot sufletul meu la dumneavoastră, ca ultimă speranță pe această cale, fiind în cauză viața și sănătatea copilului meu, băiat în vîrstă de 6 ani (suferînd), îngrijirea, educația și viitorul lui. Pe baza unei deosebit de grave și nedrepte hotărîri judecătorești dată de Tribunalul Municipiului București (dosar nr. 4232/1974, secția III-a civilă-recurs) copilul meu pe care-l iubesc nespus de mult a fost înstrăinat din casa părintească din București unde a crescut de la naștere, la mine, tatăl său, fiind înstrăinat într-un sat pe nume Lazu, la 300 km distanță, deși mama lui are tot buletin de Capitală, prin căsătorie.”

Dînd curs memoriului mai sus-menționat, ne adresăm, conform atributelor pe care ni le conferă legea, Procuraturii Generale a R.S.R., de unde pe data de 28-04-1975, cu numărul de înregistrare 30543/7878, primim următorul răspuns :

„La adresa dv. vă comunicăm că, din examinarea actelor și lucrărilor dosarului, rezultă că decizia civilă pronunțată de Tribunalul Municipiului București, prin care s-a stabilit domiciliul minorului rezultat din căsătoria părinților, la mama sa, este temeinică și legală...”

O tristă poveste de viață care părea încheiată. Ne-am reamintit de ea la sfîrșitul lunii noiembrie 1975 cînd, din nou, tatăl îndurerat se adresează redacției :

„...Ca urmare a acțiunii întreprinse în 1974 de către subsemnatul, sentința nr. 3863/75 a Tribunalului sectorului 2 București a declarat desființată căsătoria mea de fosta soție, Ana Bălșeanu, din vina acesteia, incredîndu-mi copilul spre creștere și educare... După pronunțarea sentinței de divorț, în noiembrie 1975, fosta soție, în contradicție cu propria-i atitudine de acceptare a acțiunii, a dezlîntat împotriva mea, a copilului și a sentinței judecătorești, o campanie total neprincipială și ilegală, uzînd de afirmații fundamentale mincinoase și denaturate, făcînd apel la diverse persoane și organe fără competență, pe care le-a determinat la comiterea unor abuzuri de forță și a unor ilegalități...”

„...Acționînd pe aceeași linie a calomniilor și a prezentărilor teatrale a unor situații deformate sau inventate, fosta mea soție a reușit pînă și la locul ei de muncă, pe care-l are de numai cîteva săptămîni, la I.F.A. (muncitoare necalificată), să inducă în eroare diferite persoane care, fără nici un temei și fără nici un drept, s-au angajat să o servească, calomniîndu-mă la locul meu de muncă prin adrese oficiale..., amestecîndu-se într-un conflict... din care ignoră totul : subiecții, obiectul și circumstanțele...”

Subiecții ? Soțul și soția. Obiectul ? Copilul (ce groznic sună !) și, în egală măsură, niște alte bunuri comune. Circumstanțele ? Ei bine, tocmai aceste circumstanțe au determinat ancheta noastră și asupra lor ne vom opri, supunînd atenției cititorilor faptele și atitudinile spre a fi judecate de opinia publică.

La 19 ani, Conduc Ana, din județul Constanța, cunoaște pe Bălșeanu Marcel. Și, așa cum ne mărturisea, nu de mult, în redacție, a crezut că este omul alături de care poate pași în viața cu fruntea sus. Firește, încheind o familie, visînd la fericirea căminului lor. Se arătase, atunci, cu circa 10 ani în urmă, suficiente semne imbucurătoare. Virtualul soț, grijuliu față de viitorul ei, cu tact și înțelegere îi propune să vină în București, să urmeze o școală, să locuiască în gazdă la părinții săi. Bineînțeles, pînă în ziua în care la starea civilă va fi înregistrată căsătoria lor. Numai că...

„Pe timpul concubinajului meu cu sus-numitul (Bălșeanu Marcel — n.n.) în casa și în familia lui, cînd am aflat că era căsătorit cu alta și în divorț, dar că el se opunea divorțului, deși noi trăiam împreună, divorț care a durat 6 ani... am vrut să mă despart, dar toată familia m-a asigurat că după ce termin divorțul ne căsătorim” (din memoriul adresat de Bălșeanu Ana Procuraturii Municipiului București, la data de 03.02.1976, înregistrat cu nr. de intrare 193/VI-31).

„...Noiembrie 1968. O rază de lumină și speranță. Ana naște. Băiat. Sigur, vă gîndiți la buchetul de flori, emoția și bucuria tatălui, a mamei...”

Numai că... „...În urma conviețuirii noastre am rămas însărcinată. Afînd acest lucru, numitul Bălșeanu Marcel m-a determinat să-mi fac lichidarea la servici (n.n. — lucră la „Metaloglobus” — București) și să plec la părinții mei... Dîndu-mă afară, fiind însărcinată, nu am îndrăznit să merg la părinții mei..., am fost primită la familia Vintilescu N. din Constanța, unde am stat pînă la nașterea copilului... În acest timp părinții mei afînd situația în care eram, m-au luat acasă, cu copilul, unde am avut toată înțelegerea. Deoarece soțul meu nu a avut nici măcar curiozitatea să-și vadă copilul, am fost nevoită să mă deplasez în București cu el, aceasta se întîmpla tocmai de Anul Nou...” (din scrisoarea nr. 5698, adresată redacției, în 12.XII.1975). Trece peste amărăciunea cuvintelor „aceasta se întîmpla tocmai de Anul Nou”. Rezumăm pe scurt : tinăra mamă se reîntorcea la părinți cu copilul. Soția, de atunci, a lui B.M. află că acesta are un copil, a cărui paternitate încă nu o recunoscuse. Fiînd în divorț, o solicită pe tinăra mamă martoră. Din bun simț, jenă și poate teamă, aceasta nu se prezintă la proces. În 1970, B.M. merge la părinții fetei. Se reîntoarce în București împreună cu viitoarea soție și copilul lor. Între timp, după ce a durat șase ani, divorțul cu prima soție se termină.

În 1972, deci după aproape patru ani de la naștere, copilul este recunoscut de B.M. În 1973 se căsătorește. Viața intră pe făgașul normal. Pentru puțin timp însă. Încep certurile, scandalurile. În 1974, B.M. introduce acțiune de divorț. Soția este izgonită. Pleacă din nou la părinți, împreună cu copilul. Dosare, procese. Mobilul ? Cui i se va incredina copilul ? B.M. pierde. Ea se opune desființării căsătoriei. În august 1975, B.M. merge din nou după soție și : „spunînd că este ferm hotărît să-și refacă familia, că dorește ca băiatul să fie înscris într-o școală bună în București, că însuși el se va schimba total, că ne vom muta în casă nouă...”, o convinge să se impace, firește renunțînd la continuarea procesului de divorț. Merge împreună la munte. Se reîntoarce la domiciliu, B.A. se încadrează în producție. Sînt văzuți des împreună. Soț, soție, copil. Norii negri părea că au trecut. Spunem părea, pentru că... Pentru că prin sentința

civilă nr. 3863 din 30 octombrie 1975 s-a admis acțiunea de divorț introdusă de Bălșeanu Marcel împotriva soției Bălșeanu Ana. Declară desființată căsătoria din vina pîrteii. Incredîndu-se reclamantului pe minorul Bălșeanu Marcel”. Ce făcea în acest timp Bălșeanu Ana ? Își vedea liniștită de cotidienele treburi : serviciu, școală, casă, soț, copil.

Abia în seara zilei de 10 noiembrie 1975 află că nu se mai numește Bălșeanu. I se spun cuvinte grele. Este izgonită din casă.

Nu este în intenția noastră să ne pronunțăm asupra sentinței judecătorești amintite, care desface căsătoria celor doi. Vom reda, tot pentru a lămuri „circumstanțele”, cîteva opinii, formulate în declarațiile unor martori, solicitați de Procuratura Militară a Municipiului București, care a soluționat dosarele nr. 1270/B/1975 și nr. 1479/B/1975.

„...Din cauza modului de comportare a cumnatului meu, Bălșeanu Ana a plecat de mai multe ori de acasă din cauza bătailor...” (Bălșeanu Ana — n.n. coincidență de nume — fiind soția fratelui lui B.M., str. Dumitrache Banu, nr. 13).

„...Precizez că imediat cum m-am mutat la această adresă am fost pus în gardă de fostul proprietar... să mă feresc de familia Bălșeanu, intrucît sînt oameni neserioși, certăreți, reclamații și foarte răzbunători...” (Mandaj Dumitru, str. Dumitrache Banu nr. 11).

„...la începutul lunii noiembrie (n.n. — 1975) s-a prezentat mama elevului pentru a-i permite să-și vadă copilul la școală, lucru ce i s-a acceptat. În aceeași zi s-a prezentat la sfîrșitul orelor de curs tatăl elevului, care îmi solicita o adeverință din care să rezulte că i se asigură copilului integritatea fizică, deoarece mama sau alte persoane străine vor să-l răpească... În luna noiembrie, B.M. s-a prezentat de foarte multe ori la școală în timpul orelor de program, ceea ce m-a determinat să iau legătura cu directorul institutului unde sus-numitul își face serviciul... pe care l-am informat că B.M., ore întregi, își petrece timpul la noi, calomniîndu-ne... În aceeași zi B.M. s-a prezentat la școală în stare de ebrietate, cînd am fost calomniată, amenințată, prezenți fiind secretarul organizației de partid și comandantul de pionieri...” (Sandru Lucreția, director, Școala generală nr. 19).

Ne oprim aici. Acestea-s faptele, atitudinile celor doi Bălșeanu, fost soț și soție — care s-au adresat, fiecare în parte, redacției solicitînd o anchetă. O anchetă care să scoată adevărul la lumină. Acestea-s faptele, atitudinile, „circumstanțele” cum le numea B.M., cel care prevalîndu-se de dreptul de petiționare, consfințit de Constituție și legile țării noastre, a adresat — în stînga și în dreapta — memoriu peste memoriu. Și de fiecare dată din postura omului nedreptățit, calomniat.

DECEBAL ȚOCA ■

SĂ FACEM PÎINEA PE CARE O MERITĂM!

Anchetă
Flacăra

Bună-i piinea Clujului. Și nu întâmplător

Un brutar adevărat este, în felul lui, un filozof. El pune totul la îndoială. El nu crede. El cercetează. Munca lui, ca o demonstrație la capătul căreia ceea ce era de demonstrat este piinea, e o lungă luptă cu incertitudinea.

Pentru ca toate acestea să nu pară exagerări, să trecem la exemple. Vlaicu Nicolae, de la Întreprinderea de morărit și panificație Cluj-Napoca, face piine de peste 40 de ani. În tot acest amar de vreme n-a lucrat, bineînțeles, numai cu un singur fel de făină. Or, făina, zice el, trebuie lucrată de fiecare dată altfel, pentru că și ea este de fiecare dată alta, tot așa cum și vorba trebuie să ți-o schimbi după omul cu care vorbești. Schimbările acestea au loc de obicei săptămânal, dar pot apărea și de pe o zi pe alta. În orice caz, atunci când este adusă o altă făină, laborantul întocmește o rețetă de fabricație. Odată îndeplinită această formalitate, un brutar ar putea să înceapă a scoate piinea pe bandă și să raporteze nestingherit îndeplinirea planului. Zelul unui asemenea nechemat e stăvilat însă de obligativitatea de a se face, mai întâi, o probă de coacere, în funcție de rezultatele căreia se aduc îmbunătățiri rețetei de fabricație. De aici încolo, ca să zicem așa, calea ar fi liberă, și piinile ar urma să iasă cu suțele și cu miile după calapodul tehnologic în care au intrat. Nu se întâmplă așa, cel puțin la Cluj-Napoca. Aici, brutarul se îndoiește, mai departe, că rețeta de fabricație ar fi perfectă în urma probei de coacere, și propune de fapt o continuă ameliorare a ei, de-a lungul celor opt ore de muncă făcându-se chiar și câte douăsprezece probe de acest fel. De ce totuși această continuă neîncredere? Pentru că, de exemplu, la formarea aluatului, spune Vlaicu Nicolae, într-un cazan de 500 de litri frământă între 220—240 kilograme făină. De regulă, la 10 kilograme de făină se pun 5 litri de apă. Dar se poate întâmpla ca făina să aibă o capacitate de hidratare, adică de absorbție a apei, mai mare decât cea observată inițial, și atunci, se înțelege, pui mai multă apă. Simplu de vorbit, greu de făcut. Pentru că oscilațiile acestei calități a făinei sînt greu de sesizat chiar de către unii brutari de meserie, și abia în descoperirea lor intervin secretul și siguranța profesiei, adică ceea ce fac brutarii mai mult decât știu ei să explice. Toarnă mai multă sau mai puțină apă, după cum „simt la mină”. Probele de coacere, succesive, nu fac decât să verifice aceste inițiali-

ve. Un brutar deci pleacă la treabă conducându-se după unele observații ale laboratorului de analiză, fixate într-o rețetă de fabricație. Apoi, ordinea se schimbă. El, brutarul, trece înainte — cu inițiative de genul căreia am vorbit mai sus — și aparatele de laborator vin pe urmă. Nici nu s-ar putea altfel, fiindcă minutele sînt numărate. Mai sînt și unii, zice Vlaicu Nicolae, care întii frământă și apoi constată că ar mai trebui puțină apă sau puțină făină. Dar dacă te trezești după zece minute cu ideea asta, e prea târziu: atunci nu faci decât să rupi glutenul care s-a legat de amidon, să-l „omorî”, să nu mai fie elastic. Și glutenul este tocmai cel care contribuie la panificația piinii! „Eu am zis, zic și o să zic întotdeauna, adăuga Vlaicu Nicolae, că pentru a face piine bună îți trebuie har și dăruire”.

„O zi mai târziu mă aflam la secția 1 „Gheorghe Doja” a Fabricii „Pajura”, aparținind de Întreprinderea de morărit și panificație București, și asistam nedumerit la controversa care se iscase între maestrul Nicolae Pîrvulescu, cu care discutam, și o persoană ce a simțit nevoia să-și ascundă, inexplicabil, identitatea. Maistrul susținea că n-ar strica „să se dea mai multă atenție respectării rețetelor de fabricație”, iar persoana în cauză afirma, dimpotrivă, că rețetele acestea se respectă întocmai. Cum anonimul (sub care se ascundea marea personalitate denumită Elena Bărbulescu, tehniciană în serviciul producție al Fabricii „Pajura”) constituie pur și simplu o ofensă cînd este vorba despre piine, am rămas, desigur, la părerea maestrului. Dar maestrul avea o zi rea, cu siguranță. L-am întrebat, de exemplu, cît durează operațiile de preparare a franzelii de 750 de grame. Frământatul maielei, mi-a spus, durează 15—20 de minute. A stîrnit însă din nou protestul anonim, care-l sfătuisă să dea alte cifre, considerate probabil mai juste. „Dar eu așa fac”, a ripostat maestrul. Pînă la urmă am notat totuși o medie, pe care n-o mai trec aici pentru că, oricum, sînt convinși, nu se lucrează după ea. Am mai reținut din ce-mi spunea maestrul Pîrvulescu că fermentatul aluatului durează aici 10—15 minute la aceeași franzelă de 750 de grame. Brutarii clujeni îmi spusese că la aceeași piine, de aceeași gramă, ei țin aluatul la fermentat 30—40 de minute. Neconcordanța aceasta de cifre exprimă de fapt, pe scurt, diferența care există între piinea din București și cea din Cluj-Napoca. Să vedem cum.

Iată ce ne spunea ingineră Maria Jucan de la Fabrica de piine „Baciu” din Cluj-Napoca. Ea a lucrat pînă în ianuarie anul acesta la Fabrica „23 August” a Întreprinderii de morărit și panificație București și deci are posibilitatea de a compara: „Noi lucrăm aici

cu aluaturi fluide, și nu este nici un secret pentru nimeni că piinea bună iese din aluat moale. În plus, procesul tehnologic nu este aici atît de forțat ca la București. Aici timpii de fermentare sînt mult mai îndelungați, iar temperaturile sînt mai scăzute. Tocmai din cauza temperaturilor înalte la care e lucrată, piinea, atunci cînd se răcește, are tendința de a se fărîmița. Dealtfel, e un adevăr: în brutărie se poate specula cu temperaturi, cu timp. În timpul coacerii se produc unele procese biochimice și microbiologice care dau aroma piinii. Un cocător care nu prea umblă la cuptorul lui — poate din comoditatea de a nu sta toată ziua să regleze — firește că dă o piine a cărei aromă n-o simți decît apropiindu-ți nasul de ea. Pe urmă, mai e problema gustului piinii. Aceasta e în directă legătură cu timpii de fermentare. Din cîte am văzut, la București există o supraîncărcare a cazanelor în care se face aluatul. Asta înseamnă că aluatul nu reușește să fermenteze bine, pentru că pur și simplu nu are unde să se dezvolte (n.n. — nici nu e lăsat să se dezvolte; vezi exemplul de mai sus prin care arătăm că timpul de fermentare a aluatului pentru franzela de 750 de grame este de trei ori mai mic la București decît la Cluj-Napoca). Și tocmai fermentarea este cea care produce porii și face ca piinea să fie afinată și moale! Dar fermentarea aluatului mai depinde și de o corectă fermentare a maielei.

Și, adăugăm noi, cu cît porozitatea piinii e mai mare, cu atît ea se păstrează, mai mult timp, proaspătă. Așa cum este piinea aceea din Cluj-Napoca de patru kilograme, care se menține proaspătă, se zice, chiar după trei, patru zile. Se trece așadar mult peste cele 24 de ore care constituie termenul de garanție al unei piini! Tot așa cum și la București se trece peste acest termen, dar în jos. Aici, după o vorbă spusă cu sinceritate de Mihai Petre, președintele comitetului sindical de la Fabrica „Pajura”, după 8 ore o piine își pierde prospețimea și se fărîmițează. „Cea de la Cluj-Napoca, am zis, ține mai mult. Ar fi avantajos să facem și la București piine de 4 kilograme?” „Nu. Rămîne necoaptă. Rămîne ea, la mijloc, necoaptă și cea de 1 kg., dar cea de 4!”.

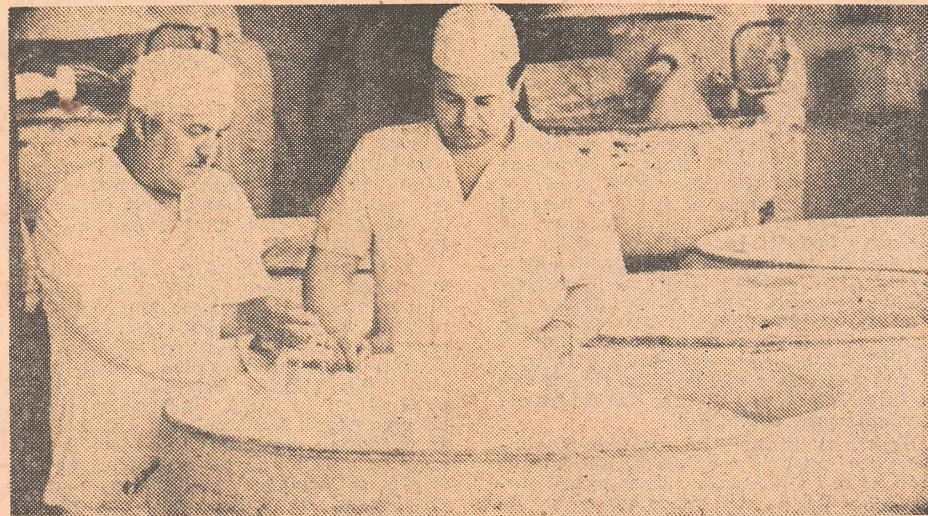
Bineînțeles, nu avea dreptate. Clujenii știu foarte bine ce înseamnă piine bună și în orice caz o piine bună — cum e cea de 4 kg — nu este una necoaptă. O franzelă de 750 de grame, pe care o fac și clujenii și bucureștenii, înseamnă pentru primii o piine avînd, cu siguranță, o aciditate între 2,6—2,8 grade, o umiditate între 40—41,7 la sută și o porozitate în jur de 77 la sută. La București oscilațiile acestea sînt mult mai mari, și de aici și calitatea foarte oscilantă a piinii. În mare, s-ar putea spune că bucureștenii preferă piinea mai acidă, pe cînd ardelenii una mai dulce, faptul fiind cunoscut de mult de către brutari. Dar altceva este, mai important, de arătat aici: că porozitatea piinii, la București, nici nu poate fi comparată cu aceea a piinii clujenilor. Porozitatea (volumul porilor raportat la volumul total al piinii) este, după cum am mai zis, aceea calitate a unei piini care o împiedică de a se usca prea repede, așa precum am văzut că se-ntîmplă cu piinea făcută în Capitală. Iar lipsa acestei porozități, am arătat mai sus, se datorește tocmai timpilor prea scurți de fermentare, grabei — fără nici o justificare — de a face piinea mai repede. Dealtfel, ea să încheiem această comparație a piinii din cele două orașe, va fi suficient, credem, să amintim de o ultimă probă de laborator, introdusă relativ recent: elasticitatea miezului (nu e greu de înțeles: acest indice corelează mai bine două calități de care am mai vorbit, umiditatea și porozitatea). La Bucu-

rești, în secția „Gheorghe Doja” a Fabricii „Pajura”, proba aceasta se face — îmi spunea laboranta Margareta Moga — „organoleptic”. Cu degetele, adică. Stringi, între degete, miezul piinii, și dacă acesta își mai revine, înseamnă că are elasticitate. Dacă rămîne plat și cu amprente degetelor pe el, lucrurile trebuie, în măsura în care mai pot să fie, corectate. În orice caz, trebuie să recunoaștem că sînt foarte departe aceste precauții ale tehnologilor din București de a ne da o piine bună, în comparație cu cele ale tehnologilor clujeni care, după o asemenea analiză, nu au de ce să se ducă repede să se spele pe miini, ci își pot răspunde calm: indicile de elasticitate a miezului acestei piini este de 92 sau de 94 la sută!

Firește, tuturor acestor observații am vrut să le căutăm o explicație la conducerea Întreprinderii de morărit și panificație București, de care aparțin unitățile din Capitală despre care am vorbit. Și directorul tehnic, inginerul Ion Zăpucioiu, ne-a vorbit mult și frumos despre bobul de grîu, dar deloc despre faptul că piinea, aici, are uneori niște lipsuri destul de grave de fabricație. Ne-a vorbit apoi despre colaborarea uneori destul de defectuoasă cu comerțul, cu unitățile de desfacere. Asta era o chestiune care ne interesa: Bucureștii face o piine care ar trebui vîndută mai ales proaspătă, pentru bunul motiv că unei piini proaspete i se observă mai greu defectele, dar tocmai aici desfacerea este adeseori întîrziată și piinea ajunge pe mesele noastre cînd deja s-a învechit; în același timp, ne reamintim, la Cluj-Napoca se face o piine care-și menține prospețimea și cîteva zile, și cu toate acestea ea este livrată imediat consumatorilor. Explicația e una singură: la Cluj-Napoca, mai mult de jumătate din centrele de desfacere sînt ale fabricilor de piine, pe cînd la București, din cele 60 de centre alimentate de „Pajura”, de exemplu, doar 7 sînt ale întreprinderii! Nu trebuie s-o mai spunem: nelivrarea imediată a piinii pe piață, atunci cînd, fiind proaspătă, se și cumpără mai mult, se poate întoarce împotriva celui care a produs-o. Iată, de exemplu, ce ne mărturisea maestrul Nicolae Pîrvulescu de la secția 1 „Gheorghe Doja”: „Uneori sîntem obligați să facem prea multă piine. Normal, ea nu se vinde toată”. Firește, despre aceasta n-am aflat iarăși nimic de la conducerea Întreprinderii de morărit și panificație București! Am aflat în schimb cîte ceva despre fluctuația foarte mare a oamenilor (la Întreprinderea „Pajura”, de exemplu, fluctuația aceasta a fost mai mare, în ultimul an, de 20 la sută!). Mărturisesc că am vrut să-i apăr puțin, cu un asemenea argument, pe bucureștenii, atunci cînd clujenii mi-au spus că la ei meseria se caută și că în fabrica de piine „Baciu”, de exemplu, unde lucrează 140 de oameni, n-a mai plecat nimeni de foarte mulți ani de zile, dar răspunsul a venit la timp și teribil de just: „De ce nu-și fac oameni? De ce nu și-i pregătesc?”. Chiar așa, întrebăm. De ce?

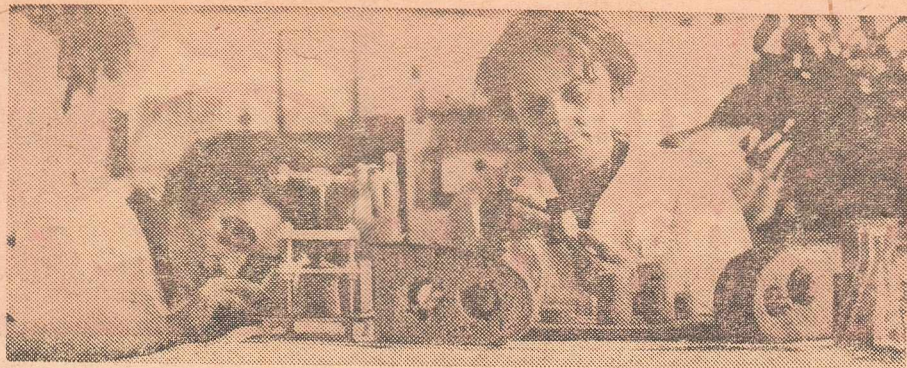
Dar oamenii adevărați, eu dragoste de meserie, care să știe să se îndoiască de toate — de temperatura făinii sau de capacitatea ei de a absorbe apa, de faptul că aluatul e fermentat cum trebuie, de gradele la care se coace piinea, etc. — pentru că abia această neîncredere, această îndoială puțin chiar filozofică, după cum am zis, ne dă nouă siguranța că vom avea o piine bună. Că o vom avea nu numai la Cluj-Napoca, dar și la București, și în toată țara.

DUMITRU ELIADE ■

Doi dintre oamenii care fac piinea Clujului: Gheorghe Ciurtin și Simion Kerekeș

Trebuie să compensăm lipsa de experiență cu inițiative de valoare

Întreprinderea de panificație din Bacău are în subordine două unități mari și câteva mărunte, specializate în produse de patiserie ori în mica producție de tip „Cuptorul de aur”, cu opt sau zece tone de piine zilnic, coaptă tradițional în cuptoare vechi de pământ. Piinea de la „Cuptoarele de aur” se fabrică, în fond, pe aceleași rețete stas 878/1974, valabile pentru fabricile mari și mici din toată țara. Fiind vorba de un tip de coacere, unde meșteșugul brutarului e la mare cinste, cumpărătorul se îndeamnă la piinea caldă, luată din mina meșterului și de la buza plitei. În principiu, piinea aceasta ar trebui să fie mai bună decât oricare alta, pentru că procesul de fabricație e controlat de doi-trei oameni numai iar în cuptor piinea e pătrunsă egal și în miez de dogoare. În fapt, piinea asta nu e întodeauna bună fiindcă oamenii se lasă înșelați de frăgezimea fierbinte a piinii din minile lor și o consumă caldă. Or, pentru stomac, piinea caldă, neșezată cum trebuie în sinea ei, e ruină curată. De la semănatul griului și până de piinea ajunge pe masa noastră se petrec câteva cicluri la care lucrează mulți, foarte mulți oameni. Când unul din aceste cicluri e forțat, piinea nu e bună. Ca să poți alimenta cu piine bună — corect preparată, bine coaptă, gustoasă, aromată, pufoasă cât se cuvine — un oraș mare ca Bacăul și o seamă de localități din județ, e nevoie de o fabrică foarte mare, cu o producție zilnică de 80—90 tone. „Cuptoarele de aur” dau numai un termen de comparație amăgitor, fiindcă una e piinea aici și alta piinea din cuptoarele cu ardere continuă din fabrici. Stas-ul, care dă compoziția, e același, însă la punerea lui în fapt lucrează mult mai mulți oameni. La Bacău, peste o mie. Din ei, o mână de oameni trebuie să fie morari de clasă și cu experiență, meșteri în sectorul prepararea aluatului și cocătorii cu meseria în buricele degelator. Spuneam că întreprinderea bacăoană are două unități mari: una chiar în oraș — sau, mai corect zis, la Mărgineni — iar a doua în orașul Gheorghie Gheorghiu-Dej. Prima este nouă (a intrat în funcțiune în anul 1973), cea de-a doua are aproape 20 de ani vechime și, se înțelege, un nucleu de specialiști cu vechime și ei. La fabrica din Mărgineni, deși condițiile de lucru, atât în secțiile de morărit cât și în cele de panificație, sint excepționale, fluctuația cadrelor dă unele probleme. Teoretic, aici ar urma să se producă o piine mai bună ca în orașul Gheorghie Gheorghiu-Dej, fiindcă procesul tehnologic este controlat cu finețe și siguranță de instalațiile și utilajele foarte moderne. Altfel zis, omul nu prea are cum să greșescă. Practic, oamenii sint tineri și greșesc. Ei se gîndesc să-și facă un rost mai bănos în industria chimică, de pildă, nu fac munca așa cum trebuie, cu tragere de inimă și responsabilitate temeinică de meșter brutar și, una peste alta, din nepriceperea tînarului, din graba lui, la care se adună, uneori, dorința priplă a vîrstnicilor de a le face, totuși, pe toate, indiferent că sint sau nu condiții, piinea nu iese atât de bună, cit am fi îndreptățiți să sperăm.

Timp de două zile am cercetat starea piinii la Bacău la centrele de distribuție din centru și de la periferie, dimineața, la prînz și seara. Distanțele de la fabrică la centre fiind mici, piinea ajunge proaspătă în magazin. Coaja, atît la piinea albă cit și la cea neagră, are un luciu mat, piinea e crescută sănătos și are, în toată înfățișarea ei, un ce de organism tînar, viguros și elastic. Parcă tot ar vrea „să-și iasă din piele” de sănătate. Amănuntul este important. Vă rog deci să vă amintiți cum arată uneori piinea cînd nu vă place: are coaja cam cleioasă, miezul pietros, dă senzația de greutate neplăcută, stătută, e suptă la chip și nu miroase a piine.

Piinea cea de toate zilele — obiect de cercetare în laborator.

Văd, preț de cîteva ceasuri, fabrica de la Mărgineni, însoțit de directorul întreprinderii și de șeful serviciului producție. Noutatea — importanță și ea — este că mă însoțesc două femei, ing. Ioana Ion și ing. Stela Grigore. Pe durata documentării, tovarășa Ioana Ion intervine foarte energic în cîteva puncte de lucru. Tot felul de a fi al dinsei arată energie și mîndrie pentru marca fabricii. Aș putea afirma că se simte pretutindeni „mîna de gospodină”. „Sînt două chestiuni, spune ing. Ioana Ion: prima este aceea că trebuie să facem piine bună din griu cu derogare de la calitate, cum este griul din zonele calamitate. E șiștav. Procentul de boabe pline și coapte — sub cel normal. Dacă piinea noastră este totuși calitativ bună e pentru că muncim mai mult ca anul trecut. Mai mult înseamnă în cazul acesta că avem un control permanent în punctele cheie ale fabricației. Nu un control prin sondaj, ci permanent. A doua chestiune e mai delicată: noi, cei care facem piinea, nu participăm niciodată la Conferințele republicane ale griului. Primim dispoziții: faceți așa, faceți pe dincolo, dar direct și eficient nu avem cum să arătăm ce fel e griul și cum ar trebui să fie. Chiar în condițiile griului de anul trecut, am putea să facem o piine foarte bună. De fapt, alte tipuri de piine. Am fabricat, experimental, o piine albă cu lapte praf și margarină, căreia i-am zis „Luceafărul”. Am testat-o în oraș și piinea asta a fost extrem de mult solicitată. Totuși, nu ni se dă voie s-o producem. Sîntem o fabrică nouă, avem mulți oameni noi, trebuie să compensăm lipsa de experiență cu inițiative de valoare. Mai multă libertate de mișcare ne-ar fi de folos, pe moșia noastră, a piinii „de Bacău”.

La unitatea din orașul Gheorghie Gheorghiu-Dej discut în detaliu despre misterele meșteșugului de brutar cu meșterul cocător Vasile Pintilie. Are 18 ani de muncă aici, la gura cuptorului, și știe totul despre piine. Ia dintr-un raft coca de piine neagră, gata de a fi băgată în cuptor, și-mi arată cum trebuie să fie ea de obicei: elastică, crescută bine, plăcută ochiului la culoare. Este ultimul om care „face” piinea înainte ca aceasta să-și înceapă drumul spre cumpărător. Secretul unei piini frumoase vine de la frămîntat și de la prepararea aluatului. Muncitorul care lucrează la malaxoare trebuie, respectînd rețeta, să simtă proporția de apă-făină. Rețetele sint bune dar fiecare sac de făină are caracteristicile lui. Piinea „de Onești”, așa-numita „piine dulce”, este mai bună decît piinea „de Bacău” și iată de ce: aici se folosește maia fluidă. O metodă de preparare cunoscută, dar pe care alte fabrici, grăbite să dea, probabil, mari cantități de piine, n-o folosesc. Aluatul fluid cere un timp de fermentare mai îndelungat și temperaturi mai joase, atent controlate. Cere deci mai multă grijă, dar face piinea parfumată, pufoasă, dulce, cu un grad mare de porozitate și cu garanția proapeșimii asigurată pentru două-trei zile. Dealtfel, nici nu e nevoie ca piinea să stea atîta vreme în depozit, pentru că între centrele de distribuție și fabrică distanțele sint mici. Îndrăznesc să afirm că piinea albă de Onești este cea mai frumoasă piine pe care am văzut-o în magazinele noastre. La două-trei ceasuri de la ieșirea din cuptor ea are dulceața ușoară a unui cozonac fin, coaja crocantă, miezul nu și se lipește de degete. A doua zi, aceeași piine își păstrează elasticitatea și nu se fărîmițează.

La serviciul C.T.C. și la laborator discut cu tovarășele Viorica Sava și ing. Svetlana Iliescu. Cercetez cîteva fișe de fabricație (rețete) și treptat ajung la cheia problemei: calitatea făinii. Orice fabrică ar putea, la o adică, să dea cîteva zeci de tone de piine foarte bună, folosind pentru aceasta numai făină din cea mai bună, cu indici de calitate superiori. Chestiunea este că trebuie să asigurăm zilnic aceeași cantitate și atunci folosești, zilnic, amestecul de făină. Cea mai bună făină o livrează morile din Constanța, Bîrlad, Vaslui. Paradoxal, cea mai slabă făină vine de la morile noi din Bacău.

Știința este să dozezi amestecurile astfel încît din mai multe sorturi de făină mediocre să scoți o făină bună! Pare imposibil, dar cu pricepere și responsabilitate este perfect posibil. Am citit mai multe fișe și rețete ale făinii și piinii din București, Bacău și orașul Gheorghie Gheorghiu-Dej. Mari diferențe între acestea nu se văd. Mai mult: Viorica Soare îmi spune că, citind numai fișele, un brutar cu vechime nu prea poate să spună, iată, piinea asta o să fie bună iar asta rea. Ce contează este, de fapt, interesul tuturor celor angajați în starea piinii ca munca lor să dea numai piine frumoasă și gustoasă. Starea piinii nu e dată de Ioana Ion, de Viorica Sava, de Vasile Pintilie, de bunii meșteri ai întreprinderii: Elena Nemeș, Mihai Arîton, Ion Bratu și Gheorghies Maria, ci de munca tuturor angajaților întreprinderii, de feul în care ei reușesc să ajungă din urmă centrele cu tradiție în marea producție de piine.

TUDOR OCTAVIAN ■

Un cerc vicios și o piine pe care uneori oamenii o dau păsărilor

Aș exagera, desigur, dacă aș spune că, matematic, ori de cîte ori pun mîna pe o bucată de piine mă gîndesc la acea formidabilă, pufoasă și aromitoare dublă de Crasnaleuca, pe care mi-a fost dat să o întîlnesc iarna trecută într-un colț al Moldovei, unde oamenii țin la piine ca la un blazon; se întîmplă însă ca, dînd peste un fel de turtă ce aspiră zadarnic să-și depășească condiția și să se numească „intermediară”, „albă cu cartofi”, să-mi amintesc aburii unei piini de Crasnaleuca și, deopotrivă, mîndria celor care o fac. Cîndva, după cîte știu, și, mai ales, după cîte știu localnicii, și la Cîmpina, unde am poposit mai zilele trecute, se mîncă o bunătate de piine. Spun „cîndva”, pentru că acum...

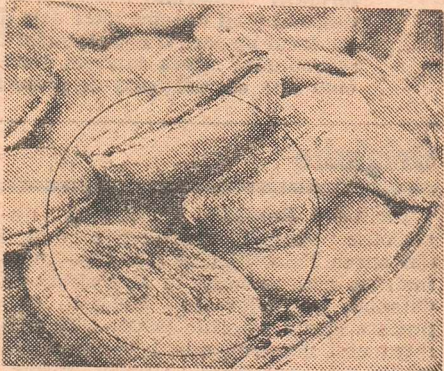
„Am coșmaruri din cauza piinii care ni se aduce — îmi spune responsabilă unității nr. 26, „Grișorul”, Elena Radu. (În pînănteză fie spus, centrele de piine din Cîmpina se numesc foarte frumos, „Grișorul”, „Franzeluța”, dar ce folos!). Am de înfruntat atîtea discuții cu cumpărătorii, încît visez și noaptea piine. Uitați-vă cum arată: necrescută, aplăzată, necoaptă. Piinea de 6,60, deci cea pe care omul dă un ban serios, este o simplă coajă, are capacul ea o farfurie, nu se ține deloc. Cea albă, cu compoziție de Dîmbovița, care ar trebui să fie ca un munte, mi-e și rușine să o prezint clienților. Piinea intermediară nu izbuteste să fie ceea ce o arată numele, ea fiind de fapt neagră. Ca să nu avem pierderi prea mari la ea, o mai ducem noi acasă, o dăm la păsări. Singura mai bună este franzela de 3,20, dar nu ni se repartizează în cantitățile cerute.”

Gestionara Ana Bobea, de la magazinul de specialitate nr. 12, întărește spusele kolegi sale: „De varietatea sortimentelor nu ne putem plînge, dar ce folos dacă piinea ni se aduce necoaptă; în două ore se transformă într-un tur-

toi pe care nu ți-l mai ia nimeni. O tot sortăm noi, alegem exemplarele mai arătoase, dar asta este un fel de a ne fura singuri căciula, pentru că, pînă la urmă, trebuie să scoatem la vînzare și rebaturile. Păcat, altădată eram printre primii pe țară, aveam cu ce ne lăuda.”

„Piinea neagră, așa cum este ea acum, o cumpăr numai pentru păsări”, ne declară farmacistul Mitică Popescu.

La marginea orașului se află o fabrică nouă, mai precis „Formația de piine nr. 24, Cîmpina”, aflată în subordinea Întreprinderii de panificație Prahova. Utilaje moderne, munci mecanizate, în sfîrșit, o incîntare pentru ochi. Din păcate, felia de piine nu este o desfătare și pentru gust și, odată ajunși aici, ne lămurim de unde se trage răul. Inginera Viorica Deftu ne informează că injectoarele cuptoarelor funcționează cu combustibil de calorifer în loc de gaze, așa cum ar fi normal; neadaptate pentru acest tip de alimentare, încălzesc slab iar piinea care vine pe bandă, nimerind într-un cuptor rece,

Cîndva, piinea din Cîmpina era printre cele mai bune din țară. Acum a ajuns coșmarul gestionarilor de la magazinele de specialitate, care, după propria lor mărturisire, nu îndrăznesc să o arate clienților.

se lipește de cuptor, nu mai crește și începe să semene cu o turtă. Uneori, cînd combustibilul este încărcat cu prea multă apă, focurile se sting de tot. S-au făcut demersuri pentru introducerea gazelor, ni s-a făgăduit ceva în acest sens; în momentul în care cuptoarele vor funcționa cu gaze, sint convinsă că piinea noastră va fi mai bună.

— Numai și numai combustibilul acesta de calorifer este de vină?

— Ar mai fi ceva care seamănă cu un cerc vicios. Adevărul este că piinea neagră apare, așa cum ați văzut, pentru că, de cîtiva ani, de cînd s-au modificat extracțiile, făina rămîne încărcată cu multă cenușă. Refuzîndu-ni-se piinea neagră, a crescut extrem de mult consumul la cea albă și, în acest caz, sîntem nevoiți să luăm făina direct de la moară, nu mai avem timp să o lăsăm să se maturizeze.

Iată, așadar, o înlănțuire de cauze care au concurat la degradarea piinii de la Cîmpina; pentru recîștigarea bunului nume de altădată nu este nevoie, după cum lesne se poate deduce, de descoperirea cine știe cărei rețete miraculoase, ci doar de ieșirea dintr-un cerc vicios.

MAGDA MIHĂILESCU ■

Piinea noastră depinde de noi

După cum arată și constatările cuprinse în paginile de față, după cum ne-am dat adeseori seama fiecare dintre noi, piinea noastră este uneori bună, alteori foarte bună, dar și nu de puține ori necorespunzătoare sau chiar rea.

Ceea ce relevă aceste pagini și ceea ce dealtfel reporterii noștri au constatat și cu alte destule prilejuri în deplasările lor în țară este faptul — semnificativ și important pentru extragerea unei concluzii — că sint locuri, sint orașe în care există, în care s-a format obiceiul de a se face piine bună, gustoasă, cu valoare nutritivă ridicată, obicei care în unele părți a ajuns să aibă trînicia și forța tradiției. La Cluj-Napoca, de pildă, și desigur și în alte orașe, piinea este de mulți ani de zile bună sau foarte bună. În alte localități, în schimb, piinea necorespunzătoare a ajuns un obicei.

De ce aceste diferențe?

De ce într-o localitate piine foarte bună și în alta foarte rea?

De ce în aceeași țară, în această unică țară a noastră, România, cu aceleași fabrici, cu același griu, noi, aceiași oameni, facem într-un loc piine bună și într-altul piine rea?

După cum se poate vedea chiar și în aceste pagini, motivări există, justificări însă, după părerea noastră, nu!

Piinea noastră depinde de noi, numai de noi, și este inadmisibil s-o facem aici bună și dincolo rea. Piinea pentru care am luptat o întregă istorie, piinea pe care acum un an o salvam bob cu bob din apă, piinea noastră de toate zilele depinde de noi și trebuie s-o facem bună, întodeauna și în toate locurile bună, nu avem dreptul, nimeni nu ni-l dă, s-o facem și s-o acceptăm rea. Vom mai vorbi în paginile noastre despre asta.

MARIUS POPESCU ■

românia în lume lumea în românia

ROMÂNIA în volumul 50 din Larousse

Una dintre cele mai prestigioase enciclopedii care apar în Europa, Marele Larousse Enciclopedic, publică, în volumul 50, apărut în acest an, un substanțial capitol dedicat României. Remarcabilă prin bogăția datelor, scrierea respectivă sintetizează, în 18 pagini de format mare, amplu ilustrate, istoria formării poporului român și a limbii sale, cristalizarea culturii naționale, destinul țării noastre între cele două războaie, instaurarea puterii democratice, locul pe care îl ocupă astăzi România pe harta lumii. Într-o exemplificare, reproducem câteva capitole din această exemplară biografie a României, așa cum este ea înfățișată de autorii Marei Larousse Enciclopedic.

Originile

Teritoriul României păstrează numeroase vestigii arheologice datând din epoca Paleoliticului (1000000—10000 înaintea erei noastre) la Bugiulești (în Oltenia), la Dirjov (în județul Olt) precum și din Neolitic (5500—2500 înaintea erei noastre), epocă pe parcursul căreia s-au constituit marile formațiuni culturale de Boian-Gumelnița, Cucuteni-Ariuşd, Hamangia etc.

La sfârșitul celui de al treilea mileniu î.e.n. și la începutul celui de al doilea a avut loc expansiunea Indo-Europenilor și stabilirea lor în spațiul carpato-balcanic; în decursul aceleiași perioade are loc procesul de dezagregare a vechilor culturi neolitice, triburile tracice așezate în Peninsula Balcanică contribuind la dezvoltarea culturii bronzului (mileniul al II-lea î.e.n.).

În epoca fierului (primul mileniu î.e.n.) se efectuează, în mijlocul grupului tracic, delimitarea etnică și lingvistică a populațiilor cunoscute — în tradiția istorică scrisă — sub numele de Geto-Daci (Geții și Dacii constituie, în fapt, un singur popor, celor două nume cu care sînt menționați în diferite surse necorespunzându-le decât o diferență de ordin regional).

În dezvoltarea culturii lor materiale și spirituale, Geto-Dacii asimilează influențe scitice, tracice (din sud), grecești (prin intermediul coloniilor înființate pe litoralul Mării Negre: Histria, Callatis, Tomis) și celtice.

În primul secol î.e.n., sub Burebista (70—44 î.e.n.), sînt puse bazele statului sclavagist dac, cunoscut în istorie sub numele de Dacia (care se întindea, aproximativ, pe teritoriul actual al României). Dezmembrat după moartea lui Burebista, statul dac se va consolida apoi din nou și va cunoaște apogeul puterii sale economice, politice și militare sub stăpînirea lui Decebal (87—106). Încercările Imperiului Roman de a stabili o graniță de-a lungul Dunării de jos au provocat conflicte frec-

vente între Daci și Romani, conflicte care au avut drept rezultat cele două războaie (101—102 și 105—106), purtate de către împăratul Traian în Dacia, eşuarea statului dac și transformarea Daciei în provincie romană (106—271).

Colonizarea masivă și organizată a noii provincii cu ajutorul elementelor romane sau romanizate, generalizarea folosirii limbii latine, impusă ca unic mijloc de expresie, asimilarea, de către populația cucerită, a civilizației romane — care reprezenta un nivel superior de dezvoltare — toate aceste fapte au avut drept rezultat romanizarea dacilor și constituirea unei populații daco-romane, elementul de bază al etnogenezei poporului român. După ce administrația și armatele romane s-au retras în sudul Dunării (în anul 271), populația daco-romană, conservându-și integritatea etnică, și-a continuat fără întrerupere, pe același teritoriu, străvechile sale ocupații — agricultura și creșterea vitelor — rămînd, din punct de vedere economic, politic și cultural — în sfera de influență a Imperiului romano-bizantin.

În mileniul care separă retragerea administrației imperiale din Dacia și formarea statelor feudale românești, pe teritoriul Daciei au trecut valurile succesive ale populațiilor germanice, slave și turaniene, stabilite temporar pe aceste locuri și asimilate parțial de către masa băștinașilor. În această perioadă se formează poporul și limba română, proces care se va desăvîrși la sfârșitul secolului al X-lea. Prin originea, structura și vocabularul său, limba română este o limbă romanică, singura moștenitoare directă a latinei vorbite în provinciile balcanice ale Imperiului roman. Începînd din secolul X, locuitorii vechii Dacie sînt menționați, în diferitele izvoare istorice, sub numele de Vlahi sau Valahi. În cursul acestei perioade este consemnat, de asemenea, și începutul constituirii unui stat al românilor din Transilvania (ținut cucerit, treptat, de către regatul Ungariei, în cursul secolelor X—XIII).

(Va urma)

Cercetătorii români apără frumoasa deviză

a speologilor:

„Lux in tenebris”,
„Lumină în întuneric”

Unul din laboratoarele subterane de speologie din lume, mai precis cel de la Siboney, poartă numele marelui savant român Emil Racoviță, nume acordat de Academia de Științe din Cuba.

Cercetătorii Institutului nostru de speologie „Emil Racoviță” sînt în permanență invitați să studieze fauna cavernicolă a multor țări de pe glob.

O serisoare sosită din Caracas, săptămînile trecute, înștiințează că directorul institutului, profesorul de renume internațional Traian Orghidan, a fost ales membru corespondent al faimosocietății venezuelane de speologie.

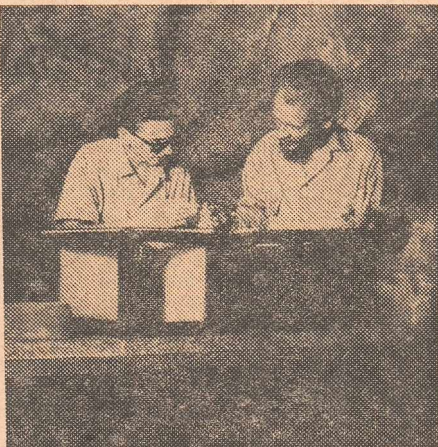
Ramură a științei cu certă vocație internațională, disciplină „eminamente sintetică”, așa cum îi plăcea lui Emil Racoviță să o numească, speologia a constituit și continuă să fie unul din domeniile de remarcabilă afirmare a vigoriei creatoare a oamenilor de știință români. Profesorul Traian Orghidan, interlocutorul nostru, ne amintește, într-o recentă discuție, că „însăși nașterea biospeologiei a avut un caracter internațional. Să nu uităm că întemeietorul speologiei românești, Emil Racoviță, după revelația pe care a avut-o în Insulele Majorca (unde a descoperit crustaceul izopod căruia i-a dat numele

de Typhlocirolana Moraguesi), a început o uriașă muncă de inventariere a tuturor lucrărilor din lume dedicate faunei subterane. Așa a apărut „Eseu asupra problemelor speologice”, considerat de către toți specialiștii drept „statutul fundamental al biospeologiei”. Să mai reamintim apoi că primul institut de specialitate din lume a fost înființat la Cluj-Napoca și că, după 1920, centrul Asociației „Biospeologica”, întemeiată de Racoviță împreună cu mai tînărul său elev René Jeannel, s-a mutat în țara noastră.

— Înainte de a vă solicita să trasați harta prezenței speologilor români prin peșterile lumii, aș vrea să vă întreb dacă ați fost în ultima vreme în Insulele Majorca, acolo unde, spuneți dv., Emil Racoviță a avut o revelație?

— De fost am fost dar trebuie să vă spun că fauna subterană, deși foarte interesantă, nu ne-a mai oferit multe noutăți. Racoviță a știut să adune totul. Revenind la cercetările românești mai recente: despre unele dintre ele veți afla mai multe detalii dintr-un volum (al doilea), care trebuie să apară în Editura Academiei, dedicat expediției românești în Cuba, organizată la cererea Academiei de Științe. Ne-am deplasat de două ori acolo iar rezultatele s-au dovedit remarcabile și iată de ce: deși în Cuba erau cunoscute, încă de la începutul secolului, câteva organisme subterane, printre care faimosii pești orbi, nimeni nu a bănuț, niciodată, că fauna peșterilor din acele locuri poate fi atât de variată și de bogată, cum s-a înfățișat ea expediției noastre. S-au descoperit, printr-o muncă migăloasă și nu de puține ori riscantă, cum este cea a speologilor, nu mai puțin de 250 de organisme cavernicole noi, aparținînd, în general, altor grupe zoologice decât celor care, în zona noastră tempe-

rată, au dat colonizatori ai domeniului subteran. Studiul zoogeografic și cel filogenetic ne-au permis să tragem concluzia că fauna nu are o origine exclusiv sud-americană, ci și una central și nord-americană. O altă curiozitate ne apare sub forma unei legături evidente între fauna cubană și cea din zona europeană mediteraneană. Viitoarele expediții vor clarifica toate aceste fapte și sintem siguri că ele vor contribui la formarea unei imagini mult mai precise în ceea ce privește evoluția paleogeografică a insulei. Continuînd această călătorie prin subteranele lumii mai menționez că, de curînd, am semnat un protocol de colaborare cu Venezuela, urmînd ca la anul viitor și în 1978 să lucrăm efectiv. În sfîrșit, ultima solicitare vine din partea colegilor noștri din Turcia care ne solicită insistent colaborarea, în scopul cunoașterii faunei cavernicole din Anatolia.

În laboratorul subteran „Emil Racoviță” din Siboney

Experiența de la Caritas

Participarea țării noastre la Congresul Societății Internaționale de Chirurgie de la Edinburgh — cel mai înalt for mondial al chirurgilor — ne-a îndreptățit să ne adresăm profesorului doctor docent Dumitru Burlui — director clinică Caritas, membru titular al Societății Internaționale de Chirurgie și delegat național — rugîndu-l să ne spună care anume dintre preocupările științifice ale colectivului pe care îl conduce au constituit obiectul atenției colegilor din străinătate: „Aici, la Caritas, am acumulat, treptat, o experiență considerabilă în studierea hipertensiunii portale. Se știe că datorită cirozei de ficat singele, insuficient purificat, produce o mărire a splinei iar bolnavii devin victimele a două maladii majore: fie acumularea lichidului în abdomen (așa numita ascită), fie hemoragiile digestive. Noi am prezentat o teză care înfățișează corelația dintre hipertensiunea portală și ulcerul gastroduodenal și, legat de aceasta, atitudinea terapeutică în cazul unui bolnav care suferă de ambele afecțiuni.

— După cite știm, ați fost prezenți, în ultima vreme, și la congresele de specialitate de la Barcelona, Paris, colectivul clinică dumneavoastră fiind recunoscut pentru preocupările sale în domeniul chirurgiei gastroduodenale, pancreatice, hepatobiliare și al tensiunii portale. De cînd datează aplicarea sistematică asupra acestor ramuri speciale ale chirurgiei?

— Practic din 1959. Meritul colectivului de la Caritas este acela de a fi realizat, cu succes, pentru prima dată în țară, anastomozele portocave tronculare în chirurgia hipertensiunii portale. În acești 17 ani au fost imaginat și puse în practică noi procedee chirurgicale, recunoscute ca atare atît la noi cit și peste hotare; ele au avut drept consecință ameliorarea rezultatelor postoperatorii și recuperarea unui mare număr de bolnavi.

MAGDA MIHAILESCU ■

Veronika Gervers: Ce ne spune portul popular românesc

În prestigioasa publicație „Textile Museum Journal”, editată la Washington de către „Textile Museum”, Veronika Gervers semnează articolul „Componentele istorice ale costumului regional în Europa de sud-est”. Autoarea, șefa secției de costume regionale din estul Europei și vestul Asiei din „Royal Ontario Museum” (To-

ronto, Canada), studiază, de mai multă vreme, originile istorice și etnografice ale costumului popular din această parte a lumii. Bine documentat, conținînd 25 de reproduceri, dintre care multe sînt costume populare românești, articolul relevă, printre altele, că ornamentația opregului cu motive geometrice, așa cum sînt cunoscute ele în România, Serbia și Macedonia, are origini străvechi, acest tip de împodobire fiind reprezentat pe statuetele neolitice și pe cele din epoca bronzului. Se subliniază, astfel, amănuntul istoric potrivit căruia cei ce populează în prezent aceste teritorii sînt urmașii vechilor populații din epocile neolitică și a bronzului. Costumele lungi, cămășile cu mineci lungi sau trei sferturi, ori cele fără minecă, specifice meleagurilor noastre, nu sînt altceva decît descendențele tîrzie ale tunicilor romane și bizantine. În încheiere, Veronika Gervers relevă faptul că multe aspecte istorice ale acestei probleme au fost luate în considerație ocazional, fără să se bucure de o atenție specială. Materialul care face obiectul cercetării sale a fost interpretat, în mod frecvent, în funcție de anumite circumstanțe politice. În România — spune dînsa — toate tipurile de costum popular sînt asemănătoare cu cele ale dacilor de pe Columna lui Traian sau de pe monumentul de la Adamclisi, ceea ce nu face decât să confirme, încă o dată, că românii sînt descendenții direcți ai vechilor daci.

NICOLAE N. RĂDULESCU ■

Pictorul Gheorghe Șaru, laureat la Sofia

Uniunea artiștilor plastici din Bulgaria ambiționează cu trîzna de pictură, aflată în acest an (luna mai) la cea de a 2-a sa ediție, înscrierea în circuitul marilor confruntări artistice mondiale. Dacă judecăm după saloanele deja organizate credem că prietenii bulgari au toate șansele de reușită.

Anul acesta peste 20 de țări au fost reprezentate, printre care România, U.R.S.S., Ungaria, Polonia, Cehoslovacia, Franța, R.D. Germană, R.F. Germană, Chile, Cuba, R.P. Mongolă și, bineînțeles, țara gazdă. Tema expoziției a fost arta realistă. Din România au prezentat lucrări 23 de artiști (47 de pinze) printre care: Brăduț Covaliu, Ion Sălișteanu, Virgil Almasan, Mihai Bandac, Gh. Șaru, Spiru Chintilă, Georgeta Năpăruș, Doru Șetran.

Expoziția-concurs a fost dotată cu 10 premii de aceeași valoare iar unul dintre ele a fost atribuit lui Gh. Șaru pentru lucrarea sa „Cîntare Patriei” din care reproducem un detaliu. Ținînd seama de numărul mare de participanți, printre care artiști plastici de renume mondial (Renato Guttuso, Foujeron etc.), cit și de diversitatea stilurilor și manierelor de reprezentare a realului, distincția lui Gh. Șaru înseamnă o izbîndă a artei noi românești. Dar nu numai atît: o mențiune specială s-a acordat în ansamblu „pavilionului” românesc care s-a bucurat de aprecierile unanime ale juriului ca și ale participanților.

„Cu acest prilej, ne-a declarat Gh. Șaru, s-a demonstrat că problemele artei realiste preocupă un mare număr de artiști de pretutindeni, nefiînd nicidecum depășită; bineînțeles însă că în privința modalităților de exprimare am putut lua cunoștință cu o mare diversitate atît în ceea ce privește compoziția, cit și desenul sau elementul coloristic.”

M. C. ■

LA „INFRĂȚIREA“ DIN ORADEA, NUMELE ȘI REALITATEA EXPRIMĂ CÎT SE POATE DE EXACT O STARE DE SPIRIT

Prieteni nedespărțiți de 30 de ani, maeștrii Gheorghe Hajnal și Vasile Lupșa

Se cheamă Hajnal și se mai cheamă Gheorghe, acest ultim nume fiind foarte iubit, se vede, în familie, de vreme ce la fel scria în buletinul de identitate al tatălui său și la fel scrie și în cel al fiului său, de asemenea lucrător la întreprinderea „Infrățirea“ din Oradea, șef de echipă la lăcătușerie.

Gheorghe Hajnal II, adică mijlociul, dacă e să socotim după repetarea prenumelui, e unul dintre oamenii cei mai vechi ai uzinei, lucrând aici încă de pe cînd întreprinderea se chema Phoebus și reprezentă, cum zice, o forjă și vreo șapte muncitori, un fel de trei scaieți și un cup-tor. A văzut-o crescînd, a văzut-o extinzîndu-se, ajungînd să producă mașini de găurit și frezat de înaltă tehnicitate, apreciate în țară și în alte vreo cincizeci de țări, dar lucrul acesta, recunoaște, n-a avut darul să-l surprindă prea mult. Căci a deprins încă din tinerețe obiceiul de a raporta totul la capacitatea și seriozitatea oamenilor în rîndul cărora a muncit, frunțas între frunțasi, iar calitățile acestea n-au fost, în timp, decît confirmate de întărirea întreprinderii.

Altfel spus, Gheorghe Hajnal e de douăzeci și opt de ani în uzină și de douăzeci și șase este șef de echipă. Nu poate să-mi răspundă pe loc dacă a fost un șef bun sau un șef rău, despre asta crede că ar fi mai bine să vorbească alții, tovarășii de muncă, dar e sigur de un singur lucru. Acum, cînd mai are doar două luni neîntregi pînă la a ieși în pensie, cum zice, e convins că-și poate raporta sieși și celor care au răgaz să-l asculte că a fost întotdeauna un șef de echipă drept, pe care nu l-a interesat nici cum îi cheamă pe băieții și nici de unde vin, ci pe care l-a interesat să-i facă meseriași strașnici, pe umerii cărora uzina să se poată sprijini cu în-dejde. Îmi spune cîteva nume de foști ucenici, Rada Ioan, Solomie Lupu, Francisc Seresz, Ioan Mălan, Alexandru Inczedi, Francisc Jenei, Miron Sidea sau Ioan Bartha, români și maghiari pe care i-a învățat meserie și care n-au pregetat să devină, prin munca și seriozitatea lor, lucrători apreciați.

Mulți dintre aceștia s-au întors în echipa sa după armată, lucru care l-a bucurat foarte tare, convingîndu-l că n-a

greșit atunci cînd, de la caz la caz și de la om la om, a ridicat tonul și s-a arătat aspru. A făcut-o, recunoaște zîmbind și privind ștregărește pe sub ochelari, nu-mai spre binele muncii și spre binele tuturor, conducîndu-se după încrederea că, trăind în aceeași țară și nutrind aceleași interese, lucrătorii vor ști mai devreme sau mai tîrziu să-i mulțumească. Nu s-a înșelat, îi place să ne-o spună, atitudinea foștilor săi ucenici, deveniți astăzi muncitori cu înaltă calificare, convingîndu-l că a ținut drumul cel mai drept. Ne dă un exemplu concret. Iată, zice, Constantin Vislă, a învățat meserie cu mine, dar a mers mai departe, devenind tehnician principal la montaj. Din cînd în cînd vine să-mi ceară părerea într-o chestiune, vine cu ea albă și pleacă de la mine cu ea neagră sau albastră, mă ascultă și încuviințează, căci el știe că nea Gică nu vorbește ca să se afle în treabă și că atunci cînd vorbește, după atîția ani de muncă, spune lucrurilor pe nume, cu chibzuință.

Dacă n-ar fi sănătatea, spune, ar avea toate motivele să se declare mulțumit de ceea ce a făcut în viață. A primit casă de la uzină, și-a măritat fata, care lucrează tot la „Infrățirea“, la lansarea produselor, are vecini buni și cumsecade, între care cel mai bine se înțelege cu Emil Alexe, cu care mai joacă o tablă, mai rar în ultima vreme căci vecinul, se amărăște, s-a cam obișnuit cu șase-șase, de-l dă de vreo zece ori într-o linie, și cu care, așezați în fața unui pahar de vorbă și de răchie, se uită la televizor, acasă la dînsul.

Sănătatea cam scîrție, mărturisește, dar la vîrsta asta, o vîrstă pe care, din cochetărie, nu vrea s-o declare, chit că o știi cu toții, la ce te mai poți aștepta? Nu aude prea bine, poartă ochelari cu auz, cum glumește, iar de la o vreme simte că l-a lăsat și vederea, numai că treaba asta nu-l sperie. Dînsul știe sigur, ne-o spune ca pe un mare secret, că la bătrînețe vederea se repară și vine la loc.

Peste nici două luni, cum spuneam, Gheorghe Hajnal II ar urma să iasă la pensie. Personal, nu s-a hotărît, mai degrabă ar vrea să plece decît să rămînă, dar un prieten vechi, vechi parcă de cînd lumea, Vasile Lupșa, tot șef de echipă și tot la montaj, îl bate la cap să nu se pensioneze. Știi cum devine treaba, zice, eu cu Lupșa asta, băiat cu sufletul tocmai bun să-l întinzi pe piine și să-l mîncini ca pe sandwich, muncesc cot la cot de aproape trezeci de ani și ne-am înțeles ca frații. Uneori, continuă, nu din vorbe, ci din priviri.

Traversăm uzina și dăm peste maestrul Vasile Lupșa. Ne întîmpină un om solid, cu zîmbet timid și miini bătătorite de muncă. Chiar dacă întreprinderea se află pe strada Tuberozelor, la numărul 26, în secție miroase a ulei și a șpan. Vasile Lupșa ne ascultă răbdător, se încrunță, sau numai ni se pare nouă că-și strînge sprincenele peste ochi, apoi izbucnește:

— Chestia asta cu viața mea dată la revistă numai de la nea Gică Hajnal mi se trage, nu-i așa?! Gică asta nu poate să facă un pas fără mine, dar nici eu fără el, ce să zic, după atîția ani trăiți și muncii împreună, cred că am și ajuns să gîndim la fel.

Mai face două-trei glume pe seama bătrînului său prieten, Hajnal e mai mare cu patru ani decît Lupșa, apoi se încumetă la povestire. De fel e din Lupoaia, de lingă Beiuș, dar de învățat meserie, aici a învățat, de la Ludovic Szeplaki și de la Zoltan Balogh. Pe al doilea, ajuns astăzi la o vîrstă venerabilă, dincolo de optzeci de ani, înțelegem, îl mai vizitează din cînd în cînd, ca un semn de recunoștință la care se simte măcar o dată pe lună dator, dar pe primul îl ține minte din tinerețe mai bine. Cînd s-a întors dînsul din refugiu și de pe front, neavînd nici un cîpătii, Ludovic Baci l-a așteptat la poarta uzinei și i-a spus doar atît: „Puiule, de mine te prezinți la mine în echipă, căci avem mare nevoie de tine. Noi de tine și tu de noi!“

Multă dreptate a avut atunci maestrul său. Din intrajutorarea asta n-a avut nimeni de pierdut, ci numai de cîștigat, întreprinderea a dobîndit un muncitor harnic în plus, iar tinerelul Vasile Lupșa, căruia maestrul i-a zis întotdeauna Puiu, a deprins meserie adevărată. Cînd a venit vremea să conducă pe alții, Vasile Lupșa n-a uitat lecția primită de la Szeplaki și s-a arătat gata să-l primească în echipă pe Florian Orosz, deși băiatul n-avea decît vreo trezeci și ceva de kilograme și era pirpiriu ca un pui de găină. M-am gîndit, rememorează, că dacă are de gînd să muncească bine o să-l facem bărbat zdravăn, de-o să întoarcă fetele capul după el, căci nimic nu îmbărbătează mai mult decît lucrul. Orosz, care între timp a devenit exact ceea ce gîndea să devină maestrul Lupșa, ajungînd șef de echipă și om așezat la casa lui, plină de copii, făcea pe vremea aceea navețe, ca și alți ucenici dealtfel, fiindu-i foarte greu să urmeze ore suplimentare și să prindă și trenul de Beiuș. Cum uzina era în plină reconstrucție și extindere, după război, Vasile Lupșa a socotit că echipa sa nu se putea lipsi de orele suplimentare. A cîntărit și a decis: băieții să-și vadă de treabă și-apoi să meargă să doarmă la dînsul. Așa au dormit în patul și în casa maestrului Lupșa și Orosz, și Ludovic Bencez, și Emerich Kosta, și mulți alții, primiți și tratați cu omenie, chit că pe bătătură maestrul mai avea doi copii, un băiat și o fată, Mircea și Florica. Actualul secretar al Comitetului de partid de la „Infrățirea“ din Oradea, Gheorghe Groza, a învățat și dînsul meserie cu Lupșa și-și aduce aminte exact de timpul acela în care tinerii uzinei, români și maghiari, găseau la șeful de echipă o vorbă bună și o farfurie cu mîncare caldă.

Ca și prietenul său de o viață, Vasile Lupșa se simte mulțumit de cele realizate. Lucrează într-o întreprindere frunțasă, distinsă în 1974 cu Ordinul Muncii clasa I, are o familie încheagată și sănătoasă, se află înconjurat de prieteni, cei mai mulți fiind tovarășii de muncă, dar unii fiind vecini sau, cum zice, pur și simplu prieteni. Despre unul dintre vecini, Lajos Tomczani, îi place să vorbească în cuvînte alese. Sînt vecini, Tomczani ajutîndu-l adesea la creșterea copiilor, pe care, neavînd el însuși copii, îi chema zilnic la dînsul, tratîndu-i și sfătuiindu-i, purtîndu-se cu ei cu dragoste și blîndețe. Cînd mă întorceam de la uzină și nu-i găseam acasă pe Mircea și pe Florica, își aduce aminte, apoi știam unde sînt. La Lajos. Mă duceam după ei, de regulă îi trimiteam la lecții, dar eu mai rămîneam, că nu se cade să deschizi ușa unui prieten și să pleci pe dată.

VIDIU IOANIȚOIAIA ■

EDUCAȚIE PRIN AMINTIRI

Căprioara

Deși toată lumea o numea „Căprioara“, ba chiar unele colege și colegi credeau că acesta îl era numele adevărat, porcecia l se trăgea de la handbal, mai exact de la jocul ei zvicnit, avîntat, joc în care o vedeai alergînd mereu în lungul tușei de la o poartă la alta, țîșnind uneori cu mingea atît de repede încît cozile lungi îi rămîneau întinse în urmă, ca stegulețele pe catargul unui vaporas rapid. Și salturile ei, cînd primea sau bloca mingea, aveau ceva din grația zvicnirilor căprioarei.

O vreme a tot ripostat, „Dar nu mă cheamă așa!“ însă cum mereu i se spunea că e un nume frumos a renunțat, însușindu-și numele dobîndit ca extremă dreaptă în echipa de handbal.

Acum, cozile care îi zbirniiau în urmă în timpul curselor pe teren, care i se aruncau în față la stopurile bruște, sau o loveau peste piept ca niște hamuri cînd se răsucea cu mingea în fața semiercucului, cozile, semn al copilăriei, și le-a tăiat. Avea o pieptănătură cu cărare prin mijlocul creștetului, și părul îi învăluia din două părți capul, ca două cortine întredeschise pentru frunte, pentru ochii mari, căprui, limpezi, pentru nasul mic și cîrn și gura mică, a cărei stare firească era identică cu aceea a ochilor, adică zîmbetul, atît de firească încît în lipsa ei părea o fetiță certată de învățătoare.

Nu mai juca nici handbal, fiindcă reușise la examenul de admitere la facultatea de subingineri, secția serală, abia mai avînd timp ca atunci cînd se întorcea de la lucru și de la cantină să mai răsfoiască notițele înainte de a fugi la ore. În mersul ei grăbit mai rămăsese însă grația care i-a tras cel de al doilea nume.

De obicei, dimineața, mergea la uzină

cu autobuzul, dar de cînd s-a desprîmăvărât, în zilele cu timp frumos, pleca cu o jumătate de oră mai devreme, urmînd pe jos un drum care trecea peste un deal împădurit, spunîndu-și că face asta din dor de mișcare, dar în realitate era plăcerea ei de a străbate dimineața alea cu castani bătrîni, înfloriți.

În dimineața aceea tocmai își amintise că a citit undeva, într-o povestire tristă, că luminările castanilor se pot aprinde uneori ca o prevestire ciudată, ca o presimțire. S-a uitat la ceasul ei de mină, mare, vechi, rotund, „cît un puc de hockei!“ — cum îi spusese despre el un coleg — a constatat că are destul timp și nu s-a mai grăbit. Îi plăcea dimineața aceea cu razele alte de proaspete și de curate încît i se părea că le aude foșnînd, strecurîndu-se printre frunzele castanilor; îi venea să întindă mina, să vadă cum i se așază în palma deschisă un fascicul de raze, ca un ban de aur, ca un dar al soarelui de primăvară.

I-a văzut pe cei doi, bineînțeles, i s-a părut cam ciudată și comportarea lor, adică felul în care au privit-o și au încadrat-o, ar fi putut să fugă, și așa cum știa ea să țîșnească nu ar fi putut-o prinde, dar nu și-a putut încipui... În mintea ei nu a putut avea loc gîndul că mai sînt asemenea oameni.

Nu a ajuns la uzină în ziua aceea. Vesea cu ceea ce i s-a întîmplat Căprioarei a trecut ca un vînt de gheață, neașteptat, în plină lună mai. Colegele și colegii ei, care au alergat la spital, cînd au văzut pe fața ei urmele loviturilor, cînd i-au văzut privirea aceea teribil de mirată ațîntită în tavan, cînd i-au văzut lacrimile cum i se scurgeau în tăcere, strecurîndu-se pe la colțul genelor spre perna albă, discret, au simțit că suflul acela rece, care a fost vesea, a devenit un sloi de gheață în inima lor. Același sentiment l-a avut și maiorul, dublat însă de o teribilă revoltă împotriva celor care au fost în stare să săvîrșească un asemenea fapt. Poate de aceea a împărțit ordine în cadență de mitralieră și în același ritm s-au desfășurat și acțiunile de urmărire, astfel că a doua zi, de dimineață, cei doi infractori erau prinși și arestați. Cu toate că asupra unuia din ei a fost găsit ceasul fetei, că au fost văzuți fugînd dinspre acel loc unde Căprioara rămăsese în neștiire trîntită în iarba încă umedă de roua dimineții, că pe obrazul celui alt unghiile ei, apărîndu-se, au brăzdat urme, cu toate că erau și alte indicii, negau totul cu încăpăținare.

Mayorul s-a hotărît greu pentru confruntare, dar nevoia de a avea toate probele limpezi în dosar l-a obligat.

Scena a avut loc în sala albă a spitalului, în prezența medicului, a unei asistente care își ținea mereu pumnii la gură, emoționată, și a locotenentului.

I-a fost destul maiorului să observe tresărirea, undă de groază și de silă din privirea fetei, ca să își dea seama că i-a recunoscut, i-a fost destul să observe reacțiile celor doi în fața ei, mai ales a celui mai tînr care a pălit și părea că a urcat un munte atît de agitat respira, ca să își dea seama că ei sînt vinovații. De aceea, și voind să scurteze la maximum o scenă atît de penibilă și de tristă, i-a și pofțit afară. Surpriza a avut-o însă în momentul în care a întrebato pe fată dacă i-a recunoscut, iar aceasta a făcut. A repetat întrebarea, a insistat, ca pînă la urmă ea să spună: „Să zicem că nu!“

Doctorul, care înțelegea și el totul, a vrut să intervină, să îi spună fetei că ceea ce face e o nebulie, e nedrept, dar maiorul l-a oprit.

În mașină, tot drumul pînă la inspec-torat, maiorul a făcut, a privit drept înainte, iar locotenentul și-a dat seama că e

bine să tacă și el. Abia în biroul lui l-a întrebato pe locotenent:

— Ce crezi că se întîmplă cu Căprioara noastră?... E nefiresc...

— Nu înțeleg nimic... N-am nici o îndoiială că au fost ei.

— Bineînțeles că au fost ei... I-a și recunoscut, dar nu a vrut să ne spună.

Locotenentul nu știa ce să mai zică și a fost și mai surprins de întrebarea pe care i-a pus-o maiorul:

— Oare ce prevede legea pentru oamenii buni?... Pentru oameni care știu numai să ierte?...

— Pentru cei care știu numai să ierte?, a repetat locotenentul întrebarea, ca un ecou.

— Și porecla asta a ei... Căprioara... m-a făcut să îmi aduc aminte de o piesă de teatru unde se spune că o căprioară rănită de un vînător nu plînge pentru durerile ei, ci plînge de mila celui care a fost capabil să tragă în ea... Da, așa se spune în piesa aceea, că plînge de mila celui care i-a făcut rău...

— M-ați întrebato ce prevede legea pentru oamenii buni..., a reluat după clipe de tăcere locotenentul. Cred că prevede pentru noi o obligație în plus de a fi apăra, cred că vrea să ne spună că asemenea animale nu mai au ce căuta printre noi, printre oameni.

Mayorul l-a privit o vreme lung, apoi a sărit la servieta unde era ceasul fetei, și a constatat cu bucurie că era învelit într-o baftistă.

— Cum l-ai ridicat și cum l-ai arătat fetei?! Ținîndu-l de curea?!

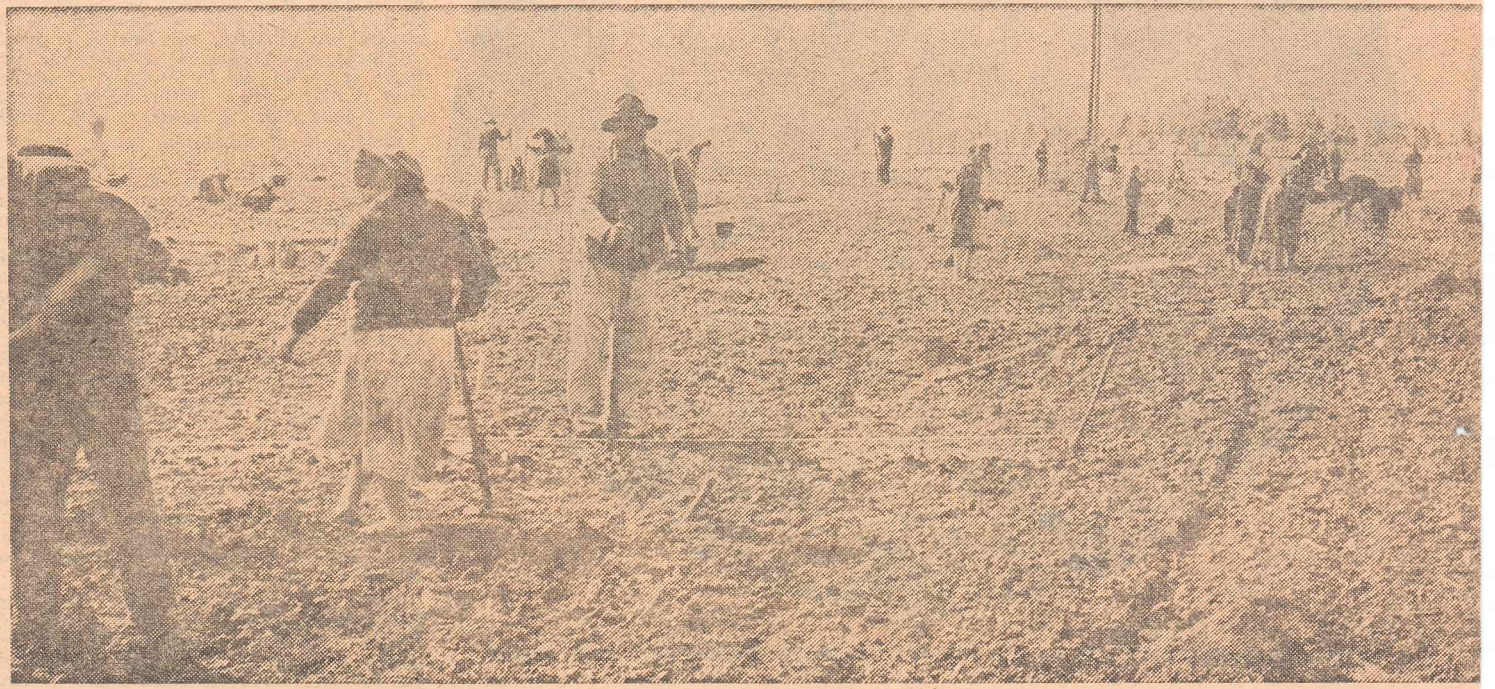
— Bineînțeles, a răspuns locotenentul, contrariat cumva de faptul că maiorul ar fi putut bănui că nu a procedat după regulile criminalisticii.

— Atunci, cu siguranță vor fi aprențele lor pe el... Chiar dacă i-a iertat Căprioara, pe noi legea ne obligă să îi trimitem în judecată... Mîla nu trebuie să fie oarbă.

EMIL POENARU ■

UN COLȚ AL VASLUIULU DIN UNGHIUL PĂSĂ

Satul Dodești, comuna Vișoara, județul Vaslui. Locul de naștere al lui Victor Ion Popa, locul pe care scriitorul, mai târziu, avea să-l descrie, într-un abur fantastic, văzut de sus, într-un fantastic al zborului unui om cu aripi de pasăre, într-un vârtej de frunze frământate de vântul Prutului și despicate de trupul omului, în acea carte a „Sfirlezei cu fofeze” pe care, copii, am citit-o toți.

Căutăm, observa cineva, dovezi arheologice, răscolim milul istoric, prundul sau țărina faptelor memorabile, dar am putea dezvolta filmul zbuciumului omenesc văzut de sus, „à vol d'oiseau”. Elevația este harul inițiatilor, al vizionarilor sau al păsărilor. Eroul lui Victor Ion Popa, un pui de țăran (cei ai locului zic că eroul acesta, într-adevăr, a existat, zic că a trăit chiar aici, printre ei, cu mai mulți ani în urmă), și-a prins pe umeri aripi de șindrilă și a zburat. Acest Vlaicu moldav ar fi zburat nu de ici până colo, ci undeva, la înălțimea șirurilor de cori, contemplând locurile și destinul lor de foarte sus. Se mai zice că l-au imitat și alții, sau că numai au încercat, sau că numai au vrut, dar de aici intrăm în legendă, adevărul și nălucirile se amestecă, nu insistăm, ne ajunge atât, ne ajunge că legenda există, că oamenii locului au, asupra lor și asupra locului lor, și revelația unui altfel de unghi, a unei alte priviri decât cea îngrădită de țărca spațiului sau al clipei.

Sînt oamenii din Dodești, de lângă Prut, mai altfel ca alții ?

Dar mai întii, peisajul, văzut de data asta dinăuntrul lui. Scriitorii Moldovei, spunea cineva, sînt, poate dintr-o nedeslușită nevoie de a repara măcar cu condeiul ceea ce sabia și pirjolul, cutremurele și apele și zguduirile de tot felul au ciuntit mereu din pămîntul lor, înclinați, precum Hogaș ori Sadoveanu, să dilate dimensiuni, să le împingă cu umărul în fantastic, într-un abur de depărtări înginate și zări pierdute, amăgind percepția reală a hotarelor, violentînd molcomia clipei prin huruitul de tectonică al istoriei. Victor Ion Popa n-a avut nevoie s-o facă, fiindcă aici, pe această strălună, grozavă și frământată zare a Prutului, peisajul, ca să zicem așa, l-a servit. O spune chiar el, nu numai în pagina de literatură, susceptibilă de înțepoșarea sau aberarea liniilor, ci și într-o conferință, rod al unei campanii de cercetări sociologice, ținută la Socie-

tatea de radiodifuziune în 1935: „Satul se află în capătul de miazăzi și apus al județului Fălciu (fostul Fălciu, n.n.), între dealuri înalte și povirnișuri aspre și grele. Regiunea a fost cîndva plină de codri bătuți de fiare: «Ursoaica» și «Valea Căprioarei» sînt nume care o dovedesc.

Astăzi, din acești codri pomeniți în hrisoave pînă pe la 1850 n-au mai rămas decît trei petice de verdeață: pădurea Făgădaului, a Ursoaiei și a Vălenilor. E un ținut uscat și primejduit de secetă, pe de o parte dealuri, iar pe de alta o seliște și megieșii neprietenoase. Un peisaj lunar, cu dealuri sterpe și lavine grozave, o lume ce, departe de munte și părăsită de codri, îl pune pe om de-a dreptul sub cer, în bătaia viscolului, a secetei endemice, a grindinei, fulgerului, puhoaielor lutoase, în climatul incertitudinii, supunîndu-l neregulilor încolțirii anilor de pirjoluri și de potopuri, silindu-l să trăiască pe un pămînt care, sub mîna lui, cînd e de piatră, cînd se înmoaie și curge. Pămînt arat, de veacuri, primitiv, „de la deal la vale”, pămînt-spinare de leș spălată de ploaie, pămînt al surpărilor, al surprizelor, al alunecărilor de straturi, al avalanșelor care curg la vale, înghițind semănături și case, vechi fund de mare sarmatică amintindu-și furtunile de odinioară, renăscîndu-le cînd nu te aștepti. Baia publică, ridicată de Victor Ion Popa pentru satul lui, a trebuit, acum cîțiva ani, din cauza surpărilor de teren, să fie luată din locul vechi și mutată în altă parte. În primăvara inundățiilor din '70, alunecările de teren au distrus în comună vreo treizeci de case. Că toate treizeci au fost, pînă-n toamnă, reconstruite, că toate treizeci s-au reconstruit într-o nouă arhitectură și cu alte materiale (case frumoase și spațioase, cele mai multe din piatră, nu din vălătuci, ca înainte), este o altă poveste, care ține de noul destin al acestui loc, ca al tuturor locurilor acestei țări.

Cum s-au ținut oamenii de pămîntul acesta, de un pămînt ce le fugea printre degete, ce-i sorbea în puhoai, ce le pierdea de sub tălpi ?

S-au ținut de acest pămînt, în ciuda asprimii lui și a asprimii vremurilor, într-o înclăștare și o neîntrerupere ce trece din veac în veac și din neam în neam. Echipele de cercetări sociologice ale anului '35, conduse de Victor Ion Popa, descopereau, pe obcina de apus a satului, urmele unei așezări geto-dacice datînd din anul

UNITATEA
NAȚIONALĂ
IN VIAȚA
DE TOATE
ZILELE

100 î.e.n., aceiași cercetători, apoi alții, aveau să descopere, mergînd mai departe pe firul timpului, firul neîntrerupt al vieții omului, mereu mai amplu, mai bogat, desfăcîndu-se în alte și alte fire, compunînd o inextricabilă țesătură istorică, pe suprafața căreia nici un punct nu rămîne alb. Neam străvechi de răzeși, neam falcnic, neam liber, mîndru de libertatea lui, înclăștat în țărnia lui și în stirpea lui, cu un cult violent al acestei stirpe, rezultat din mindria legitimă față de evii glorioși ai istoriei, rezultat, în același timp, dintr-un firesc sentiment de rezistență spirituală față de curgerea în ruină, în veacurile mai noi, a pămîntului său și a gloriei sale. Cercetătorii anului 1935 descoperă, cu uimire, printre bărbații locului, un procent „fabulos” pentru epocă (83 la sută) de știutori de carte, dar acești adăpați la lumină crapă, practic, de sete, crapă de foame, pămîntul e vitreg, armele pentru a-l supune și transforma sînt puține și slabe, ei rămîn niște izolați, geografic ca și istoric, „ei trăiesc cu o veșnică spaimă a zilei de miine”, notează amar scriitorul plecat dintre ei și, neputînd privi spre miine, se opresc cu privirea în ieri. Ca și micii hidalgos din Spania lui Cervantes, reduși după o expresie moldoveană la sapă de lemn, omul acestor locuri își întorcea privirile spre trecutul eroic, ascunzîndu-și sărăcia, care țîșnea de pretutindeni impudic, cu hrisoave, cu orgoliul genealogic, cu drepturile de odinioară devenite de mult abstracte, afirmîndu-și în felul acesta stăpînirea măcar peste amintiri. Răzeșul din 1935 e prea sărac ca să-și mai poată în-

gădui straiul cel scump de altădată, răzeșeasca dulamă albastră din postav turcesc, cu găitane negre, nu-și mai îngăduie nici ciubotele cu botfori galbeni, răsfrînți, nici căciula cu fund de postav albastru dar, rupîndu-și de la gură, supt în obraji și bolnav de pelagră, bate pe jos sau călare (fiindcă, oricît de sărac ar fi, își păstrează calul) drumul Bîrladului, cale de 27 de kilometri, ca să-și cumpere ghețe, ca să-și cumpere cea mai ieftină stofă din care să-și facă surtuc, ca să-și cumpere pălărie, fiindcă nu se cade să umble „prin lume” cu capul gol. Cultul istoric, în asemenea cazuri, se poate ușor transforma într-o frînă, paseismul poate depeiza, omul poate ajunge un vifor al istoriei, cu energia secătuită de nostalgiile unui paradis pierdut, dar asta, totuși, nu se întîmplă, cel puțin nu aici, unde noblețea și falcnicia s-au judecat nu numai după hrisoave, nu atît după noblețea aproximativă a numelor din vechi pomelnice, ci mai cu seamă după numele pietrarului, zugravului, dăltuitorului, plugarului, însemnate pe fața unei clădiri, a unei fîntîni, a unui colț de pămînt smuls stihiei și silit să rodească, a unei nădejdi sau a unui efort de zbor.

ANCHETA SOCIALĂ

Ioana se mărită, E nuntă-n cartier...

IOANA VREA SĂ SE MĂRITE. LUMEA REA SE PUNE ÎN CALEA FERICIRII IOANEI. IOANA LUPTĂ ȘI LUPTĂ. DRAMA IOANEI PRIVITĂ DE LA DISTANȚĂ

Juna Ioana B., de 23 de ani, ocupă de cîțva timp un post modest de bibliotecară la Biblioteca Academiei, post care, dacă nu răspunde întru totul aspirațiilor ei, are în schimb calitatea de a fi perfect potrivit studiilor sale. O slujbă modestă pentru o fată modestă, care voințe o viață modestă și o dragoste mare. Cum dragostea rezultă independent de ciștigul lunar al Ioanei, ne vom apropia de ea cu simpatia cuvenită oricărui mare sentiment. Cum e și firesc, obiectul dragostei Ioanei se cheamă Ion. El are 23 de ani și este student la Politehnică. Pentru că se iubesc, tinerii vor să se căsătorească. Părinții lui Ion sînt împotriva căsătoriei. Amenințat cu dezmoștenirea, tînărul Ion hotărăște să fie bărbat. El luptă pentru apărarea fericii sale. Ioana luptă și ea. Ion își dă în judecată tatăl. Apoi sorz-

RIILOR

me și, prin somn, încă mai dă cu sapa. E parcă un fel de aprigă sete de a se recuștiga un timp pierdut, un timp în care firul de aur al cronicii s-a împletit și s-a încurcat printre niște paragini. Cele 25 de tractoare ale C.A.P.-Viișoara, cele 22 de tractoare ale C.A.P.-Dodești, cutreieră un pământ lucrat intens, intensiv, până la ultima palmă, până la ultima cută, dealurile pustii s-au umplut de vii (135 de hectare de „vie modernă“), pe alte pustietăți sînt acum grădini, altele sînt pășuni, sute și sute de hectare de „vii moderne“, „grădini model“, „pășuni intensive“, s-a creat aici și o

după cîțiva ani, ca medic al noului dispensar din sat. A plecat Emil al lui Balan, tot din Viișoara, și tot aici s-a întors, ca inginer al C.A.P.-ului.

Va pleca la facultate, la toamnă, și Nicolae Chelaru, primarul comunei. Va pleca odată cu el și Postolache Nevărache, președintele C.A.P.-Viișoara. Chelaru are 47 de ani, Nevărache, 53. Au urmat liceul la Iași, la „fără frecvență“, Chelaru l-a urmat fiind primar, Postolache fiind președinte de C.A.P., acum se pregătesc pentru bacalaureat și se pregătesc ca, la toamnă, să-și încerce șansele la un nou examen, la Facultatea de horticultură,

pământ deschis tuturor vînturilor și vitregiilor, ce i-a făcut să răzbească la ziua de azi și la șansa de azi, a fost, înainte de toate, mîntea lor, ascuțită de lupta cu viața, ascuțită apoi și de carte (83 la sută ștutori de slove în '35, școală în sat de prin 1870), ascuțit ce le-a fost ca o sabie, unică sabie după ce cele vechi ruginiseră sau li se smulseseră, tăind cu ea prin împotrivirea vremurilor, biruind cu ea. Ei au în ei, precum feciorul acela care și-a prins pe umăr aripi de pasăre, un dor sau un gust al înălțimilor, al elevației. Ei au fost, de cînd se știu, „ridicați“, ei s-au mîndrit a fi mai „ridicați“ ca al-

Ar mai fi trebuit un imbold, o reare, un secret destăinuit la timp, ar trebuit avantajul unei priviri de sus. Pășările tăceau, iar cei ce încercau să le imite, se prăbușeau, precum feciorii cu aripi de pasăre.

De s-a făcut, în ultimii ani, pentru mîntul satului și pentru sat, e o oară de o unică anvergură, pe care poți aprecia la întregă-i dimenție decît topometric, de sus. Este o „sau istoria unei expediții umane, e, avînd acum avantajul unei priviri de sus asupra locurilor și asupra propriului destin, a avut, pentru ambele cuceririlor ei, și arme, și forțe în ultimul rînd, imbolduri, vreo conștiință. „Răzeșul, spune o veche ală a locului, leagă ciubota cu sfoa, dar n-o leapădă, ca să poate bate o de pământ“. Cooperatorul de asini se culcă în cumpăna nopții, fiind după munca pe cîmpul obștii mai dește pe lingă casă, prin ogradă și în grădină, pe la vite și pe la cai.

Dodești și în Viișoara încă sînt, încă sînt oameni care, pe lotul lor, unță la cereale și la legume și seamnă jumătate, dacă nu și mai mult, clă-de-zahăr, ca să aibă zahăr pentru cai, dar se scoală la 3 din noaptea 4 e-n cîmp și dă cu sapa, uneori și adorme de-a-n picioarele, dar se e drept, nu-ți dai seama că doar-

„școală de viță“ (cu beneficii de 400 000 lei anul trecut), vitele și oile sînt multe ca niciodată, bacii care coboară cu ele din munți, înălbind cu talazele lor versanții, ca în „Turmele“ lui Eusebiu Camilar, reintră, în fiecare toamnă, pe un pământ care a cîștigat ceva, într-un sat schimbat. Casa răzeșască veche se făcea din „ceamur“ (pământ bătut, cu pereți groși de o jumătate de metru), mai apoi din vâlătuci, cu temelile tot de pământ bătut, acum ea se așază pe o fundație de beton, își „șprițuiește“ tot cu beton exterioroale și, betonată bine, făcută să dăinuie pe acest pământ care nu mai curge, în care rădăcinile vieții omului s-au infipt adînc, suie, încet-încet, pe înălțime, își face etaje, ca să fie „cum cere schița“ (schița de sistematizare, unanim votată de obște), ca să fie „în rînd cu lumea“ sau chiar înaintea ei, fiindcă astfel cere mîndria locului, ca să fie, în primul rînd, destul de încăpătoare pentru copii și, poate, pentru copiii lor. Acești copii pleacă adesea, așa cum pleacă astăzi atîția copii ai satelor, ca să umple licee și facultăți, dar ei, cei din Dodești și din Viișoara, niciodată nu pleacă „de tot“, ei sînt legați de satul, ei, foarte des, se întorc în sat. A plecat din sat Ivănița, fata lui Pîrciu, țărănul din Viișoara. S-a întors

care și-a inaugurat, își spune Chelaru, și o secție pentru cei ca ei, fără puțință de frecvență, dar cu puțință de ambiții. Deci vor da la „fără frecvență“, decizi, își zice amîndoi, „să moară ingineri horticoli“. Dar de ce să moară? Amîndoi sînt niște zdrahoni de oameni și, pe deasupra, e încă nevoie de ei. Va fi și mai multă cînd ei vor cunoaște niște secrete ale pămîntului, ale grădinilor, ale viilor și ale livezilor. Ce l-a îndemnat, îl întreb pe primar, să se apuce de carte la vîrsta lui? Ei, își răspunde, nu de el este vorba, nu numai de el, nici numai de Postolache. 57 de înși din Dodești și din Viișoara, oameni în vîrstă, cu copii, unii și cu nepoți, frecventează, la „fără frecvență“, treapta întii a liceului, precum Toader Guțu, de la ferma viticolă, precum Neculai al lui Popa, șef de echipă la C.A.P.-Viișoara, precum Gh. Vasiliu, șef de echipă la C.A.P.-Dodești. Omul trebuie să știe, să învețe, chit că vrea să ajungă un „cineva“, un inginer, chit că nu. Răzeșul leagă ciubota cu sfoară, dar n-o leapădă. Iar cînd poate să-și ia una nouă și scumpă, ca acum, de ce n-ar face-o? Ei învață pentru plăcerea și bucuria lor, pentru mîndria și fîlnicia lor, ei învață, de fapt, pentru viața lor. Ce i-a ținut pe ei pe acest loc al lor, pe acest

știi, ei vor să fie și acum la fel. Ei, totuși, pentru asta, trebuie să se grăbească, ei, totuși, mai mult ca alții, oameni din locuri binecuvîntate cu toate darurile, în toate timpurile, trebuie să recupereze un timp pierdut. Ei, acești moldoveni atît de prinși în luptele lor cu viața, au ajuns la lumină și la civilizație mai tîrziu, precum mocanii din „Baltagul“ lui Sadoveanu la scaunul Domnului: „Am întîrziat, prea-slăvite, căci sîntem cu oile și cu asinii. Umblăm domol; suim poteci oarbe și coborîm prăpăstii... Asupra noastră fulgeră, trăznește și bat puhoaiete...“ Ei recuperează acum un timp pierdut, ei fac liceul la 40—45 de ani, ei devin, la 47 sau 53, studenți, ei intră greoi, ca și mocanii „Baltagului“, forțînd cu umerii și cu pieptul, cu osul tare al cerbiciei lor răzeșești, în cercul inițiaților științei, în cercul cîndva refuzat al secretelor timpului.

Văzută așa, viața acestui colț moldovean desfide orice literatură în jurul lor, orice hiperbolă, orice umflare a dimensiunilor, pentru că ea chiar are aceste dimensiuni, care sînt de măsurile mari.

ILIE PURCARU ■

Fotografii de EMANUEL TÂNJALA ■

și unchiul. Fiindcă n-au intrat zilele sac și fiindcă tribunale există, Ion da, probabil, în judecată pe toată lumea. E logic.

Ioana, e adevărat, vrea să se mărite, mai că mica bibliotecară, atît de moșă și atît de pasională, nu a încheiat mai recent divorț al său, adică divorț intentat în decembrie anul trecut de la Ioanei — după trei ani de căsnicie ruptă, se înțelege, și aceasta, din mare goste.

IOANA VREA SĂ SE MĂRITE. DRAMA IOANEI PRIVITĂ DE APROAPE

Exact la 16 ani tînăra copilă Ioana s-a căsătorit, din dragoste, desigur, cu cetățeanul Jack B., persoană arătînd cu ereditate, chiar din primele zile ale vieții, cîteva perspective clare în ale ei lor de familie, între care și aceea a o șterge din țară. Din felurite motive — de a căror seamă nu avem cunoștință — Jack o părăsește pe Ioana. Nefastă, juna liceeană cu studiile brusc tulăte încearcă să-și refacă ce mai era de lucru dintr-un moral sensibil subrezit, dîndu-se cu amicul lui Jack. Norocul, știe, îi ajută pe cei perseverenți. Cule, avînd de ales între o logodnă înveșă și o cerere în căsătorie nou-nouță, ea se îndreaptă, plină de speranțe și moralul oarecum așezat, spre varianta a doua. Pentru ușurința lecturii vă

propunem, stîmăți cititori, să numim prima căsătorie Situația A. Să-i zicem celei de a doua Situația B, celei de a treia Situația C ș.a.m.d. Logodnele să le notăm cu litere mici, astfel: prima logodnă a, a doua logodnă b etc.

Prin urmare, căutînd un fir clar în acești ani tineri și focoși ai Ioanei, vedem că din Situația B a rezultat un proces pentru drepturile soțului și ale soției asupra unui apartament proprietate comună iar din Situația C o rîcă de familie, o bătaie, ca de la frate la soră și vreo trei procese, de unde unul pentru un alt apartament — proprietate, de astsă dată a lui Ion, logodnic de tip c, cu șanse de a deveni soț de tip C. Mai rezultă că deși Ioana nu are cum să-și plătească din banii cîștigați la bibliotecă nici măcar tutunul Kent, imbelșugat și zilnic, ea este implicată în două afaceri cu apartamente: direct, în prima afacere, și indirect, în a doua.

Dacă pînă a o întîlni pe Ioana tînărul politehnist Ion a dat dovadă de cele mai frumoase sentimente față de întreaga sa familie, după ce a cunoscut-o, Ion a căpătat cîteva ambiții noi, ambiții care, de la orice distanță le-am privi, arată urit.

Ion a fost ceea ce se cheamă un băiat cu bani. La prosperitatea traiului său de elev și student în București au contribuit mult și, după opinia noastră, cam fără măsură atît familia, aflată într-un sat din preajma Timișoarei, unde tatăl lui Ion

și exercita profesia lui cinstită și sobră de medic de țară, cit și un unchi cu stare și fără copii. Pentru toți cei mulți, care n-au învățat carte avînd în folosință, în mijlocul Capitalei, un apartament mobilat și bani peste bani, felul de a fi în ultima vreme al lui Ion poate să ne pară oarecum firesc. Bani au sicut mîntea multor oameni mari, nu numai unor adolescenți sau tineri abia ieșiți din adolescență. Alături de Ioana cea fără de studii, dar cu multă inițiativă, Ion descoperă că un apartament se transformă ușor în mașină. El este convins că dragoste fără mașină mică nu se face și pentru că familia refuză relația sa dubioasă cu Ioana, își dă în judecată tatăl. Apoi își dă în judecată sora, cerînd chirie pentru anii în care a locuit, împreună cu fratele Ion, în apartamentul plătit de tătuc. Bani ar mai putea să vină și de la unchiul cu stare, dacă tribunalul va hotărî ca unchiul să plătească nepotului — adoptat ca fiu — o pensie alimentară. Și Ion trimite grabnic în tribunal familia generosului său unchi. De fapt e vorba de un lanț de procese tată-fiu și fiu-tată, deoarece bunul medic de țară nu prea are chef să-și inzestrezte fiul, naiv și repezit, spre desfătarea tinerei sale logodnice de tip c, actualmente soție de tip B, fostă soție de tip A și logodnică de tip a și b.

IOANA NU SE MAI MĂRITĂ. IOANA NU SE MAI GRĂBEȘTE. DRAMA IOANEI

IOANEI VĂZUTĂ DE LA DISTANȚA CEA MAI POTRIVITĂ

Am întrebato pe Ioana dacă intenționează să se căsătorească imediat ce va termina procesul de divorț tip B cu Ion. „Probabil“, a răspuns. „M-am grăbit de două ori, acum vreau să chibzuiesc mai bine, să ne cunoaștem, să văd dacă ne potrivim“. I-am repetat tînărului ei logodnic de tip b toate acestea. Nu a părut să sesizeze înțelesul evident al cuvîntului „probabil“. Un băiat profund descumpănit, nervos, întăritat contra familiei. Un băiat care zice o dată dragoste și de zece ori bani.

Discutînd cu șeful serviciului la Biblioteca Academiei unde lucrează Ioana, foarte amabil, domnia sa ne-a explicat că, la sesizarea bunului medic de țară, direcțiunea bibliotecii a discutat cu Ioana atrăgîndu-i atenția etc... Problema care se ivește, în urma acestui fapt, e următoarea: nu cumva mica dojană părintească de la direcție îi va cauza Ioanei în chip fatal, atît în prezent, adică pe durata desfășurării divorțului de tip B și a logodnei de tip c cit și în viitor, cu ocazia celorlalte divorțuri, logodne și căsătorii? Se știe doar ce sensibili sînt unii tineri. Să mai chibzuim, deci să mai așteptăm, să vedem ce-o să mai fie, ce-or să mai facă și ce-or să mai dregă copiii...

TUDOR OCTAVIAN ■

Sentimentul datoriei împlinite

Se împlinesc, în anul acesta, 30 de ani de la moartea doctorului Bagdasar. În acești ani, am evocat în mai multe rânduri personalitatea acestui mare om, nu numai pentru că era o datorie a mea să o fac, ci mai ales pentru că am avut nevoie intelectuală și sufletească de a o face.

Dar de fiecare dată am știut că îmi va fi greu să reușesc a cuprinde, într-o expunere limitată în timp și în posibilități, parametrii unei personalități în același timp simplă dar și complexă, modestă dar și impunătoare, atât sub aspect medical, cât și sub aspect uman și social.

Doctorul Bagdasar a apărut într-o epocă de strălucire a școlii medicale românești. Acest fapt a fost pentru el un avantaj pentru că avea în față exemple cu forță de emulație, dar și un relativ dezavantaj pentru că, în principiu, este mai greu ca ceva să strălucească în lumină decât într-o umbră. Și el a reușit, deși era mai greu — să strălucească în lumină.

Dar față de epoca sa, doctorul Bagdasar a mai avut un avantaj și un relativ dezavantaj. Pentru alte discipline ale școlii medicale românești exista în acel timp deja o tradiție, în timp ce pentru doctorul Bagdasar exista aparentul dezavantaj că el trebuia să fie un inițiator și încă într-o disciplină care — chiar pe plan mondial — era încă o debutantă, cu o tradiție neconsolidată și cu un viitor încă incert.

Hotărârea doctorului Bagdasar ca atunci, în acea epocă, să-și dedice viața, entuziasmul și toată activitatea neurochirurgiei a fost o hotărâre în primul rând curajoasă. El știa că trebuie să fie în același timp un inițiator și un realizator. El știa că drumul pe care îl avea de parcurs era nu numai un drum foarte greu dar unul pe care trebuia să și-l deschidă singur, pas cu pas, depășire cu depășire. Poate că el nu știa toate greutățile pe care trebuia să le învingă, dar știa că — chiar cu prețul a mari eforturi și greutăți — nu va fi un învins, ci un învingător.

Adevărul este că pentru acea epocă era necesară o personalitate de dimensiunile celei a doctorului Bagdasar, care să aibă forța morală de a-și aduna puterile după fiecare eșec și de a recunoaște fragilitatea fiecărui succes.

Pentru noi, cei din generația a doua și următoarele, este și interesant și — într-un fel — obligator să încercăm a ne

da seama ce anume exista în personalitatea doctorului Bagdasar spre a-i fi dat posibilitatea să fie creatorul și realizatorul primei școli de neurochirurgie din țara noastră și a uneia dintre puținele din lume.

În primul rând, personalitatea doctorului Bagdasar era dominată de o nevoie fundamentală de instruire vastă și profundă, de tenacitate și de o neobișnuită putere de muncă. Aș spune că această nevoie era la el una vitală, nu putea trăi fără a se instrui și fără a munci.

Aceste caracteristici ale personalității sale explică multe dintre etapele dezvoltării atât a concepției sale medicale, cât și a realizărilor de care îi este legat numele.

În devenirea sa, doctorul Bagdasar a început prin a dobândi o profundă instruire neurologică, fiind unul dintre elevii profesorului G. Marinescu și perfecționându-se apoi la înalta școală de clinică neurologică a distinsului și rafinatului clinician, doctorul Noica. Din aceste două mari școli de clinică neurologică, doctorul Bagdasar și-a însușit atât o temeinică bază de instruire cât și ultrafiltratul rafinament clinic, devenind astfel, în o primă etapă, unul dintre cei mai distinși neurologi. La capătul acestei etape însă, doctorul Bagdasar și-a putut da seama și de limitele deprimate ale posibilităților terapeutice ale neurologiei pe acea vreme și, poate mai ales, de faptul că se poate face ceva mai mult, pe o altă cale.

Realizând acest lucru, doctorul Bagdasar la hotărârea de a încerca să facă acest „mai mult” și își dă seama că singura cale este cea a neurochirurgiei.

Dar calea era numai în parte bine pregătită prin cultura sa neurologică. Având nevoie și de o formare chirurgicală, el lucrează cu perseverență în clinica de chirurgie a profesorului Butoianu, unde reușește în scurt timp să-și însușească o bună tehnică de chirurgie generală.

Astfel format ca neurolog și chirurg, doctorul Bagdasar pleacă în Statele Unite ale Americii pentru a se forma ca neurochirurg acolo unde această disciplină a luat naștere și unde avea deja un sumum de dezvoltare. Astfel, doctorul Bagdasar lucrează timp de doi ani (1927-1929) în clinica profesorului Harvey Cushing din Boston, unde se remarcă „pentru puterea sa de muncă și pentru competența sa neurologică”, acolo unde

el își însușește cu temeinicie tehnicile neurochirurgicale și, de asemenea, lucrează în laboratorul de neuropatologie cu profesorul Percival Bayley, cu care redactează lucrările „Tratamentul gomelor cerebrale” și „Cordoblastoamele intracraniene”, studii care nu și-au pierdut actualitatea.

În anul 1929, doctorul Bagdasar se întoarce în țară format ca neurochirurg și ca neuropatolog. Aici îl aștepta o muncă grea deoarece nu exista nimic, nici o bază materială sau umană, pentru începerea unei activități neurochirurgicale. De la început, el a avut parte, dacă se poate spune, de mai puțin decât nimic, pentru că mai avea de înfruntat neîncrederea, îndoielile și lipsa de înțelegere pentru ceea ce voia și trebuia să facă. De aceea, primele începuturi au fost foarte grele, el trebuind să lucreze în condiții sumare la spitalul din Jimbolia, apoi la cel din Cernăuți până în anul 1934 când se reîntoarce în București.

Abia în anul 1935 se înființează primul serviciu de neurochirurgie din țară într-un mic pavilion din Spitalul „Central” (astăzi Spitalul clinic „Dr. Gh. Marinescu”), neadecvat ca spațiu și ca dotare. Cu toate acestea, o activitate neurochirurgică susținută era începută și ea se bucura din ce în ce mai mult de încrederea și sprijinul șefilor de școli medicale de atunci, în special de a profesorilor Iacobovici, N. Minovici, I. T. Niculescu și alții.

Din acest moment, se poate spune că doctorul Bagdasar a creat nu numai primul serviciu de neurochirurgie din țară și din tot sud-estul european, dar că el a dat ființă și școlii românești de neurochirurgie. Se poate afirma acest lucru deoarece, pe lângă continua dezvoltare a activității neurochirurgicale în pas cu progresele pe plan mondial, doctorul Bagdasar împreună cu unii dintre primii săi colaboratori a continuat și a aprofundat studiile de neuropatologie și, în paralel, a dus și a condus o susținută activitate științifică.

Încă din anul 1934 publică studiul asupra cordotomiilor care este unul dintre primele și cele mai consistente în acest domeniu și care încă își conservă valoarea de studiu de referință. În următorii ani apar o serie de alte lucrări importante printre care trebuie menționate studiile asupra osteomelor orbitare și orbito-craniene (1939), asupra tuberculoamelor cerebrale (1940), asupra unei metode originale de tratament al oxicefaliilor (1941), asupra tumorilor cerebeloase (1943), asupra bolii lui Lindau (1944) precum și valorosul raport asu-

pra compresiunilor medulare finut la Congresul Național de Chirurgie și care este încă, de asemenea, un studiu de referință.

Dar doctorul Bagdasar fiind un înțelegător de școală, era firească dorința și necesitatea de a lăsa în urma lui un Tratat de neurochirurgie care să cuprindă, pe baza instruirii și a experienței personale și a colaboratorilor apropiați, datele și concepțiile neurochirurgiei contemporane. Acestui scop el și-a dedicat cei din urmă ani ai vieții, muncind cu perseverență și nu voi uita niciodată lungile ceasuri și zile de muncă comună, grea dar plină de satisfacții. Ţelul a fost realizat, dar doctorului Bagdasar nu i-a fost dată mulțumirea de a-l vedea deoarece moartea prematură i-a lăsat numai sentimentul datoriei împlinite.

Personalitatea medicală a doctorului Bagdasar a fost în mod necesar și armonios dublată de o personalitate umană de cea mai înaltă valoare. A fost un om, un om bun și generos, de o nemărginită înțelegere pentru suferințele omenirii, avea un neobișnuit simț al dreptății și implicit al revoltei în fața nedreptăților. Era un om profund cinstit, cu un adevărat cult al onestității, al valorilor umane și al respectului pentru om, pentru libertățile sale individuale și sociale. Era sever cu sine însuși și nu admitea nici un fel de compromis etic. Aceste dominante etice au dezvoltat în el o latură de activitate militantă. Se știe că el a fost unul dintre inițiatorii și semnatarii memoriului din 1944 prin care intelectualii cereau ieșirea României din război, iar după 23 August 1944, doctorul Bagdasar, continuându-și activitatea neurochirurgică, a găsit noi resurse pentru a activa în conducerea Apărării Patrioțice, în anul 1945 încredințându-i-se conducerea Ministerului Sănătății în condiții înimaginabile de grele, de lipsuri, foamete, epidemii, distrugerii și dezorganizare. Cu aceeași perseverență și dăruire de sine, doctorul Bagdasar și-a făcut întreaga datorie, și-a dat întreaga măsură.

În anul 1946, a murit cu sentimentul datoriei deplin împlinite. Ca o recunoaștere pentru întreaga sa dăruire intelectuală și morală, a fost ales în anul 1945 profesor de neurochirurgie, iar după moarte, membru al Academiei Române. Actuala Clinică de neurochirurgie din București are cinstea de a-i purta numele și de a-i lăsa cinsti cu mințea și cu sufletul.

Prof. dr. C. ARSENI

Literară

FAPTELE ȘI VORBELE

Omniprezența poeziei

Am avut întotdeauna convingerea că buna literatură pentru copii constituie o delectare sigură și a oamenilor mari. Cine, după ce a crescut și a ajuns să aibă chiar chelie, nu trăiește aceeași incertare citind încă o dată, să zicem, Alice în țara minunilor? Și poveștile lui Creangă devin oare mai puțin fermecătoare la lectură după ce am părăsit băncile școlii primare? Literatura — cum preciza Arghezi — nu se face ca pălăriile cu număr diferit, în funcție de mărimea capetelor. Copiii au un simț extraordinar, nealterat, al poeziei; e de ajuns ca să ne convingem să le primim desenele, până-i învățăm dascălii regulile perspectivei. Iar poetul nu e omul matur care și-a păstrat totuși, întregă, condoarea infantilă?

Mi-au revenit aceste vechi gânduri străbătând volumul lui Ion Caraion: **O ureche de dulceață și-o ureche de pelin**, adevărat album feeric, apărut recent în editura „Ion Creangă”. La realizarea darului de frumusețe și-au dat un concurs, nu mic, Valentina Bardu, cu ilustrațiile, și fiica ei, Ana Pavlu, îngrijitoarea prezentații grafice.

E o mostră de înaltă civilizație a gustului o asemenea carte, binevenită în întâmpinarea Congresului educației politice și culturii socialiste. Cînd sînt tratați astfel micii cititori (și se mai pot da alte multe exemple), o întreagă mentalitate asupra rosturilor scrisului iese limpede la iveală.

Ideii generoase (visul, armă invincibilă împotriva tiraniei) zburdă aici în voce, purtate de o imaginație poetică, niciodată istovită. Culoarea cuvintelor, sprînteala ritmurilor jucăușe, surpriza rimelor care imprumută vivacitatea țîșnitoare a diavolilor cu resort, cheamă desenele la întrecere în suavitate, haz, vrăji visătoare și inertie, ceea ce reușesc pe deplin.

Ce le va place mai ales copiilor și ce

oamenilor mari din basmul lui Ion Caraion?

Îmi umblă prin cap o idee năstrușnică. Nu m-ar mira ca, spre uluirea pedagogilor, lucrurile să se petreacă exact pe dos decît cum ar prevedea ei.

Iată, sînt gata să jur că cititorii în pantaloni scurți și fustițe vor prinde exact tilcurile, nu o dată foarte bogate și profunde, ale istoriei ciclopului cu meșă hitleriană deasupra unui ochi. Ba chiar terribilul tablou al efectelor reprimării libertăților elementare, într-o lume supusă bunului plac totalitar și osîndită exclusiv să măgulească vanitățile autoritare le va merge la inimă — aș pune rămășag. Cit despre decolările curajoase pe tărîmurile fanteziei nezagăzuite, cine mai mult ca ei se vor bucura, citind descrierea Orașului copiilor, „din trompeta elefantului, cit răgălia neantului”: „Uite Lacul Mirare / Uite Trenul Joben / (Care e altfel de tren), / Uite Pasărea Bun simț / Ca un curcubeu cu zimți, / Uite vila (mai sper) / A gîndacilor de giuvaier, / Unde se-adună / Spiridușii din lună / Și uite — nebunii — / Cum se dau de-a berbeleacul / Bursucii din Peștera Lunii; / Adăpostii de copacul, / De copacul — catedrală; / Purușea palat de gală...”

Noi, persoanele adulte, care l-am citit pe Descartes, s-ar putea să ne copilărim subit și să ne amuzăm recitîndu-ne după o metodă nouă, adică învățînd încă o dată: „Literale lui / Ale-abece-darului — / Păsări muzicale / Tînti — tubi — dale, / Luți ca niște pui / Care cu sandale / (Tînti — tubi — dale) / Care-n capul gol, / Săr sau dau ocol / Unui fel de ceață / Muti — puti — boată — / Unui abur mut, / care nici se-nvață / Nici n-are-nceput / Muti — biri — but! / Muti — biri — but!”

Sau, pur și simplu, lăsîndu-ne furați de firul poveștii: „A fost odată / O roată și-o fată, / O mamă și-un tată, / O lungă și-o lată, / O ciută și-o cioată, / O gloată și-o zloată, / O vată și-o dată, / O babă și-o fată, / Un totuși și-o toată...”

Dar, cine știe? Nu e exclus ca lucrurile să se petreacă și exact invers!

OV. S. CROHMALNICEANU

CRONICA LITERARA

Alexandru Philippide

Poeemele lui Al. Philippide au apărut de curînd într-o ediție definitivă. Autorul însuși a îngrijit-o. Selecția, foarte severă, reflectă o conștiință artistică dusă la limita exigenței de sine. De la Eminescu, nici un alt poet român n-a mai avut-o în așa măsură. Au rămas 114 poeme și aproximativ 5000 de versuri. Poetul e pregătit să înfrunte veșnicia. Zăbovește îndeosebi asupra expresiei. Dacă n-a fost mulțumit, a preferat să înlăture întregul poem, în loc să îl rescrie. Ambiția creatorului este, și pe această cale, de a-și domina în chip absolut creația. Aceasta presupune stăruință prealabilă de auto-descifrare, de introspecție lucidă. Opera își poartă de acum cu sine conștiința ei, care trebuie să fie — sugerează poetul — o conștiință a limitelor. Se pare că, fascinat de spectacolul creației terminate și în felul ei, desăvîrșite, orgoliul demiurgului s-a mai domolit.

Tentația comentariului hiperbolic este prea mare cînd e vorba de poezia lui Alexandru Philippide. Prefața, scrisă de autor, dă oricum o lecție de simplitate. Universul poetic e surprins rapid numai în câteva aspecte esențiale: stări obscure de suflet, a-dincîrî în vis, căutări cu porniri și întoarceri pe căile crepusculare ale memoriei... Propriu-zis cuvîntul-program al poetului deschide un dialog inedit, poate surprinzător și atrage atenția cel puțin asupra unor puncte de vedere foarte fertile în exegeză. De acum înainte raportul dintre lirism și expresie, intenție și formă nu mai trebuie neglijat. Accentul — în prefață — cade pe comunicarea și cenzurarea, la modul artist, a oricărei frenezii senzoriale. Bănuim aici o replică la cunoscutele obiecții ridicate odinioară de Eugen Lovinescu.

Desigur, adevărul este de partea poetului. Se justifică nu cu un argument oarecare, ci cu opera sa de o viață. Alteori, impresia ultimă este de seninătate calmă, robustă, de contemplație sfidătoare a destinului cucerit. Poetul nu se simte obosit și nu se teme de popasul final. În ultimul poem, un personaj din Eneida îi adresează simbolic aceste cuvinte: „Nu cred că ești prea ostentiv de mers / Că drumul l-ai făcut în poezie”.

Poezia lui Philippide inspiră un sentiment al duratei. Cîntecul s-a spiritualizat între timp, oricît ar cultiva poetul contrastele violente, atracția demonică, gestică lirică neînfrînată. Cosmicizarea stărilor sufletești rămîne procedeele cel mai frecvent. Poetul se vede pe sine „un Robinson cu insula în suflet”. Alteori confesiunea e mai directă: „Mi-e bolnav cugetul și-aș vrea să-l rup”. Ca versificație și discurs liric, poetul atinge perfecțiunea. Constrîngerea prozodică însă e departe de a fi convenție. Formula poetică însăși se menține aproape aceeași în toate volumele (începînd mai ales cu **Stînci fulgerate**). Nestatornicia eului ține de ritual tragic de cunoaștere. Călătoria — motiv frecvent — aduce mai mult decît a fixație poetică: nevoia de spațiu, de suport existențial explică elanul cosmic dezamăgînt. Poetul se consideră un exilat în absolut, în noaptea lăuntrică. De aici nu se mai poate evada. Pe de altă parte, soluția paradisiacă, la fel ca și cosmosul grec, nu-l mulțumește pe deplin. Lumea dinăuntru e evocată cu o voce impersonală, pe căile întortocheate ale memoriei și mitului. Treptat, elementele de figurație concretă dispar, în favoarea versului abstract, de vibrație etică și filosofică. Cînd încetează visul, are loc monologul conștiinței însingurate. Ne referim la **Monolog în Babilon**, poem impresionant ca erudiție, ca tehnică oraculară și exaltare a eroismului introspectiv. Condiția cuceritorului este și condiția artistului. Alteori, poetul năzuiește la veșnicie avînd ca reazem creația însăși. **M-atîrn de tine, poezie** — bunăoară — e poemul existenței poetice, într-o proiecție cvasimitologică: „M-atîrn de tine poezie / Ca un copil de poala muii / Să trec cu tine puntea humii / Spre insula de veșnicie / La capătul de dincolo al lumii”.

CORNEL MORARU

„LA CE ETAJ, TAICĂ, E PARTERUL?”

O mamă însoțită de fiica ei se înfățișează la o mărime administrativă din rețeaua comercială. Avertizează că e suferindă de inimă și că dacă nu i se satisface cererea s-ar putea, Doamne ferește, să pice moartă chiar în biroul cu pricina.

— Ce vă aduce la mine? — întreabă mărimea administrativă, oarecum îngrijorată de acest preambul.

— Fiica mea a terminat profesionala, la comerț, și a fost repartizată la un mare magazin universal. Prezentându-se la post a întrebat: „Unde-i masa, unde-i scaunul?” „Care scaun și care masă?” — au întrebat-o, la rîndul lor. „Păi, n-o să lucrez la birou?”

Apoi lucrurile s-au petrecut așa: în-suși directorul universalului, un respectat veteran al comerțului, spunîndu-și că, probabil, tînăra era emoționată — primul ei loc de muncă! — a luat-o de mînă și a dus-o la un raion de stufe. „Vin’ cu tata să-ți arăt. Iată, aici o să lucrezi. Uite metrul, uite stofa, uite clienții”. Rezultatul a fost audiența.

Mama, îndurerată: „O viață întreagă am visat să-mi văd fata funcționară, cu masă și telefon. Și acum, vedeți dandana. Vă repet, sufăr de inimă și dacă n-o mutați la birou, atunci...”

Omul i-a explicat cu răbdare că a fi funcționar, muncă perfect onorabilă de altfel, nu e chiar răul pe pămînt, că de fapt nici nu este o meserie prea bine definită și ca atare e supusă vicisitudinilor organizatorice. În schimb, vânzătorul e sigur pe locul lui, se poate specializa, poate progresa și ajunge și șef de magazin.

În timp ce ducea munca de lămurire, vorbitorul se frămînta în sinea lui: „Dacă o fi chiar bolnavă de inimă? O fi vreo soră la cabinetul nostru medical să-i facă o injecție întăritoare la nevoie?” Apoi își continuă argumentarea.

Nu știm dacă petenta a fost convinsă pînă în cele din urmă sau dacă, prin cine știe ce concurs de împrejurări, odrasla a ajuns lingă telefonul mult visat. Cazul, strict autentic, dincolo de aspectul tragicomic (femeia era sinceră în felul ei), nu este lipsit de semnificație.

Un strungar este un strungar, un arheolog — un arheolog, o moașă comunală — o moașă comunală. Dar un vânzător? El poate vinde garnituri de chiuveță sau o „Dacie”-1300, peștișori roșii sau un magnetofon cu opt piste, strugurel pentru buze crăpate sau peruci negre, blonde, roșcate, gri pentru femei în pas cu moda. Cît despre microclimatul său profesional, el poate fi Big Berceci sau o tarabă bătută de vînturi, tot magazin, tot vânzător se cheamă. Și totuși un numitor comun există. Ce părere au despre această profesiune tinerii?

Iată pentru început cîteva păreri ale vânzătorilor de mîne, adică ale unor elevi de anul I ai unui liceu economic.

„Această meserie nu e chiar ca toate celelalte. Trebuie să fii într-o măsură mai mare cinstit. O meserie în felul ei frumoasă. Eu am nimerit la liceul de contabilitate și comerț nu fiindcă am vrut, am dat la Brașov la informatică și am căzut, iar aici n-a fost examen de admitere”. (Mihaela Harpalet).

„Sînt fată de la țară. Părinții sînt colectivisti în satul Mala, comuna Brazi, în Bărăgan. Eu și colegele mele am făcut practică la Big M-a impresionat grandoarea. Este o băcănie industrială. Am văzut curiozități ce mi-au depășit imaginația: suporturi de șervețele, solnițe bizare, porțelanuri diverse. Un vânzător trebuie să fie civilizat. Și civili-

zația face parte din societate”. (Maria C. Dinu).

„Îmi place meseria de vânzător, dar aș vrea să fiu contabilă”. (Elena Dragomir).

O profesoară de liceu economic a rugat pe elevii de anul II să-i destăinuie, cu maximum de sinceritate, idealul lor în viață. Nici unul dintr-o clasă de 40 nu dorea să devină vânzător. Unul visa să urmeze dreptul, o fată dorea să se căsătorească grabnic, o alta se vedea profesoară de gimnastică etc. Aceasta într-o clasă ai cărei elevi vor deveni după absolvire, vrînd-nevrînd, vânzători și nu profesori de gimnastică.

„Adevărul este că tinerii cam fug de această meserie — ni se confirmă la Direcția personal-învățămînt din Ministerul Comerțului Interior. În anii trecuți, înainte de unificarea liceelor comerciale cu acelea de profil financiar, la admiterea în acestea din urmă concureau și cinci candidați pe un loc, în timp ce la cele comerciale nu se afla cîteodată nici măcar un candidat pe un loc”.

Ar fi inexact să conchidem că n-ar exista și pasionați. Descriindu-mi meseria, o tînără vânzătoare de la un magazin universal s-a pierdut pînă într-atît încît a alunecat pe panta liris-mului: „Simți că trăiești, că ești liberă, că respiri. Dacă ești politicoasă, clienții cînd pleacă îți spune de trei ori mulțumese, chiar dacă e intelectual și tu n-ai decît opt clase. Îți dă încredere că poți face mai mult”. Și, fără îndoială, sînt mulți entuziaști din garda veche, strîns legați de această meserie. Interesant totuși de menționat, în acest context, că la testarea a 150 candidați pentru cel mai mare magazin din Craiova a reieșit că doar vreo zece proveneau din familii de oameni ai comerțului. Și cîți din cei angajați nu vor fi vînzînd aspiratoare doar cu gîndul la admiterea la Medicină în vară...

Răspunsul dat de elevi despre care am amintit mai sus — „Îmi place meseria de vânzător, dar aș vrea să fiu contabilă” — pare că exprimă o părere destul de răspîndită. Or, în momentul de față, economia noastră duce mai mare lipsă de vânzători calificați decît de contabili și tocmai de aceea mulți dintre absolvenții celor 36 licee economice — și nu numai ei — vor ajunge vânzători și nu funcționari. De pe acum personalul operativ din unele mari magazine este format în mod preponderent din absolvenți de liceu, iar pe viitor această tendință se va accentua. Deosebit de îmbucurătoare această profesionalizare crescîndă a viitorilor vânzători — indiferent dacă sînt absolvenți ai liceelor de specialitate sau nu — dar cu ce gînduri, în ce stare de spirit își vor lua ei în primire primul loc de muncă, și mai ales dacă se vor stabili acolo cei mai buni sau mediocrii — iată probleme care nu ne pot lăsa indiferenți.

Atitudinea negativă la unii tineri se poate explica și prin rațiuni obiective. Bunăoară, programul 8—12, 16—20 valabil pentru micile magazine stînjește în special pe vânzătoare, cu familie, gospodărie, copii de luat de la creșă etc.

O altă greutate: efortul fizic. La o mare autoservire se descarcă zilnic pînă la 15 vagoane de marfă, care trec cam de trei ori din mînă în mînă pînă să ajungă pe teighea. Așadar, zilnic se cară cu mîna aproape 50 vagoane, treabă de care se îngrijesc și tinere fete. În adevăr, mijloacele mecanizate sînt folosite în prea puține cazuri. Nu pledăm pentru comoditate, dar ne întrebăm, împreună cu tovarășii de la

M.C.I., de ce industria continuă să livreze comerțului cu predilecție saci de orez, făină, mălai de 80 kg, în timp ce preambalatele, mai igienice și mai lesnicioase la manipulare, nu depășesc, de regulă, 10—15 la sută din totalul livrărilor?

S-ar putea invoca, la „pasiv”, condițiile grele de lucru, statul în picioare, uneori în frig, cînd vînzarea se efectuează în aer liber sau în gherete. Și nu numai. Extragem dintr-una din rarissimele anchete sociologice întreprinse în rîndul vânzătorilor cîteva opinii ale acestora: „Să se ia în considerație și munca noastră, întrucît majoritatea clienților ne privesc ca pe niște servitori”. „Este îngrozitor să lucrezi o zi întreagă și să fii la fel de drăguț cu oamenii”. „Iarna, din cauză că n-avem căldură în raionul nostru, parcă am fi vânzători de piață. Sînt zile în care stăm cu paltonul pe noi, numai aspect de vânzător n-avem”. „Stăm în curent toată ziua. Curentul împiedică buna servire și reduce satisfacțiile”. De reținut că acei care au dat aceste răspunsuri nu și exercită meseria la vreo cooperativă sîtească sau la o haltă de lingă Fetești, ci la unul din cele mai mari magazine universale din țară.

Ar fi absurd să dramatizăm. Fiecare meserie, indiferent de profil, își cere tributul ei. La urma urmei, nici mine-rii, nici montorii liniilor de înaltă tensiune nu lucrează în saloane tapisate. E drept, cîștigă mai mult, dar și meseria lor e mai dură. Am atins însă problema reținerii față de profesiunea de vânzător la un anumit procent al tineretului (nu hazardăm procentaje precise), deoarece ea este rar abordată, atenția concentrîndu-se, de obicei, asupra abaterilor, de altfel reale și critica-bile, ale unor lucrători din comerț.

Ce se întrevăde, ce se face și ce s-ar mai putea face pentru conturarea unui profil al profesiunii în ochii tinerilor și, în general, pentru a-i conferi acel surplus de prestigiu pe care-l merită cu prisosință prin funcția ei socială? Se știe prea bine că alături de centralele nucleare, oțelăriile electrice și mașinile cibernetice, una din cărțile de vizită ale unei societăți moderne o reprezintă înaltul nivel al comerțului, al serviciilor.

În ceea ce privește condițiile fizice mai dificile pentru unele categorii de vânzători, ele se vor atenua, într-o mare măsură, odată cu modernizarea accelerată a rețelei noastre comerciale. Pînă în 1980, 60 la sută din comerțul de stat (față de circa 40 la sută azi) se va desfășura în localuri ultramoderne, bine utilitate din punctul de vedere al tehnicii comerciale.

Rămîne însă adevărat că e mult mai ușor să construiești mari magazine decît să schimbi atitudini. Claudia Duda, cercetător psiholog la Centrul de perfecționare a cadrelor din comerț, observă: „Televiziunea, fapt îndeobște cunoscut, are o uriașă putere de pătrundere în masă. De-a lungul anilor, cîte filme TV ați vizionat, fie ele de doar cîteva minute, închinat exclusiv profesiunii de vânzător? Desigur, la Revista economică TV sau la alte rubrici apar de multe ori colțuri de magazine, dar mai ales în scop de critică: acolo e murdar, dincoace vânzătorul repede clienții sau se înfruptă din banii statului. Critica e justificată, dar mă întreb, pe de altă parte, de ce nu se realizează documentare la unități model ca „Tomis” din Constanța sau „Universul” din Tirgu Mureș, explicînd tineretului noțiunea de comerț modern, frumusețea, complexitatea și perspectivele acestei îndeletniciri. Se vorbește mereu în presă de oțelari și mineri fruntași. Normal și laudabil. Țara are nevoie de ei. Dar are nevoie și de un

nou tip de vânzător”. Se impune, așadar, o popularizare inteligentă, documentată, pentru a atrage cadre cit mai valoroase spre acest sector, întrucîtva vitregit.

Alt aspect. Este de dorit ca pe viitor să se efectueze și în acest domeniu o orientare școlară, o preselecție profesională, care acum lipsesc aproape cu desăvîrșire. Actualmente, marea majoritate a elevilor care intră în liceele economice — am avut numeroase confirmări — n-au nici cea mai slabă idee despre ce înseamnă comerțul modern. Nu avem în vedere teste complicate, dar într-o primă fază chiar și testări elementare și un minim de îndrumare ar fi salutare, pentru a asigura că spre această meserie se vor îndrepta tinerii cu trăsături temperamentale adecvate. Adevărat, psihosociologii entuziaști din comerț — există și asemenea păsări rare — ne-au elogiât virtuțile testelor mai sofisticate denumite SP (sensibilitate-personalitate), elaborate de specialiștii ieșeni Rudică, Cosmovici și Nicolau, ne-au vorbit despre sociograme de tip Moreno și utilitatea aplicării lor la lucrătorii din comerț. Aceasta în timp ce subsemnatul evoca mental trista dar realista constatare făcută de Elena Opris, inspectoră principală de personal la cel mai mare magazin universal din țară, „Victoria”-București: „De 15 ani nu mai selecționăm, că n-avem de unde. Angajăm! Doar cînd se prezintă unul cu plete, îl trimitem să se tundă”.

Hotărît lucru, pînă la sociogramele de tip Moreno mai avem drum lung. Și totuși însăși dinamica obiectivă a comerțului nostru socialist în permanentă înnoire ne sporește încrederea în vremea apropiată cînd și pentru aceste posturi vor fi selecționați, nu angajați la grămadă, vânzătorii culți, amabili, surizători și, mai presus de toate, sfătuitoari competenți. În fine, oameni dotați cu imensă răbdare, gata să răspundă chiar și la cele mai năstrușnice solicitări („hîrtie fotogenică, umbrele care se descompun, lenjerie de trup masculin, mănuși de piele cu blană bărbătească, rochii gata confiscate, pantaloni pavoazați” — toate aceste cereri sînt strict autentice!) și să îndrume cu cea mai desăvîrșită politețe pe bătrînul care dorește să știe: „la ce etaj, taică, e parterul?”

Sîntem cu toții interesați în generalizarea acestui nou tip de vânzător. „Cine nu știe să zîmbească să nu deschidă un magazin”, spune un proverb din „bransă”. Iar noi, cei mulți, cei 21 de milioane care ne petrecem o parte nu tocmai neglijabilă din viața cutreierînd magazinele, avem atîta nevoie de un zîmbet...

LIONEL NIȚESCU ■

Țara poezilor

E țara mea un ochi mereu deschis cu raza înlăuntrul și-n afară străluminînd țărîna unui vis de două mii de ani. O stea polară.

În adîncimi e cimitirul cald cu oasele-viteze foi de carte ce le citim cu sufletul înalt și fără moarte devenim prin moarte.

Deasupra e pămîntul de azur pe care-l mai arăm în mîngiere și o sămîntă izvorăște pur un spic bogat în aur și mistere.

Atomii moștenii sub cerul blind ne luminează fețele curate și suflete din suflete născînd cetăți ridică în eternitate.

Noi fără vîrstă-n singe am primit vechimea toată și lumina nouă și piatra cînd se dezgolește-n mîit își innoiește harul sfința rouă.

Dar cînd se mișcă piatra de hotar, din prundul pardosit cu nestemate în munții lunii se aprinde clar cea mai rotundă lacrimă din toate.

E tînga sferei după-al ei rotund ca astrul smuls din constelații-mume și-n orga nopții fulgere răspund întemeindu-i iar un nimb pe lume.

Să stai aici, tu trebuie să simți și inima să bată-n vaste lire frumoasa limbă spusă din părinți și crezul lor să-ți fie moștenire.

Pe tron numai o dată în destin cu viața îi sporești lumina vie și-auzi cum sună-n aerul virgin un dor adînc deschis spre veșnicie.

HORIA ZILIERU ■

MARCEL CHIRNOAGA ■

BLOCNOTES

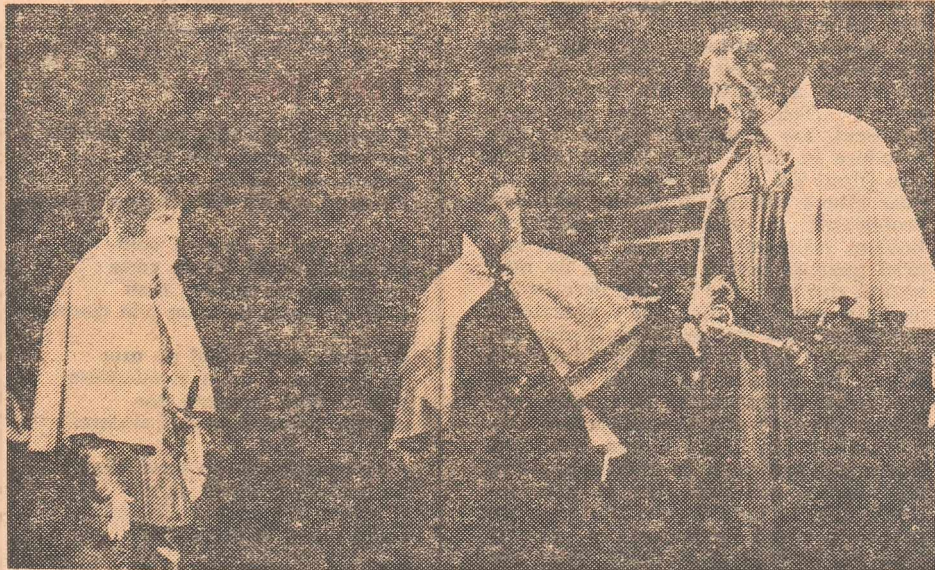
Amabilități, solicitări, presiuni

Oamenii de teatru știu mai bine decât mulți alții că este mai ușor să cedezi decât să rezisti amabilității, solicitării, presiunii și revendicărilor agresive ale ansamblului artistic din care fac parte. Numai că după aceea urmează invariabil plictisurile. Sau plictisul. A spune „da” e un fel aparent și laș de a încheia pace cu toată lumea și de a te pune la adăpost (provizoriu) de orice griji. La prima vedere „da”-ul unește și solidarizează, iar „nu”-ul separă și coalizează adversități latente, dar fătuse. În realitate, aprobarea (complezentă, lipsită de convingere, stoarsă prin seducție sau ofensiv) poartă în sine grave primejdii și nu rezolvă nimic. Te păcălești, cel mult, pe tine însuși. Fiindcă nu poți mulțumi pe toată lumea și, în nici un caz, dintr-o dată. Fiindcă, oricâtă satisfacție i-ai prilejului unui actor ori regizor, singura satisfacție care contează numai el și-o poate oferi, creînd un rol sau un spectacol care să-l exprime și astfel să-l întregască. Fiindcă o afirmație în lumea artei, ca și în viață, nu are valoare fără negațiile corespunzătoare care-i dau greutate. De ce să-i mint pe ceilalți, de ce să mă amăgesc pe mine? Pe scurt, nu cred că este posibil ca într-o stagiune nouăzeci de actori să dețină toți rolurile principale în opt piese. Nu cred, în ciuda celebrei vorbe, nici că harul și bunul-simț sînt în mod egal repartizate. Nu cred nici că fiecare actor e egal cu sine de cum a pus piciorul pe scenă în primul spectacol și pînă la cele din urmă și că joci mai bine mine decât azi, iar poimîine și mai bine, sfîrșind automat printr-o capodoperă. (Uneori progresul în artă urmează constatările că nu mai progresezi, devenind martorul tău împotriva ta). Tot așa cum nu cred că un interpret se poate realiza dintr-o dată, fără experiență de scenă și de viață. Nu cred că zorul de a te impune e neapărat rodnic. (Din cauza nerăbdării

Orfeu a pierdut-o pe Euridice). Dar sînt convins că e profund condamnat să lași o vocație în paragină, să nu-i dai ocazie să se împlinescă sau măcar să se verifice, să nu înflorească, rămînînd numai un nume pe statul de retribuții al teatrului și frustrînd astfel publicul și interpretul de două drepturi care nu sînt la urma urmei decât unul. Sînt convins că în fața instanțelor artistice și ale celor ale conștiinței ești condamnat dacă deturnez un talent din drumul lui, ori îi ceri mai puțin decât poate dăru.

Cum lucrurile nu sînt totdeauna certe în viața artei și cum nu există o unitate de măsură a înzestrării actoricești, cum teatrul e sediul predilect al surprizelor și cum temperamentul nostru, al celor ce-l fac, e altul decât al ziditorilor de catedrale, care au modestia de a dispărea în fața construcției lor, rămînînd anonimi și, mai ales, cum un ansamblu are datorii mai mari față de cei ce vin să-l vadă decât față de cei ce vin să fie văzuți în spectacole, a accepta sau a refuza o piesă, un rol, un regizor — e o permanentă și istovitoare dezbatere cu tine. O trăiesc. Și nu e melodramă unde unii au categoric dreptate și alții nu, ci o „piesă” unde fiecare are și n-are dreptate, dar pentru aceasta nu reclamă o opțiune radicală și o hotărîre energică. Am ales și sînt hotărît, Teatrul Național nu va acorda o primă de încurajare mediocrității, doar pentru că așa ne-ar fi nouă, și doar nouă, celor ce lucrăm în colectivul său, mai comod. Numai astfel va putea deveni prima scenă a țării ceea ce se cuvine să fie în ansamblul culturii noastre, numai astfel va răspunde ea obiectivelor ei estetice și educative. Iar aceste obiective reclamă o cît mai judicioasă valorificare a potențialului artistic. Ea e perfect posibilă și necesară.

RADU BELIGAN ■

RICHARD AL JIL-LEA la Teatrul național, un spectacol care nu va lăsa indiferent pe nimeni
Fotografie de PAVEL TÂNJALĂ ■

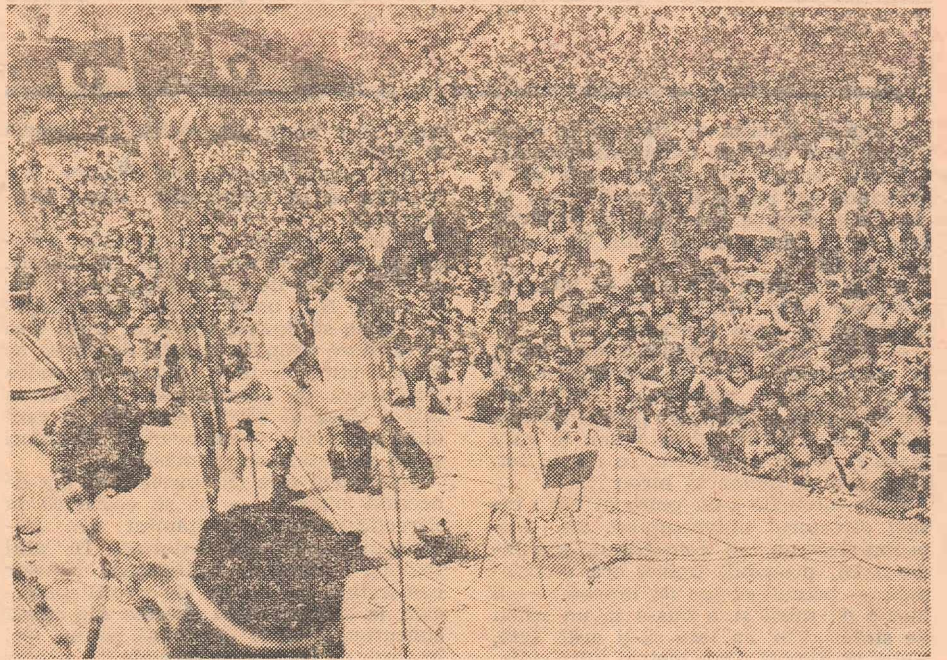
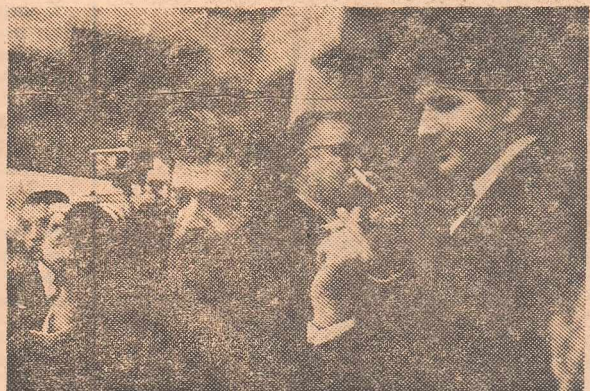
INSTANTANEE

AL. GIUGARU din nou pe scenă în Nevestele vesele din Windsor

Ajutat de graficianul EMIL CHENDEA, poetul ROMULUS VULPĂSCU renunță la țigară în favoarea aparatului de fotografiat

Cînd scrijorul IOSIF CONTA se uezlăntuie

Prozatorul și eseistul EDGAR BALOGH la vîrsta certitudinilor

„La trecutu-ți mare, mare viitor”

Duminică, 30 mai, la Costești, în zona cetăților dacice din Munții Orăștiei, în cadrul unui tradițional festival al tineretului hunedorean, a avut loc prima manifestare din suita de evocări istorice înscrise sub genericul „La trecutu-ți mare, mare viitor”, dedicate Centenarului Independenței de stat a României, pe care le organizează ziarul „Scînteia tineretului” în colaborare cu revista „Luceafărul” și redacția emisiunilor pentru tineret a Radioteleviziunii române. Acțiunea, realizată împreună cu Comitetul județean Hunedoara al UTC, emoționant și însuflețit omagiu adus trecutului de luptă al poporului nostru, permanenței idealului de independență și libertate al istoriei românești. mărețelor împliniri ale prezentului socialist al țării, s-a bucurat de prezența

a peste 30 000 de oameni, tineri și vîrstnici, veniți aici din mai multe județe. În același timp, evocarea-spectacol a reunit pe scena amenajată în amfiteatrul dacic de la Costești peste 1 100 de artiști, membri ai unor formații corale, vocal-instrumentale, de dansuri, actori, soliști de muzică populară și muzică folk, tineri poeți. Prilej de întîlnire a tinerilor cu istoria, cu arta adevărată care își are izvoarele de trînicie în viață, munca și tradițiile poporului, păstrate și transmise din generație în generație, acțiunea a fost și o simbolică demonstrație a înaltei simțiri patriotice a tineretului, a tuturor oamenilor muncii prezenți aici, o dovadă a dragostei lor netărmurite față de glia strămoșească, față de partid și popor.

NICOLAE MILITARU ■

CRONICA FILMULUI

„Fratele meu are un frate formidabil!”

Formidabil titlu. Formidabil curaj în a te apuca să faci un film despre cea mai formidabilă vîrstă: cea a adolescenței. Formidabili acești autori ai subiectului (scenariu: Fr Vlček și V.P. Borovička, după un motiv de dr. K. Becky). Și formidabil rezultatul: un film amuzant-tonic, dureros-critic pe alocuri, ușor-agresiv pe ici pe colo (agresiv la adresa unor concepții învechite; ușor în ceea ce privește rezolvarea unor situații).

Medaliat cu argint la Festivalul de la Moscova din 1975, regizat de Stanislav Strnad și filmat de către Jan Novák, interpretat, în sfîrșit, de către o echipă omogenă din care fac parte Libuse Seřankova, Jan Hrusinsky, Roman Cada — acest film cehoslovac încîntă. Și este cu atît mai mare meritul „Casei Filmului” de a-l fi programat aici — chiar și numai cu cîțiva spectatori în sală — după ce pelicula rulase în cîteva cinematografe centrale. Am scăpat astfel de dizgrațioasele reacții ale unor neaveniți într-ale filmului, scăpați de la serviciu pe bază de bilete de voie date pe sponci...

Dar să revenim: astfel de filme s-au mai făcut și se vor mai face; este destul să ne amintim „Miine va fi prea tîrziu” (avînd în distribuție pe regretatul De Sica — film al anilor '955), sau, ceva mai recent, tot cehoslovacul „Iubirile unei blonde” (regia: Milos Forman). Adolescența este, și va fi, oricum, pasionantă: a vedea sărutîndu-se niște elevi — iată

o problemă „majoră” pentru educatori; a apărea și un copil din toată afacerea asta — iată ceva ce, s-ar putea spune că, zicîndu-se astfel, ar fi ceva cumplit...! Filmul în cauză elimină însă aceste teme. Nu are, firește, forța, dramatismul „Iubirilor...”, nu-și pretinde a fi o terapeutică filmico-medicală (cum practică, în mod curent, sucdezi), este pur și simplu un film despre tineri care se iubesc, se sărută, un film, în care — amestecați de-a valma — părinți, fii și fiice, își descoperă, consecvent, penibile lipsuri și delicioase virtuți.

Fratele formidabilului frate care are la rîndul său un frate la fel de formidabil este un delicios puști blond — revelația filmului, dealtfel. Pe alocuri — și venind rareori în contact direct cu acesta — tatăl tinerei (dacă nu mă înșel, singurul actor profesionist din „Iubirile unei blonde”), face, decent, un rol de zile mari.

Anunțat — în versiunea originală a afișului cehoslovac — drept o „comedie”, Fratele meu are un frate formidabil — departe de a rămîne un film de referință în ceea ce privește „noul val” al țării producătoare — rămîne un bun rezultat al unor și mai bune intenții: chiar și dacă, pe ici pe colo, ne vom izbi de strîmbăturile de nas, firește nesatisfăcute, ale unor educatori cu perechi și plete, purtînd pantaloni evazați, dar marmelindu-se în „prințipii”.

HORIA PATRAȘCU ■

Adevărata strălucire

E mare satisfacția pe care o ai cînd vezi că lupta îndelungată ce ai purtat-o în apărarea unor idei scumpe nu a fost zadarnică.

Țin să arăt recunoștința față de revista „Flacăra” pentru ospitalitatea acordată și grațitudine față de numeroșii cititori necunoscuți care, prin scrisorile adresate, au fost mereu alături de mine încurajându-mă în acțiunea de apărare a folclorului.

Chiar și „pesimiștii”, adică cei ce socoteau inutile intervențiile noastre, vor trebui să admită că măsurile eficiente luate din ce în ce mai hotărît de către forurile noastre culturale câtă a înlăturat nenumărate greșeli ce se înscăunaseră.

Străduințele întru promovarea purității artei populare, rezultatele îmbucurătoare, trebuie semnalate și puse în valoare ori de câte ori ele înfloresc.

Bucuria mi-au produs-o rîndurile semnate la 21 mai a.c. de către Mihail Florea în „Contemporanul”. Este vorba de „Suceava '76”, de observațiile judicioase făcute pe marginea acestei prestigioase acțiuni încadrate în Festivalul național al artei studentești, ediția a X-a. În reflexiile sale, Mihail Florea înfățișează cele două procese ale folclorului nostru contemporan: 1) cel tradițional, pe care îl dorește a fi transmis în întreaga autenticitate și puritate și 2) folclorul nou, care, din păcate, nu reușește să fie totdeauna pe măsura grandorii epocii noastre.

Cronicarul abordează în continuare problema textelor noi, „confectionate ad-hoc”, cu acel forțat și prost înțeles „optimism” în care talentul și sinceritatea sînt suplinite prin superficialitate și vulgaritate. Textele de multe ori lipsite de inspirație, prin urmare lipsite de orice valoare artistică („făcături” cum le numim noi), sînt lipite muzicii baladelor, de pildă, împietind în felul acesta asupra menținerii moștenirii de mare ținută artistică transmisă de predecesori.

Mai sînt menționate, în sus-citatul articol, și neavenitele „pseudocreații” elaborate de către prea zeloșii metodisti care nu au nimic comun cu ceea ce trebuie înțeles prin adevăratul „folclor nou”, acel folclor ce se inspiră treptat, neforțat, drept consecință logică „din actualitatea imediată, din viața de astăzi a poporului nostru”. Mai sînt criticate și „savantele mișcări coregrafice” introduse de instructorii diferitelor formații profesionale, mișcări preluate din

baletul clasic în scopul unei „false prîmeniri” ce șterge vigurozitatea „mult prea frumoaselor și neperimatelor” jocuri ale poporului român (Mă întrebam cîndva într-unul din articole: cine oare poate avea înconștiența de a se crede în stare de a perfecționa perfecția însăși?).

Cerînd eliminarea impurităților, Mihail Florea arată, pe drept cuvînt, că numai în acest fel vor putea fi dobîndite „creșteri valorice, spor de expresivitate, de autenticitate și de strălucire”.

De adevărată strălucire, adăugăm noi, fără artificii strasurilor, paletelor și al altor năstrușnice născociri, ci obținută din cumpătarea, sobrietatea, echilibrul și demnitatea prin care strălucește real în lume arta acestui dăruit popor.

HARI BRAUNER ■

CRONICA MUZICALĂ

Muzica tînăra la ora consacării

Congresul educației politice și culturii socialiste, ale cărui lucrări se desfășoară în aceste zile, prilejuiește ample bilanțuri în toate domeniile vieții noastre spirituale. Creației artistice și muzicale în speță i se acordă importanța cuvenită pentru rolul pe care îl joacă în înfrumusețarea vieții oamenilor și pentru contribuția pe care arta sunetelor o aduce la educarea socialistă a masei, la formarea omului de tip nou.

În acest context, fenomenul muzicii tînere atrage tot mai mult atenția esteticienilor și sociologilor culturii prin capacitatea pe care o posedă această muzică de a angrena conștiințele a mil și mil de tineri (și nu numai tineri), cu o forță de convingere și putere de penetrație mai rar întîlnite la alte genuri muzicale. În favoarea unor idei scumpe nouă, de patriotism înflăcărât, de dragoste pentru valorile și istoria acestui neam, pentru figurile marilor lui bărbați. Am fost întrebant adeseori care este secretul succesului extraordinar al muzicii denumite folk și dacă nu cumva e vorba de un succes facil, dictat de o modă ori chiar de un anume rabat făcut gusturilor „neevouate”, „neslefuite” ale unor tineri neobișnuiți cu adevărată muzică? Mai mult, în ciuda popularității tot mai mari a muzicii tînere, a consacării ei tot mai evidente ca gen de sine stătător, cu statut egal alături de celelalte genuri mai vechi ale muzicii — simfonică, de cameră, ușoară, jazz etc. — ori tocmai din această cauză, glasurile contestatarilor genului se mai aud încă și, fapt ce ne obligă să luăm în considerare, ele aparțin unor muzicieni cu (re)nume bine consolidat și sînt găzduite în pagini de ziar ori în emisiunile televiziunii.

Foarte semnificativ ni se pare faptul că cei care contestă virtuțile artistice ale muzicii folk sînt... compozitorii de muzică ușoară. Și atunci cînd un compozitor ca George Grigoriu, cunoscut pentru prolificitatea sa în materie de șlagăre, ori Radu Șerban, și el un corifeu al genului, își unesc glasurile împotriva cîntecelor folk pe care tînăra generație le simte ca fiind ale sale și le cîntă cu o ardoare cu care n-au fredonat niciodată refrenele lacrimogenelor la-la-uri, se naște legitimă întrebarea dacă nu este vorba în fond de o reacție de apărare a unei mu-

zici care și-a uzat prea mult formula de expresie și care nu mai poate rezista concurenței mai tînărului gen? În loc să se recurgă la reînnoirea expresiei (unii compozitori de muzică ușoară au început chiar să compună în manieră folk), este preferat atacul, contestarea valorii muzicale, a titlaturii și a popularității chiar, ale unui gen care pornind de la texte de o reală și de netăgăduit valoare își găsește imaginea muzicală tot mai adevărată, în măsura unei continue cultivări a tehnicii și mijloacelor de expresie. La o recentă emisiune de muzică ușoară la televiziune, compozitorul Radu Șerban, în dialog cu criticul Smaranda Oțeanu, încreimănează lipsa de valoare (?) a cîntecelor lui Tudor Gheorghe, datorată — spun cei doi — acompaniamentului la chitară defectuos (?!), de numai trei acorduri, al bardului nostru. Să fim serioși. De cînd simplitatea este în artă un defect? Mai ales cînd ea caracterizează acompaniamentul (care tot așa de bine poate fi făcut la cobza, la nai, la vioară sau — de ce nu? — la clavicin) unor cîntece de o extraordinară forță de exprimare, cu un conținut care ne arde, de o muzicalitate desăvîrșită și care trezesc în ascultător o emoție neobișnuită (incomparabilă cu efectul unor cîntece lejere, „plăcute”, „draguțe”, genul „Toată ziua bună ziua”).

Am primit la redacție numeroase scrisori de la tineri iubitori ai folk-ului care ne cer să răspundem acuzațiilor care i se aduc pe canalul 6 lui Tudor Gheorghe. Iată, am abuzat de spațiul acestei cronici pentru a stabili un adevăr care de fapt n-ar mai trebui demonstrat. Pentru că muzica lui Tudor Gheorghe — folclor recreat în manieră baladescă — sau cîntecul lui Mircea Vintilă, Mircea Florian, Doru Stănculescu și ale celorlalți trubaduri ai vremii noastre nu trebuie judecate în funcție de numărul acordurilor la chitară atîta timp cît ele răspund unor necesități spirituale, emoționale și conving, educă tineretul (tot așa de bine ca orice alt gen de muzică) în spiritul ideilor majore ale acestui timp incandescent. La ora consacării, muzica tînăra răspunde atacurilor prin popularitatea sa nemaiîntîlnită, prin puterea cu care ne adună pe toți în jurul aceluiași stindard, al dragostei de țară și de artă revoluționară.

NICOLAE SPIRESCU ■

Cine, ce, unde, cînd?

● A șasea ediție a „Festivalului tinerilor muzicieni” continuă o activitate de peste șase ani, înscriindu-și în program peste 350 de recitaluri și concerte instrumentale și vocale, reunind peste 1000 de apariții solistice ale tinerilor din București, în cadrul stagiunii permanente, cunoscută sub numele „De la Ateneul Tineretului la Ateneul român”. Ediția din acest an s-a desfășurat în zilele de 22, 23 și 24 mai la sala de concerte a Radioteleviziunii și la Ateneul român. Printre laureați: Mihaela Martin, Lenuța Ciulei, Anca Bitan (violină), Julieta Romanescu, Gabriel Bălă (violă), Yvonne Timoiănu, Eugen Mantu (violoncel), Viorel Alexandru (contrabas), Constanta Băbăluță (flaut), Carmen Mihalache, Cătălina Diaconu, Oana Velcovici (pian). ● La Hunedoara, în paralel cu decada teatrelor de revistă, a avut loc un interesant simpozion și o sesiune de referate științifice închinată creației și interpretării acestui gen de spectacol.

Pe podium — profesorii

De curînd, Sala Mică a Palatului a găzduit o întîlnire cu entuziasmul, pasiunea și talentul citorva tineri muzicieni, calități capabile a topi, sperăm, pină și gheața condescendenței acrimioase a melomanilor pedanți.

O adevărată surpriză a seriei, tînăra pianistă Arta Teodorescu-Desliu, abordînd un repertoriu dificil (Mozart, Schubert Liszt, Sigismund Toduță), a lăsat o impresie deosebită nu numai prin tehnica solidă, cît mai ales prin finețea unei gândiri muzicale ajunse la pragurile maturității artistice.

Trîo-ul pentru clarinet, violoncel și pian semnat de Vladimir Skolnic, lucrare vîndînd o remarcabilă siguranță de scriitură, a fost interpretat de compozitor și de colegii săi, clarinetistul Dan Petrescu și cellista Eliza Munteanu.

Partea a doua a seriei a fost nu mai puțin interesantă, oferînd un veritabil recital de percuție. Am putut astfel nota interpretarea bună de care au beneficiat trei partituri aparținînd unor compozitori contemporani, Mihai Moldovan — Cadențe III

pentru flaut (Marian Sfeștarof) și percuție (Viorica Ciurilă, o foarte bună instrumentistă), Anotol Vieru — Orogii pentru violoncel (Anton Niculescu) și percuție (V. Ciurilă), și Maia Badian — Concert pentru corn (N. Dosa) și percuție (V. Ciurilă).

În încheiere să mai notăm un fapt: tinerii muzicieni de care s-a vorbit mai sus sînt profesori ai Școlii de muzică nr. 4 din București.

DAN ANGHELESCU ■

CRONICA DISCULUI

Noutățile săptămînii

● L.P.-ul formației Progresiv TM (STM EDE 0118) se adresează în special iubitorilor muzicii pop, dar și tuturor melomanilor și amatorilor de muzică de dans, în general, care pot afla piese ritmate potrivite pentru reuniunile „coregrafice”. Cu acest disc mare, formația din Timișoara face dovada profesionalismului său cert, dar și a progresului sensibil (remarcat în ultima vreme și în concerte) în impunerea unei linii melodice inspirate, în trecerea de la variațiunile gen hard rock, și progresive, care totuși primează, la piese de atmosferă pe care le abordează cu tot mai multă dezinvoltură.

● Primul LP al solistei de muzică populară Elisabeta Tîcuță (STM EPE 01169) se intitulă „Sint fată de la Muceș” și cuprinde câteva dintre cîntecul din zona folclorică Muceș aflate în repertoriul acestei soliste a ansamblului „Rapsodia română”. „Sus în virtul unui lei”, „Pe cărarea cu flori albe”, „Argesul la Merisari” s.a. La calitățile cîntecelor de o neîndoielnică autenticitate se adaugă calitatea interpretării într-un stil simplu, neafectat și acompaniamentul asigurat de orchestra Paraschiu Oprea. ● O postare în domeniul muzicii simfonice o constituie debutul pe disc al Orchestrei de cameră fără dirijor a Filarmonicii din Tîrgu-Mures (concert-maistru Iuliu Hamza). Alături de „Melodia înfîntată” de Theodor Grigoriu și de „Concertul pentru orchestră de coarde” de Remus Georgescu, pe disc sînt imprimare trei lucrări ale unor compozitori de naționalitate maghiară din Tîrgu-Mures: „Cîntece de vitejie” și „Cîntece și dansuri vechi ardelenesti de Csiky Boldizsar” și „Passacaglia pe o temă de Ion Căianu” de Szabo Csaba. Acest disc va fi urmat la un scurt interval de al doilea al aceleiași formații, cuprinzînd lucrări de compozitori italieni: Vivaldi, Rossini s.a. ● De o deosebită atracție pentru discofilii este înregistrarea pe disc a comediei cu cîntece „Cine! Cine! de Vasile Alecsandri, muzica de Flechtenmacher, în adaptarea lui Constantin Bobescu, pe un disc EKE 0162, care reia o mai veche imprimare a teatrului radiofonic. Printre interpretii acestei comedii muzicale: Nicolae Neamtu Otonel, Mihai Mereniță, Magda Popovici, Rodica Tapalagă, în regia artistică a lui Constantin Moruzan.

DUMITRU ȚECU ■

PORTRET

Romanticii

Dacă vi s-a întîmplat să ascultați la radio melodia „Prietenia”, de fapt varianta românească a marelui succes „Charlie”, cu formația Cromatic, este imposibil să nu fi fost frapați de vocile interpretelor Valeria Puși și Petre Răduță. Ei sînt acum printre cei șapte componenți ai grupului refăcut **Romanticii**. Îmi trebuie mult spațiu pentru a face un istoric al acestui grup, gîndindu-mă că doi dintre membrii lui se confundă cu însăși istoria pop-ului românesc, numărîndu-se printre pionierii săi. (Primele mari formații „beat” românești — **Cometele** și **Sideral** — i-au avut în componență: cea dintîi pe bateristul Dorel Vintilă-Zaharia, a doua pe organistul Mircea Drăgan). Nu știu dacă mai este o trupă în țară care să aibă două asemenea voci. Incontestabil, cei doi solisti, fac parte din galeria mult apreciatelor voci tînere ale României. Stau alături de (ordinea nu contează) Iuliu Merca, Mircea Vlad, Păunița Ionescu, Gil Dobrică, Liviu Tudan (mereu absentul Tudan). Bine că totuși cineva — redactorul Iulia Maria Cristea — a avut ideea de a stringe toate aceste voci pe cîteva discuri mari.

Petre Răduță este, alături de Valeria Puși, interpretul melodiilor deja lansate — cu succes — ale grupului: **Soare și foc (I și II)**, **Miine, Știi prieteni**. Celor prezentați pînă aici li se adaugă un pachet excelent de suflători, Ilie Dornescu (trompetă), Marcel Marcan (trombon) și un chitarist (și el solist vocal cu mult balans — Sergiu Tavifta). Și toți aceștia, cîntînd „fără jenă”, fără prejudecăți intelectualiste, acea muzică numită comercială. Prin modul său direct de a fi, muzica „romanticii” se află în spațiul unei onestități artistice pe care am dori-o multor grupuri cu pretenții. Antrenante, expuse cu profesionalism, piesele avînd marca „Romanticii” plac publicului tînăr pentru puritatea și claritatea liniilor melodice.

Adăugînd faptul că băieții lui Drăgan sînt și buni acompaniatori — dacă nu credeți, întrebați-i pe Margareta Pislaru, Stela Enache, Corina Chiriac și, dacă vă e mai la îndemînă, pe Jacques Hustin — avem o imagine aproape completă a ceea ce este formația **Romanticii**.

GEORGE STANCA ■

În aceste zile în librăriile și magazinele de specialitate din București și din întreaga țară, poetul Adrian Păunescu va fi prezent cu un disc medalion cuprinzînd următoarele poezii reprezentative pentru creația sa: **Da, mai avem, Masa noastră, An nou, Dați-ne pace, Mircea cel Bătrîn în fața năvălei, Numărătoare, Căpătuiala poezilor tineri, Testament, Căii, Copiii de țărani, Deocamdată nu, Boli scumpe, Dreptatea muncii, Imn, Din sufletul mulțimii, Repetabila povară, Manifest pentru sănătatea pămîntului, Ciudad destin, Greutate, Acarii, Monolog la balul conservatorilor, Război și pace, Trădătorilor de țară, Psihologie strîmbă, Pămîntul deocamdată, Pseudonimele unei iluzii, Mere de Ardeal, Stația lui Bălcescu, Cînd totul se poate.** Discul este însoțit de două prezentări semnate de Eugen Barbu și Șerban Cioculescu.

Alte amănunte: redactorul discului este Ștefan Bonea, iar maestru de sunet Vasile Sibana. Grafică plicului în care se prezintă discul aparține lui Lucian Popa. Fotografia este executată de Radu Constantinescu. Prețul discului: 20 lei.

Un ultim amănunt: în după-amiaza zilei de luni, 7 iunie, orele 19, cu ocazia lansării acestui disc, poetul Adrian Păunescu va acorda autografe cititorilor la magazinul „Muzica” din București, Calea Victoriei nr. 71, iar, seara în cadrul ședinței Cenaclului Flacăra al tineretului revoluționar.

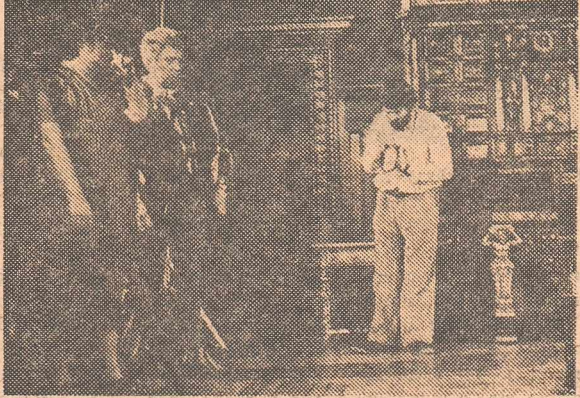
AUGUSTIN BUZURA un prozator care stîrnește interesul cititorilor cu fiecare nou roman al său

ELENA DELEANU gîndind la repertoriul Teatrului Giulești pe care îl conduce

Rigoletto la Sinaia, interpretat de NICOLAE HERLEA într-un film pentru televiziune regizat de MARIANI BANU

Fotografii de VASILE BLENDEA, EMANUEL TANJALĂ și SORIN POSTOLACHE ■

Acesta este profesorul doctor PETRE BRANZEI

„POLUAREA PSIHOLÓGICĂ DETERMINATĂ DE „N“ CAUZE CARE DEPIND ȘI DE MINE, CA INSULĂ UMANĂ, TREBUIE SĂ STEA ÎN ATENȚIE CA TOȚI CEIALȚI FACTORI POLUANȚI!“

Născut în Tîbănești (Iasi), la 28 noiembrie 1916. Termină liceul la Vaslui. În 1943, la Iasi, absolvă Facultatea de medicină. Susține doctoratul în științe medicale cu teza: „Consumul de energie în raport cu stările psihice“. Demonstrează pentru prima oară că stările psihofactice pot influența în mod evident metabolismul bazal, fără modificarea pulsului, tensiunii arteriale, respirației și tonusului muscular, fie sub influența sugestiei hipnotice, fie prin intermediul persuasiunii în stare de veghe. Este șef de catedră la Institutul medico-farmaceutic din Iasi, membru în Consiliul Sanitar Superior, vicepreședinte al Secției de boli cronice și degenerative, expert al Organizației Mondiale a Sănătății, membru al Asociației psihiatrilor americani, al societăților medico-psihologice franceză și belgiană, membru al Colegiului internațional de psihosomatică, al Societății internaționale de prevenire și combatere a suicidului etc.

Autor al conceptului tridimensional bio-psiho-social folosit în tratarea psihozelor, publicat în multe reviste din țară și din străinătate, autor a peste 200 de lucrări de specialitate, decorat cu ordine și medalii.

Datorită meritelor sale profesionale și științifice, Spitalul Socola din Iasi a devenit a XII-a bază de cercetare din Europa. În incinta sa sunt organizate două stații-pilot ale Organizației Mondiale a Sănătății, una din ele fiind un centru de paludoterapie și studii asupra malariei.

Din 1946 este membru al Partidului Comunist Român.

— Stimate tovarășe profesor, vă cunosc din studenția mea, vă cunosc o parte din studiile și volumele apărute, mai știu că anul acesta, împliniți 60 de ani, prilej ce mă face să vă urez mulți înainte, prilej care mă îndeamnă să vă întreb, totodată, ce vă preocupă în mod deosebit la anii aceștia?

— Luptăm să promovăm o idee: să schimbăm conținutul psihiatriei contemporane de apărare și promovare a sănătății mintale. Ne interesează mult posibilitățile de dezvoltare armonioasă a personalității, mai ales a tinerilor între 10—20 de ani. Etapa asta e plină de generozitate, dar și de multe riscuri de adaptare.

— Ce întreprinde echipa dumneavoastră în acest scop?

— Am realizat la Iasi, pentru prima dată în țară, în mod experimental, un serviciu psiho-social, respectiv un laborator de studiu al tuturor factorilor care

concură, în sens pozitiv sau negativ, la dezvoltarea personalității umane. Echipa noastră, formată din sociologi, psihologi, asistente sociale, a realizat studii de ecologo-epidemiologie asupra tulburărilor și bolilor psihice, asupra modului de profilare în dezvoltarea personalității adolescentului, a condițiilor, modalităților de integrare și adaptare instructiv-educative și socio-profesionale.

— La ce rezultate ați ajuns?

— Pe baza studiilor făcute prin variații concomitente dintre sanogeneza și perturbare psihologică, am ajuns la unele criterii de apreciere, de previziune a factorilor de risc adaptativ sau dezadaptativ,

atîția factori deosebit de nocivi pentru sănătatea publică. Adică, această poluare psihologică, determinată de „n“ cauze care depind de mine, ca insulă umană, sau cauzele interpersonale care vizează sfera relațiilor din cadrul grupului trebuie să stea în atenție ca toți ceilalți factori poluanți. De aceea, pe noi ne interesează atît de mult formarea grupului în acțiune.

Toate aceste cercetări ne-au condus la un concept tridimensional bio-psiho-social, dinamic și totodată unitar, despre personalitate. Conceptul tridimensional, specific psihologiei și filozofiei românești, aplicat de școala noastră de psihiatrie de la Socola, ne-a dat posibilitatea realizării

în această nouă dimensiune a condiției umane. Pentru că, civilizația contemporană, pe lângă laturile pozitive — urbanizare, migrație internă a populației, tehnificare, creșterea exigențelor instructiv-educative, caracterul competitiv al studiilor — comportă, bineînțeles, și factori nocivi, pe plan fizic, biologic, psihologic. Sint noi factori de risc care trebuie cunoscuți pentru a-i putea preîntîmpina și pe cit posibil corecta. Rețineți că acest serviciu psiho-social are o semnificație calitativ diferită de patologia mintală de care se ocupau medicii noștri pînă nu de mult, dar are același scop profilactic. În studiile noastre, o mare importanță orientativă a avut-o cercetarea complexă, din punct de vedere psihologic, efectuată pe 5 000 de adolescenți din mediile urban și rural, spre a deduce eventualitatea riscului de eșec adaptativ, cauzele determinante, modalitățile de prevenire.

— După cîte înțeleg, acțiunea aceasta nu poate să rămînă numai în sarcina centrului de la Iasi. Spuneți-mi, ce dimensiune capătă ea?

— Născută la Iasi, această acțiune are astăzi caracter național. Experiența serviciului nostru psiho-social a contribuit chiar la elaborarea planului pe termen lung privind apărarea și promovarea sănătății mintale a populației. Cercetarea se face în prezent în toate laboratoarele de sănătate mintală din țară, asupra copiilor preșcolari, pentru că, dacă vreți să înțelegi, pe noi nu ne interesează neapărat să găsim bolnavi, ci să aflăm care sînt factorii de risc care apar, de ce manieră sînt, prin ce modalități pot fi corecți.

— Ați cercetat și alte medii? Care sînt acești factori de risc?

— Concomitent, am studiat sanogeneza populației integrate în marile întreprinderi, cu atenție specială asupra unităților noi, unde sînt încadrați mulți tineri, multe femei. Cercetările s-au efectuat pe circa 20 000 de subiecți. Ei bine, printre o multitudine de factori de risc — viața familială dezorganizată, consumul de alcool, navetism etc. — se deduce că, pe lângă noxele profesionale, zgomot, temperatură, lumină, toxine etc., noxe aflate și în atenția ergonomiștilor, pentru noi s-a desprins și influența climatului psihologic în special, în interiorul grupului respectiv. Concluzia orientativă, poate destul de interesantă, este că factorii psihologici negativi pot fi tot atît de nocivi, poate mai nocivi decît cauzele de poluare fizică. De pildă, lipsa de înțelegere, de colaborare, de înțajutorare tovarășească, incompetența unor conducători de compartiment, lipsa de armonie în genere, de echitate sînt tot

unei orientări dinamice asupra personalității, care cointeresează în egală măsură, deși din unghiuri diferite, pe specialiștii din domeniul psihiatriei, psihosociologiei, pedagogiei, științelor juridice, pe oamenii de artă etc.

— Tovarășe profesor, știu că acest concept bio-psiho-social, care vă aparține, aplicat în tratarea bolnavilor psihici, concept care încă din 1968 v-a situat printre experții remarcați ai Organizației Mondiale a Sănătății, se conjugă fericit cu acțiunile acestei organizații în domeniul profilaxiei mintale. Ce aplicabilitate practică are el la Socola?

— Pentru că acest concept bio-psiho-social implică folosirea bolnavului la muncile pe care le poate practica, în primul rînd s-a produs o schimbare fundamentală a conceptului clasic pe baza căruia funcționa spitalul de psihiatrie, care acum s-a deschis spre societate și, în același timp, societatea intervine și acționează nemijlocit asupra activității spitalului. Iată cum: am realizat la Socola un serviciu de zi unde bolnavul primește tratament, apoi merge acasă, în mediul său. Un prim pas a fost acela că am înfrînt tendința bolnavului de a sta la orizontul și a se cufunda tot mai mult în imperiul bolii. Apoi am obținut rezultate calitativ superioare, precum și scurtarea duratei de tratament. Deci o deschidere a spitalului, o circulație a bolnavilor. Terapeutică, în aceste condiții, nu se limitează doar la metodele clasice, ci ea folosește, într-o manieră amplă, psihoterapia de reîntregire, prin intermediul ergo și socio-terapiei. Ergo-terapia la care mă refer are o gradualitate, un palier necesar, de la terapia ocupațională simplă, la pat, la masa de lucru, pîgă la ergo-terapia remunerată care redă pacientului încrederea în sine, în demnitatea sa umană și facilitează reinserția sa socio-profesională.

Am organizat, astfel, o secție tip fermă agrozootehnică, destinată bolnavilor afectați de psihoze cu evoluție îndelungată, care își desfășoară activitatea pe un teren agricol de 200 hectare, pe care au sădit 12 000 de pomi fructiferi. Asemenea secții am organizat la Pădureni și la Ciocirlești, județul Iasi, și la Florești, județul Vaslui. În această ordine de idei, rețineți faptul că în decursul ultimilor trei ani spitalul nostru a realizat beneficii de circa un milion lei, exceptînd coeficientul de 30 la sută revenit bolnavilor integrați în ergo-terapia remunerată. Din această sumă construim acum un bloc de ateliere destinat acestei metode terapeutice. Deci, acest sector de zi determină o influență pozitivă asupra funcționalității întregului

spital, în ce privește asistența tot mai deschisă a bolnavilor.

— Care este părerea specialiștilor despre această metodă psiho-terapeutică?

— Medici veniți din America, Finlanda, Norvegia, Franța, Belgia, Italia, R.F. Germania, din alte țări, o apreciază ca pe o metodă pozitivă, ca pe o justă interpretare din punct de vedere științific a orientării psihiatriei contemporane.

Această activitate nu se oprește la Iasi, unde e o tradiție de-acum, ci, prin convingerea organelor de decizie, s-a ajuns la realizarea unei rețele de psihiatrie în toată țara. Spitale, secții, încadrate cu specialiști, sub îndrumarea metodologică a Clinicii de psihiatrie de la Iasi, realizează o experiență continuă, o comunicare permanentă. Nu e vorba de o comunicare strîmă între specialiști, ci se conturează tot mai clar dimensiunea antropologică a psihiatriei, ca disciplină medicală de frontieră. Evident, ea are în prim-plan, în condițiile societății noastre, caracteristici care derivă din noua condiție umană: generozitate, înțelegere, înțajutorare, respect reciproc, stimularea demnității umane în acele situații de handicap psihic.

— Tovarășe profesor, prin conceptul tridimensional bio-psiho-social, ați devenit un fel de întemeietor al unei noi ordini, al unui tip aparte de organizare spitalicească. Aceasta pentru viața din ce în ce mai bună, mai omenoasă, a handicapatilor psihici. Constat totodată profundul umanism al conceptului dumneavoastră. Ce euvint ar traduce poate mai fidel acest tip de organizare, această metodă?

— Poate că această metodă de psihoterapie de grup ar trebui să fie denumită agora-terapie, în sensul antic al cuvîntului. Avem la Socola un complex bio-psiho-social format din bibliotecă, săli de documentare, de fizioterapie, o aulă cu funcțiune complexă, unde această democrație de grup se folosește din plin. Vi-nerea, de pildă, au loc aici întîlniri între pacienți și personalul spitalului, pentru a se discuta, la început un subiect „banal“, apoi se trece la diverse aprecieri ale bolnavilor de diferite categorii asupra modului cum sînt tratați, cum se comportă, cum își înțeleg propria existență. Se realizează dialoguri între pacienți cu fenomene ușoare de tip nevrotic și bolnavi cu o psihoză severă, care stau de mai mulți ani în spital. Acest dialog deschis, cu toate implicațiile lui, dă, dacă vrei, o nouă dimensiune instituției psihiatrice, ca factor activ terapeutic. Am avut bolnavi pe care timp de 13 ani nu i-am auzit vorbind și care în cadrul agora-terapiei s-au deshibat și au realizat un contact coerent și util pentru orientarea lor ulterioară.

— Știu, tovarășe profesor, că una din metodele dv. terapeutice era și hipnoza, metodă care, în unele clinici, se mai practică. În ce proces se mai folosește hipnoza la Socola?

— Mie unul nu-mi mai vine la îndemînă să o practic; poate și din motive etice, pentru că, după cum se știe, implică o stare de subordonare a bolnavului. Prefer psihiatria prin persuasiunea rațională care presupune participarea directă și conștientă a subiectului și, în mod particular, prefer psihoterapia de grup realizată prin intermediul socio și ergo-terapiei de care am vorbit. Aceasta din urmă implică și o întoarcere a omului la natură, pe care o protejează, și cu aceasta poate am atins punctul esențial al dialogului nostru.

— Pentru unul din valoroasele dumneavoastră volume, „Itinerar psihiatric“, apărut anul trecut, ați ales ca moto plastic, de primă pagină, un celebru tablou al lui El Greco. Este vorba de Laocoon, reprezentînd o tulburătoare succesiune a generațiilor, avînd ca fundal aglomerarea toledană, cu cerul său involburat. Găsiți vreo legătură între conținutul filozofic al acestui tablou și cuprinsul conceptului tridimensional bio-psiho-social al cărui autor sînteți?

— Conform conceptului enunțat, pe care noi îl fundamentăm în spiritul tradițional determinist-științific și umanist al școlii de psihiatrie de la Socola, Laocoon nu reprezintă numai prefigurarea unui mit arhaic despre suferință și cauzele sale obscure, ci — mai presus de orice — dramatica confruntare umană cu forțele naturii și lupta eroică a înțelepților din toate timpurile pentru ca oamenii să devină „egali zeilor“ în cunoașterea propriului psihism.

— Care e locul medicului în acest proces?

— Conceptul tridimensional bio-psiho-social, dinamic și totodată unitar, se adresează în egală măsură — deși din unghiuri diferite de vedere — medicilor și psihologilor, pedagogilor, sociologilor și juristilor, tuturor acelor care se preocupă de procesualitatea psihică. Evident că medicul are rolul esențial în tratare. Și trebuie să se știe că nu e medic pe deplin format, mai ales pentru psihiatrie, acel cadru care nu integrează armonios cercetarea științifică cu învățămîntul și condițiile de viață ale bolnavului pe care-l îngrijește. E foarte important, ca medic, să știi cum doarme, mînceacă, se îmbracă, cum este educat pacientul din îngrijirea ta. Deci, în cadrul activității unei echipe, în domeniul sănătății mintale, rolul de „lider inductor“ îi revine psihiatrului, deoarece în lumina rolului său de azi și cu atît mai mult de mîine el nu este numai medic, ci și un activist civic, cu responsabilități bine definite, atît în vederea asigurării profilaxiei bolilor mintale, cit și în adaptarea și reinserția socială a handicapatului psihic în general.

PE TEME DE CIRCULAȚIE

„Iresponsabilitate la pătrat“

O unealtă oarecare care valorează cîteva sute de lei, sau poate nici atît, muncitorul o curăță cu grijă după ce o folosește, iar la terminarea lucrului o încuie în dulap. Mașina care e și ea într-un anumit sens o sculă, o unealtă ce valorează multe zeci de mii de lei, e lăsată însă în multe unități la voia întîmplării la dispoziția oricui. Așa s-au întîmplat lucrurile la I.A.S. Avicola Tg. Mureș. Aici oricine dorește poate lua după plac orice mașină, autoturism, autocamion etc. și pleca unde-i pofteste inima. Dacă oricine putea intra în curtea unității sus-menționate, cu atît mai mult putea uza de o asemenea facilitate un șofer al „Avicolei“ în cazul de față FLORIAN DAN. Acesta se „servește“ cu un ARO al sus-zisei unități și pleacă la plimbare împreună cu vărul lui, Manole Dan. Imediat după ce părăsește incinta întreprinderii F.D. încredințează conducerea mașinii însoțitorului său, neposor al permisului de conducere, și în plus „încurajat“ de conținutul unei suite de pahare de cele mai diverse mărimi.

„I-am dat mașina pentru ca să se antreneze“ declara după accident F.D. Nu a

precizat despre ce fel de antrenament era vorba, antrenament în omorirea oamenilor, distrugerea mașinilor?

Zicala adusă în actualitate: „Ce mă, e mașina lui tată-tu?“ a devenit literalmente desuetă pentru simplul motiv că X sau Y nu ar da mașina lui taică-su pe mina oricărui chiar dacă insul știe foarte bine să conducă, dărmite cînd e afon într-o asemenea treabă. Dacă e vorba însă de mașina statului, ea poate fi dată

de maniera arătată mai sus. Cei ce procedează în acest fel nu iau însă în calcul un factor simplu dar deloc lipsit de importanță și anume că făcîndu-se praf mașina odată cu trecerea ei la „casare“ ar putea intra și ei în „lumea dreptilor“.

Nici F.D. nu s-a gîndit la acest „amănunt“. Șansa i-a ajutat să scape cu viață pe el și pe vărul său. Tributul lipsei lor grave de responsabilitate l-a plătit însă cu viața Tepeș Gheorghe, pensionar,

în vîrstă de 71 de ani care în acea frumoasă după-amiază de primăvară își săpa liniștit grădina.

M.D. nu a parcurs decît 300 de metri după ce i s-a încredințat volanul. Scăpat de sub control, autoturismul a pătruns în curtea lui T.G. răsturnîndu-se și prinzîndu-l sub el pe bătrîn.

Dorința de a învîta să conducă o mașină este firească, de înțeles, și pentru satisfacerea ei există modalități legale. Subliniez acest lucru pentru că în ultimele luni nu puțin mașini încăpute pe mina unor irresponsabili de genul lui M.D. au intrat în timpul „antrenamentului“ în case ori au sărit peste case, au „zburat“ peste balustradele podurilor căzînd în apă, s-au „cățarat“ în pomi, ori ca în cazul nostru, au „vizitat“ grădinile.

Nu este însă lipsit de interes că acești irresponsabili intră deseori în posesia mașinilor cu ajutorul unor oameni cu răspunderi în domeniul utilizării parcului auto.

Fapta șoferului Dan Florian a fost facilitată, de pildă, de irresponsabilitatea conducerii I.A.S. Avicola care nu a asigurat un loc corespunzător păzit, pentru parcare mașinilor, precum și a revizorului tehnic Kovaci Iosif, care nu a pretins depunerea cheilor de contact și a actelor mașinii după terminarea lucrului și care nu își controla de regulă subalternii. Verigi ale lanțului slăbiciunilor și ale lipsei de răspundere.

Colonel VICTOR BEDA ■

N. GRIGORE MĂRAȘANU ■

CALĂTORIND PRIN CHINA (12)

Ming

Calea Sacră se isprăvește în buza unui palat pe măsură: mausoleul Cheang ling, cel mai mare templu de cult din ansamblul „celor treisprezece”, ridicat să-l proslăvească pe al patrulea împărat al dinastiei Ming Yung Le, care a avut ideea (și curajul, pentru acea vreme) să transfere capitala de la Nanking la Peking. Două portaluri, a Dragonului și a Păsării Phoenix, își cern asupra capetelor noastre harul purificator, permițându-ne să pătrundem în teritoriul tihnei, meditănd la pieritorul timp și la ființa umană de asemenea pieritoare: în scoica verde-albastră de brazi și chiparoși se deschide vederii un complex de clădiri succesive, populind virginalul loc în valuri concentrice, fiecare nouă jumătate de cerc fiind o altă curte interioară, către un nou pavilion, toate orânduie spre a pune în valoare Ling En Tien, Pavilionul Binecuvântării (la primirea Harului), unde se celebrează ultimul popas al cortegiului funerar, loc de apogeu, împrejmuit cu o triplă balustradă de marmură albă — albul e doliu aici! — ale cărei horbote și spume sint ultimul tipăt solar, pământesc, înainte de a pătrunde în lumea tenebrelor. Palatul Harului e ca o rugă la orgă murmurată de turburile de bași; acoperișul dreptunghiular, cu dublă față și țigla smălțuită în galben-sulf, părinte enormă corabie răsturnată în apele eternității (87,3 metri lungime, 47,28 lățime), se sprijină pe 50 de colonne din lemn de *nan mu*, camfor din provincia sud-vestică Yunan, trunchiuri pe alee, cu verticalitate ireproșabilă, fiecare avind identitate de trup pe lungimea trebuitoare, zece metri și fiecare avind același centru de echilibru, același număr de tone greutate și aceeași circumferință, pe care lu An-ho și Al Si abia o cuprind ținându-se de miini. Umbilic printre coloane, cu ochii ținându-i în tavanele corăbiei răsturnate, ești stăpinit de un amestec jocos al volumelor, adevărată ciuleandră la bulboana dintre viu și neviu. Încet te întrebă ca beatul cel mai beat: încotro merge nava? unde tot fug columnele? de ce bubuie orga? cine pri-

mește jertfa? cum pogoară harul? cât va mai dura uraganul? spre care punct alunecă spiritele? din ce orizont curge liniștea? pe unde se află întinericul? cam cât de departe-i lumina?

Les în curtea interioară din spatele pavilionului. Aici e altarul tăiat în marmură masivă. Oale de jertfă și tămiie stau aliniate, căscind enorme guri spre cerul plumbos, își cer ofrande. Vântul soarbe orice ipotetic fir de balsam ori tămie, fușiindu-se metallic prin țiterile chiparoșilor, care strigă agonice, iuu! în timp ce coroanele brazilor acompaniază cu viu-viu! Nu mai e de stat. De aici încolo e movila, e necunoscutul, e pintecele de pământ care încă n-a fâtat enigma, cu care a fost fecundat. Palatul subteran, cu mormintul, cu bogățiile, cu jertfele, cu întreg ritualul împămîntenirii lui, continuă să rămână o taină, a cărei dezlegare revine viitorului, lucru valabil pentru toate cele douăsprezece palate subpămîntene care n-au fost (n-au putut fi) încă dezumate, scoase sub pupila uitată a contemporanilor ori sub pupila la fel de uitată a cerului, care n-a văzut de mii de ani aceste „cirtite de aur” ale sfidării și nimicniciei.

Mă îndrept spre unica hrubă desferectă de om, la Ting ling, unde zac rămășițele penultimului împărat al dinastiei Ming, care și-a comandat o criptă croită pe măsura orgoliului și infometării sale de nemurire: palat subpămîntean cu 5 încăperi, pe o suprafață construită de 1195 metri pătrați, la adâncimea de 27 metri. Cheia pătrunderii aici a fost găsită târziu, abia acum două decenii, în mai 1956, cu totul întâmplător, când nimeni nu mai spera să fie dezlegat misterul (tentative au fost destule, inclusiv ale cotropitorilor japonezi, care au făcut săpături, dornici de îmbogățire, asumându-și riscul de profanatori de morminte). A fost șansa unui țaran de a da, în acel mai de puțină, peste o cărămidă în care erau săpate aceste trei semne: *suei tao men* (spre ușa tunelului). E momentul când în fantezia arheologilor lumii pătrunde o violentă, foarte proaspătă, lungă și orbitoare fantă de lumină. Lungimea și folioasele acesteia sint direct proporționale cu timpul (zeci și sute de ani) și investiția de efort pe care Republica Populară Chineză le cheltuie la ora de față, cu negrabă și rațiune științifică, pentru recuperarea tuturor vestigiilor și completarea cunoștințelor noastre privind viața și moartea domniilor Ming.

MILIARDARI ȘI MIZERIA LOR MORALĂ

Bogați, avari, ciudați etc.

Acum opt ani, în mijlocul unei veri cu zile atât de toride încît meteorologii cu greu le mai găseau termen de comparație, o anume Eleanore Richney, bogată, fată bătrînă și mizantropă, murea subit în mijlocul numeroșilor cîini pe care-i adunase de pe fel de fel de drumuri. Cînd nu întîlnea unul răcîcit era în stare să nu plătească salariul singurului ei angajat dacă și acesta nu descoperise și aducea acasă cel puțin un cîne. Una peste alta, cîinii adunați s-au înmulțit și-au ajuns la „mîca” cifră de 150 — cîți avea Eleanore cînd a murit în urma unui atac de cord. Dar, nu în cifra neobișnuită a cîinilor rezidă excentricitatea acestei femei.

Cînd i s-a deschis testamentul, conținutul lui — parcurs cu infrigurare — avea să scandalizeze total nu numai moștenii-

Arndt Krupp, ultimul descendent al „familiei-tun”.

torii ei legali, banca, fostul ei angajat, ci și locuitorii din întreaga regiune, care-i cunoșteau ciudațeniile și aproape se obișnuiseră cu ele. Grijulie, Eleanore Richney lăsa 16 (șaisprezece) milioane dolari cîinilor săi. Din acești bani 500.000 dolari trebuiau folosiți neapărat pentru construirea unui somptuos local unde cîinii urmau să fie adăpostiți și întreținuți cu cea mai mare atenție pînă la moartea ultimului dintre ei. O precizare: în nici un fel, numeroșii veterani angajați nu trebuiau să accelereze obstescul sfîrșit al patrupedelor bătrîne sau al celor bolnave.

Dar, localul (ce local, un adevărat palat se putea ridica investind o atare sumă) n-a fost construit, în schimb, pe un teren aflat între două autostrăzi a apărut un fel de fermă în valoare de 50.000 dolari unde au fost aduși cu mare grijă noii „moștenitori”. Evident, instalația respectivă a fost înconjurată cu un gard înalt de sîrmă ghimpată pentru a apăra gîngășii locatari de intervențiile localnicilor iritați, desigur, de risipirea stranie a acestor mii și milioane de dolari.

În decembrie 1973, un reportaj realizat la fața locului de un ziarist, Jean Pierre Farkas și publicat într-o revistă pariziană, vorbea de un așa-numit „spectacol halucinant”: șase cuști metalice imense adăposteau sutele de „moștenitori” care pentru a nu se înmulți pe cale naturală, fuseseră castrați și se aflau acolo de aproape cinci ani. Sărind peste alte detalii, nu atît din pudibonderie cit din lipsă de spațiu, vom mai nota că atunci cînd unul dintre ei dădea semne de boală era transportat de urgență în baraca veterinarului care-și făcea datoria cu o conștiinciozitate exemplară. În fine, dacă unul dintre pensionarii murea, el era incinerat iar veterinarul îi alina cu scrupulozitate urna lângă celelalte. Așa prevăd clauzele testamentului. Acum aproape trei ani erau 72 asemenea urnișoare. Între timp însă, tot conform dorinței defunctei, mormintul ei a fost transferat într-o necunoscută regiune iar în ferma sui-generis paznicii continuau să execute metodic prevederile testamentului. În ce-i privește, cîinii bine îngrijiți își asteaptă sfîrșitul. Desigur, dincolo de ineditul ei, povestea ar părea înduioșătoare, pe undeva. Dacă am uita, desigur, cite spitale, școli sau bunuri sociale ar putea fi construite începînd cu regiunea în care a trăit excentrica mizantropă și terminînd cu o zonă din oricare parte a globului în care mai bîntuie foametea, sărăcia, subdezvoltarea. Pentru că, totuși o moștenire de 16 milioane dolari pentru 150 de cîini este mai mult decît o eroare sinistrală.

Antinus este yachtul lui, a cărui întreținere îl costă, anual, o jumătate de milion de franci. Mai are două automobile Rolls-Royce, comandă specială, și doi șoferi, o vilă la Marrakech, a cărei întreținere se ridică la 90 de mii de franci, încă ceva similar la München, un castel lângă Salzburg cu 72 de camere. Și mai are haine de astrahan, de vizon, de zibelină, adoră bijuteriile și nu ezită să le poarte, are grijă de fața sa zmeadă, nasul cam mare. Cînd pleacă în vreo escapadă, cit de mică, poartă o sacosă plină cu bani-gheață. Frecventează cercurile cosmopolite, peștrite și fără să se jeneze și pe cele deochete. Petrece toamna la München și la Salzburg, primăvara pe malurile Atlanticului la Marrakech, vara pe Antinus iar iarna, evident, călătorește spre țarmuri care nu cuvîntă.

Acest om se numește Arndt Krupp. După cum se poate lesne bănui este ultimul reprezentant al „familiei-tun”. Dacă i se spune că este un play-boy suferă și

Odăile palatului subpămîntean, paralelipedice, fără piloni de susținere, asemeni unor catedrale de sare, urmează linia semnulului plus, mijlocia fiind odaia ofrandelor, din care se prelungesc celelalte patru, cite una spre fiecare punct cardinal, păzite — conform emblematicii mitologice — de cele patru animale fantastice: la nord, camera mortuară, păzită de țestoasă, la est și vest, păzite de dragonul albastru și respectiv de tigrul alb se află cavourile împărăteselor (rămase goale deoarece însoțitorii „Fiului Cerului” pe pămînt n-au murit după împărat cînd, potrivit rînduiciei, ar fi trebuit să fie înmormintate separat), iar la sud anticamera palatului, păzită de pasărea roșie. Fabuloasele vietăți nu apar, prezent e doar duhul lor. Sala ofrandelor adăpostește trei tronuri de marmură albă, cu însemnele împărătești: cel mare aparține suveranului, numit cînd Uan Li cînd Chen Zong (Cen Tong), încadrat de două mai mici, ale împărăteselor concubine Hsiao Tuan și Hsiao Ching. În fața fiecărui tron sint cite cinci „mese ale tăcerii”, pe care adastă cele cinci vase de ceramică smălțuită, prezente în orice altar — două sfefnice, două cupe pentru hrană și vasul pentru tămîie. Se mai află aici vazele eterne, tot de ceramică, niște ciubere pîntecoase pline cu ceară și ulei de susan; acestea nu și-au îndeplinit rostul de a risipi întinericul pînă în vece de vece, din pricina acelei banale legi a fizicii care demonstrează că o flacără într-o încăpere durează atîta timp cît există oxigen (adevăr pe care nici forțele oculte nu l-au putut eluda, iar „eternitatea” candelor a durat doar cîteva zile). Coșciugele din sala mortuară, în număr de trei, făcute din lemn masiv și vopsite în roșu, stau pe un soclu. Al împăratului în mijloc, al împărăteselor în stînga și dreapta acestuia, tustrele fiind încadrate de o mulțime de lăzi pline cu lucruri scumpe: obiecte de aur și argint, bani, arme, brocaturi, țesături de mătase, (între care se disting coroana imperială lucrată în fir de aur, ceainicul de aur încrustat cu pietre prețioase, carafa de jad cu capac de aur și, desigur, bijuteriile). Acest univers de dincolo de închipirea omului a fost zăvorât cu trei porți succesive, cioplite din blocuri de marmură albă (grele de 40 tone fiecare), proptite de dinăuntru cu cite un popic-rezemătoare, de dimensiunea unui stat de om, simple și eficace autoînchizători, deschiderea lor fiind ecuația cea mai complicată a pătrun-

derii în subterane. Trebuie „citite” pe îndelete aceste porți-lespezi, care sint pe-cețile nepătrunderii în Marca Taină: pe întreaga lor suprafață există o scriere criptică ce psalmodiază „numărul nouă”, simbolul puterii supreme (ministrului i se cuvîne „numărul trei”). E și mesaj și ornament, în același timp, cabala avînd forma unor cuie de marmură orînduite în simetria multiplului de nouă (9×9), alcătuit astfel un basoreliev de ciubuce bulbucate, cîmp pe cit de bizar pe atît de modern, de un uimitor efect estetic.

E timpul și locul să ne întrebăm din nou: care-i prețul monstrului sacru pe care l-am vizionat? Sint cîteva prețuri ale acestei penibile nemuriri. Prețul bănesc: 8 milioane de liang* de argint cu care s-ar fi putut asigura hrana în orez necesară unui milion de chinezi pe viață (timp de 65 de ani). Prețul în muncă, în sudoare, în singe: 65 milioane de zile lucrătoare, pe un răstimp de 6 ani, cu un efectiv zilnic de 30.000 de lucrători. Prețul în moarte: acesta nu se mai știe exact, n-a fost consemnat de scribii pontifilor.

Totul se menține în zonele imaginabile, un superlativ al lui plus și minus. Pe cit de mare și strălucitoare sint opera, tezaurul, fastul ceremonialier, țesătura tainei, pe atît de prăpăstioase și inumane sint mijloacele care au dus la acestea. Da, sint culmi ale geniului chinez, dar ele inchiid, dincolo de magnanimitatea văzută-pipăită, și culmile neomeniei sub forma unui avertisment privind înțelesul noțiunilor de valoare, artă, eternitate. E drept și moral ca un ochi al meu să exulte, să fie în extaz, iar celălalt să plîngă pînă se vor surpa înăuntrul meu toate prejudecățile venind din maxima, de multe ori mincinoasă, „scopol scuză mijloacele”. I se opune o altă zicere, foarte răspîndită în China, în care ecuația om-durată are ca soluție de viață acest adevăr radical: „Mai bine o zi om decît o mie de ani umbra lui”. Este, cred, cea mai reală, mai demnă definiție a conceptului de eternitate. Prin cruzimea lor, împărații Ming n-au izbutit să plonjeze în eternitate, cum atît de cumplit au rivnit; nefiind ai oamenilor, ei au sfîrșit prin a fi, vai! de mii de mii, umbra omului.

Prin mormintele Ming am crescut într-un frumusețe dar am și murit în aceeași proporție.

(Sfîrșit)

POP SIMION ■

*) 32 liang = 1 kilogram.

se apăra precipitat folosind tot felul de argumente. Drept pentru care, apropiatii opinează că este o perfectă antiteză a străbunicilor lui a căror istorie a evocat-o pe larg William Manchester în cunoscuta sa carte „Armele lui Krupp”.

Aici vom nota doar că Alfred Krupp V semînd, în martie 1957, actul prin care faimoasa Krupp de pe vremuri devenea o societate anonimă, n-avea să supraviețuiască decît patru luni acestei metamorfoze pe care el n-o dorise și nici n-o prevăzuse niciodată. Fiul său, Arndt Krupp, n-a avut astfel, șanse să devină un Krupp VI. Mai mult, la puțin timp de la moartea tatălui a semnat și el un act. Renunța la griji și la afaceri — citește moștenire — în schimbul unei rente anuale de două milioane mărci vest-germane. Sint milioanele pe care acest amabil om, foarte îngrijit și cu o dezabuzare neostențativă, le aruncă ici și colo, în funcție de gusturile, escapadele, prietenii și prietenile sale, plîngîndu-se, în schimb, de inflația care-i diminuează renta și de ziaristii care-l portretizează fără menajamente.

„Vrăjitoarea Wall Street”-ului sau cea mai bogată avară. Iată o poreclă deloc de invidiat. Purtătoarea îndreptății a ei a fost o anume Henrietta (zisă și Hetty) Howland Green, născută Robinson, la New Bedford, Massachusetts, la 21 noiembrie 1835.

Familia ei era deja printre cele mai bogate cînd Henrietta (Hetty) a văzut lumina zilei. Tot clanul se ocupase cu mult succes de negoț și cu navigația. Zonele lui de influență extinzîndu-se cu mult peste limitele imaginabile în vremea aceea. Dar tatăl ei, Edward Mott Robinson, și o tanti, una Sylvia Ann Howland, aveau să moară, pe neașteptate, în anul 1865. Apucaseră însă să-și facă, fiecare, testamentul astfel că fata în vîrstă de abia 30 de ani — care învățase cite ceva din lecțiile întreprinzătorului părinte — s-a trezit cu o moștenire estimată la peste zece milioane dolari-aur. Ceea ce pentru vremea aceea însemna că este între marii bogătași ai țării.

Culmea ironiei sau, pentru a relua și adapta un dicton toxic care spune că cine se aseamănă se adună, această bruscă și enormă avere n-a reprezentat, deloc, o pacoste pentru Hetty Howland Green. Henrietta-Hetty a folosit-o, cu o deosebită abilitate și cu un înimaginabil singe rece, în operații de bursă dintre cele mai surprinzătoare, în achiziționarea unor acțiuni care, la prima vedere, păreau total compromise dar care, în final, au făcut din ea cea mai bogată femeie americană. Între timp cercurile burselor, cu o inspirație fericită, o numiseră „Vrăjitoarea din Wall Street”.

Acestea se petreceau la începutul veacului nostru. Exact în anul 1900. Pînă aici lucrurile par aproape firești. Dacă, desigur, excludem faptul că tot Hetty Howland Green, născută Robinson, cum semna ea pe atunci, era supranumită și cea mai avară femeie bogată. Locuia la New York

într-un apartament care cu greu a putut fi numit astfel. Nu ieșea din el decît pentru scurtul timp în care mergea să-și contemple în cea mai perfectă liniște ghișeele de la bancă. După care revenea, imediat, fără să se abată undeva, fără să cumpere un lucru de preț chiar și din cel

Henrietta Howland Green „vrăjitoarea Wall Street-ului”.

mai mărunte magazin. Avea un singur rînd de veșminte, vechi de peste o jumătate de secol, pe care le purta cu o încăpăținare de-a dreptul uimitoare, peste niște combinațioane ad-hoc cusute din ...ziare vechi. La toate acestea mai trebuie adăugat că mîncarea ei se baza pe un meniu devenit invariabil. Cumpărase cîndva, la prețuri neamenajabile, plicuri cu fiertură de ovăz pe care o consuma rece pentru a nu plăti măcar un cent gazele cu care ar fi încălzit ademenitoarea mîncare.

A murit la 2 iulie 1916, în urma unei crize de apoplexie provocată de o aprigă dispută cu o prietenă care avusese îndrăzneala s-o contrazică în legătură cu virtuțile laptelui cu cremă. De prisos să mai spunem că Henrietta-Hetty nu-și dorea un asemenea aliment atît de costisitor pentru averea ei.

După moarte, în casă i s-a găsit o cutie goală de conserve ce avusese cîndva culoarea albă, și în care ea păstra cu grijă patru mici bucățele de săpun luate, nu se știe cum, din toaleta unui hotel de mina a treia sau a patra. S-a mai găsit, de asemenea, o hirtie motolită care atasta că numita Henrietta (zisă Hetty) Howland Green, născută Robinson, avea într-un singur cont la o bancă peste 31 milioane de dolari. Se spune că, în prima fază, cheltuielile de înmormintare au fost suportate de primăria orașului respectiv. Toate acestea se întîmplau în 1916...

PETRE NICOLAE ■

DE CE NE TACHINĂM

Încă în urmă cu cinci ani, de când tatăl meu a decedat, mama mea a intrat în relații cu Pușintelu care este căsătorit, și de atunci pînă în prezent relațiile dintre noi s-au alterat atît de mult încît cu orice ocazie ne tachinăm unul pe altul. (Din declarația inculpatului Gh. G. dosar 1031/76, Tribunalul Suprem).

PROBLEME BIZARE...

Din cercetările efectuate la fața locului s-a constatat că victima, Ileana Fina, în seara de 3 noiembrie 1975, în jurul orei 22, pe cînd se întorcea de la serviciu, a fost așteptată de agresor, pe strada Cosaiilor, în persoana lui Petrușel Ioan, fosti prieteni, iar aici în stradă au discutat probleme bizare, fără importanță, după care din gelozie, agresorul a vrut să o omoare pentru că, chipurile, cit timp a fost el în închisoare, victima ar fi avut ca prieten pe un băiat cu numele de Iușan Ioan, zis Nelu, care lucrează la fabrica „Libertatea”, aplicînd mai multe înțepături de cuțit pe corp, victima căzînd în stradă, iar el crezînd că a omorît-o a dispărut de la locul faptei, victima reușind să intre în imobil, în camera sa de unde a fost transportată cu salvarea la chirurgia treia unde i s-au acordat îngrijiri medicale. La locul faptei a fost și plutonierul Pipas cu ciinele, de serviciu, însă nu s-a folosit (Am transcris întocmai și pînă la... punct din procesul-verbal de cercetare la fața locului, aflat în dosarul 979/76, Tribunalul Suprem).

MIRȘU ASISTAT DE ZĂBRELUTE

La 20 octombrie 1975, Emilian Constantin Mirșu, asistent medical, dar fără ocupație, domiciliat în strada Aviator Marcel Andreescu nr. 52, București, a cunoscut, la restaurantul „Zorile Roșii”, pe Marin Virgiliu care dorea să cumpere o haină de blană pentru soție. Mirșu și-a imaginat o haină de blănuri scumpe, s-a recomandat

drept medic, s-a oferit să-l ajute pe Marin, adică să-i procure o haină așa... și așa... de la colegul său, tot „doctor”. Mirșu a înțins mîna, a primit 4 800 de lei, a mers împreună cu Marin Naivul la un apartament, acesta, adică Marin a rămas jos, iar Mirșu a început să suie, tot mai sus, pînă ce a reușit să se strecoare pe o altă ieșire. Se spune că Marin Naivul așteaptă și acum în fața blocului acela, iar asistentul Mirșu, căruia nu i-a plăcut să asiste, este „asistat” de niște... zăbreluțe. (Dosar 648/76, Judecătoria sectorului 3).

DACĂ AVEAU MAI MULT CAP !

În numai trei luni de șefie, Iulian Neculai, cismar, fiul lui Rașela, născut la 25 noiembrie 1925, în Iași, a falsificat 819 (opt sute nouăsprezece) chitanțe, cu ajutorul cărora a furat colegii de muncă de la Cooperativa „Progresul” Timișoara de 233 466,08 lei. Întrebat ce a făcut cu banii, I.N. a răspuns : „Am folosit banii în interes personal, în special pe băuturi speciale, deoarece consumam zilnic 35 lei. Dacă organele financiare, respectiv cei de la contabilitate, aveau mai mult cap, puteau să-și dea seama, în raport de materialele cu care eram încercat în gestiune, de numărul angajaților care executau comenzile și de încasările depuse, că în gestiune am minus. Dar n-au avut cap. În '74, ultima revizie am avut-o în luna februarie și concluzia revizorilor a fost că gestiunea mea a „leșit” bine, adică fără minus. În realitate... așa că halal contabilii, halal evidență. (Dosar 920/76 Tribunalul Suprem).

MIOARA ȘTIA LIMBI STRĂINE ȘI AVEA VIZELE MEDICALE LA ZI

„Pe Mioara am ținut-o la magazin fără să fi fost angajată, pentru că, să vă zic cu sinceritate, se descurca de minune, era pusă la punct, cunoscînd limbi străine, și pentru că a avut vizele medicale la zi și chiar fișe de protecția muncii conform înțelegerii noastre verbale. eu îi dădeam lunar 1 200 lei, adică, în opt luni, cit a stat la ma-

gazinele nr. 34 și 198, din Timișoara, a primit 10.000 lei fără 400. Bani i-am luat din teighea, crezînd eu că o să-i recuperez din perisabilități”. (Din declarația inculpatului Marin Călinoiu, strada Gării nr. 15 Timișoara, dosar 921/1976, Tribunalul Suprem).

CASCADORUL DIN SIBIU

Aurel Tărean din Sibiu, după un chef de pomină la restaurantul „Măgura” din Cisnădie, a pornit în zigzag, la volanul unui automobil, către Sibiu, depășind, în chip de cascador, două posturi de control ale miliției care au încercat să-l oprească. Tocmai pe cînd se felicita pentru măiestria lui și se gîndea să-și ofere serviciile cinematografului pe post de cascador, a intrat cu toată viteza într-un autobuz. Trei raniți. Angajarea la Buftea se amină.

CÎNTEC DE DRUMUL MARE

Șoferul Ioan Raita de la autobaza Bala Mare, după ce a terminat cursa de călători Baia Mare — Făurești, a parcat autobuzul într-un loc drag lui : lângă bufetul din Făurești. În bufet, dă-i cu țuică, dă-i cu bere. Apoi s-a urcat la volan, îndreptîndu-se nu spre Baia Mare, ci spre primul șanț, unde, vrînd-nevrînd, și-a parcat vehiculul. Apoi a luat-o spre casă pe trei cărări, foarte bine dispus. Dar nici călătoria pedestră n-a durat multă vreme, fiindcă Raita s-a poticnit, iar în cădere s-a rănît cu un cuțit pe care-l purta agățat de cureaua pantalonilor. Pentru moment bețivul s-a ales cu o hemoragie. Se pare însă că se va alege și cu altceva.

BOEMA, EDIȚIE 1976

Serviciul economic al miliției municipiului București cercetează, în stare de arest, pe Marioara Rizea din strada Valea Oltului 6, gestionară la cofetăria „Boema”. Ea a primit în unitate, de la laboratorul „Progresul”, fără forme legale, diferite produse pe care le plătea cu bani gheață din gestiune. Nu era vorba doar de cîteva cataifuri, deoarece s-a constatat că a cauzat, prin aceste

manipulații, un prejudiciu de 24 000 lei. Organizase, cu alte cuvinte, un soi de cofetărie paralelă pe cont propriu. Acum, cofetăria „La Marioara” și-a tras obloanele, a rămas doar „Boema”.

A UITAT

La kilometrul 284, între Govora și Rîureni, Vilcea, se află un pasaj C.F.R. Un tren de marfă venind dinspre Govora a lovit în dreptul barierei un autoturism condus de Ion Nescutu, l-a tîrît 18 m și l-a izbit de podul de beton. Ușor de imaginat ce a rămas din autoturism după ciocnire. Trei morți, doi grav răniți. Nenorocirea s-a întîmplat fiindcă bariera a rămas deschisă la trecerea mărfaruului. Motivul : impiegtul de mișcare din Govora. Dumitru Mocanu, nu a comunicat cantonierului plecarea trenului. A uitat.

SÎNT ÎN POM

Lucian Balca din Lovrin, Timis, a adormit la volanul Wartburgului pe care-l conducea și a nimerit într-un dud ; Gheorghe Marcu din Merei, Buzău, a adormit și el la volan și a nimerit într-un plop. Ambii au nimerit apoi în dosarele miliției și în rubrica noastră.

UN BUCLUC CU O DAMIGEANĂ

Damigenele, chiar cele pline cu lapte, pot duce la pierzanie pe conducători, chiar pe cei de bicicletă. Pe drumul județean care duce spre Snagov, Ilfov, în dreptul kilometrului 17, biciclistul Ion Nicolae și-a pierdut echilibrul și a căzut în momentul cînd era depășit de un autobuz I.T.A., condus de Gheorghe Toma. Dar nu șoferul este vinovat, ci Ion Nicolae, care, după cum au stabilit primele cercetări, „circula nesigur”. Nici o mirare : 10 kg sint 10 kg, iar cei 70 de ani pe care i-a implinit biciclistul sint 70 de ani. Un stat : indiferent de vîrstă, cînd încalecați bicicleta, lăsați acasă damigenele.

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■
LIONEL NIȚESCU ■

racul

FOAIE SAPTĂMINALĂ DE AVANGARDA NR. 111

SCENE RUPE DIN VIAȚĂ

Dezamăgiri de sezon

Decor : Sfirșit de sezon într-un restaurant pe malul Mării Negre.

EUGENIA — În acest sezon am lucrat ca pe brînci și am fost foarte sinceră, pînă la paroxism, pînă la pierderea rațiunii, mă crezi, tu ? Am iubit mult, mult de tot și în orele de serviciu și după program. Mai ales după program.

CORNELIA — Și n-ai avut nici o dezamăgire ?

EUGENIA — Nu, din păcate. Nici o dezamăgire... Unii m-au adorat, alții m-au divinizat, fiecare după posibilitățile lui. Nici o dezamăgire, în dreapta și în stînga iubire eternă, claie peste grămadă... (așază o vază de flori pe o măsuță). Șeful adoră trandafirii... Colcăie de bani, înșală clienții, dar nu înșală statul. Asta mi-a plăcut la el. Adoră trandafirii, nu e sublim ?

CORNELIA — Acum mă gîndesc numai la mine... Șefii vin și se duc, angajații rămîn. Eu sint foarte zburci-mată, am coșmaruri, nu sint de acord cu viața pe care o duc. Numai cînd am avut poprire pe leafă m-am simțit așa prost.

EUGENIA — Ai coșmaruri ? De ce, tu ?

CORNELIA — Am renunțat într-un moment de nebunie la ultima clasă de liceu și m-am făcut debarasatoare. Știu, o să-mi spui că patru mii de lei pe lună sint bani frumoși, că e o meserie curată care îți dă prilejul să te lași adorată de clienți enigmatice... Totuși, eu sint nemulțumită. Nu sint de acord cu mine însumi, recte conștiința... Iau bacșiș, dar în adîncul

sufletului mă zburci, am ajuns chiar să roșesc în adîncul sufletului. Eu vreau mai mult de la viață, nu situația de acum mă caracterizează.

EUGENIA — E, dragă, dacă am face ce ne-ar caracteriza am ajunge la pepeni...

CORNELIA — Eu mi-am păstrat candoarea și am vrut să găsesc pe cineva care să profite de ea... Că de aia sintem naive ca să vie unii și să profite de ea, nu de florile mărului.

EUGENIA — N-a profitat nimeni de candoarea ta ?

CORNELIA — Sintem în octombrie și-ți spun sincer : Nu ! Dracu știe... Poate trebuie să fii și mai candidă.

EUGENIA — Nu e timpul pierdut. În sezonul viitor o să fii și mai candidă. Tu ești în stare, Cornelia.

CORNELIA — Nu mai cred în litoral. La anul mă duc la munte.

TEODOR MAZILU ■

Poșta racului

FONFICI DUMITRU : Mi se pare că v-am mai scris. Poeziile dv. nu sint la înălțimea intențiilor. E bine să luptăm împotriva defetismului dar cu mijloace mai adecvate. „Un om citînd pe Șopenhauer / găsi un bulgăre de aur / dar el muncit de gînduri negre / se azvîrlă într-o fîntînă...” etc., pînă la concluzia : „Trăiește-ți simplu seurlul trai / În cîinste și plăcere / nelepă-dînd nicicînd ce ai / de dragul a himere!” e o poezie care poate să dea apă la moară defetistilor. Și mai rea e poezia următoare, ilizibilă pînă la ultimele două strofe : „Ecoul morții de-l auzi / astupă-te-n ureche / și-ncearcă-n versuri să rechemi / o melodie veche // Căci nu-i nimic pe-acest pămînt / prea demn de chin și vaier / poezi nu-i credeți pe cuvînt / pe Kant și Șopenhauer. Asemenea versuri cred c-aș fi în stare să scriu și eu.

VIS ARION ALEXANDRU : Citez din „Ars Poetica” : „Pentru mine Poezia / nu-i ghicoc să dau cu bobii / nu-i un oarescum, un fie / ce o fi și nu-i nici hobby!” Rima, ce-i drept, e rară, dar prea vă scărpinăți la urechea cealaltă pînă ajungeți la ea.

SILE : E bine că sinteți conștient de stingăcia ciclului de versuri „Pe brazdă”. Evident, nu vă pot da nici un fel de sfaturi. În ce privește chestiunea dacă „nu cumva mai există și alte figuri de stil sau de vorbire afară de metaforă, pe care necunoscîndu-le mă împiedică să exprim la nivelul cel mai înalt sentimentele mele

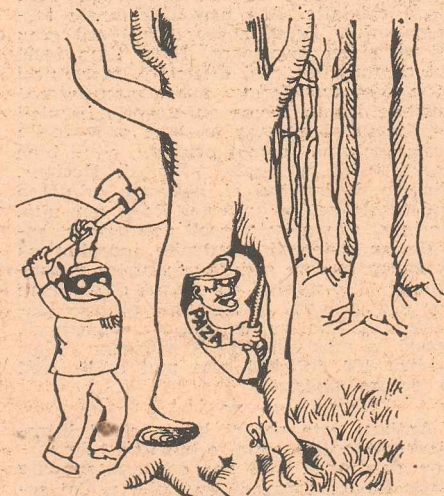
despre mediul inconjurător”, vă pot ajuta indicîndu-vă cîteva figuri de vorbire : repetiția, antistrofa, anafora, climaxul, asonanța, asindetul și cîteva figuri de gîndire : interogația, reticența, apostrofa, simulația, emoția, etiopoea, prozopoea și hipotopisa. Mai există și altele dar părerea mea este să vă limitați tot la sînta metaforă ; sinecdoca, metonimia, antonomaza, onomatopoea, catahreză, metalepsa, alegoria, enigma, perifraza, hiperbatul sau chiar numai hiperbola, implică prea multe riscuri pentru pana unui începător.

D. KOKAIN. Spicuelesc din troscoțul dv. epigramistic o mostră caracteristică pentru tot restul :

UNELE FLORI AU SPINI

„Cînd pămîntu-i plin de flori
De miresme, de amor
S-a găsit și-un umorist
Să dea spini la cititori !”
Unele flori au spini, unii spini nu au flori.

AL. MONCIU-SUDINSKI ■

V. CRAIȚĂ-MINDRA ■

ROTUNDA

A fi și a nu fi

— Scoate-mă din incurcătura asta. N-am la cine să cer ajutor. Ne cunoaștem de cînd eram mici. Sintem din același sat și cite n-am făcut noi în copilărie, și bune și rele. Și nu ne-am certat niciodată. Ba dimpotrivă, ne-am ajutat. Ajută-mă și acuma.

— Păi ce, bă, eu te-am pus să furi ?
— Mă, nu m-ai pus tu ; dar tu nu vezi că primarul a semnat pentru toți ca să-i acopere ? De un' să știi eu că el fura cel mai mult ? Și pe urmă să știi că nu-i chiar așa. Primarul într-un fel este acoperit de lege.

— Care lege, mă ? Poate legea voastră, de aici, din sat. Să știi și tu, băiete, că legea este făcută s-o aperi, s-o respecti, nu să furi cu ea în mină. Pricepi tu ? Voi aicea ați furat în toată legea, într-adevăr, dar după legea voastră.

— Da, dar instrucțiunile care însoțesc legea precizează că în cazul acesta legea trebuie să apere omul, că d-aia e făcută. Să aperi și omul, și avutul obștei.

— Da, da, acum înțeleg eu. Voi ați furat pe baza precizărilor sau instrucțiunilor ce însoțesc legea, gîndind că sinteți la adăpostul legii. Și cînd ai văzut că fură șeful tău, ce-ai zis tu ? „Eu de ce să nu-l ajut, că doar e șeful meu. Eu să mor să-rac ?” Acum îmi dau eu seama. Ce bună e vorba aia : „Cine învață sluga hoată ? Stăpînul”. Asta-i băiete. N-am ce-ți face. Legea-i lege pentru toți.

— Eu nu mai înțeleg nimic. Ai și tu dreptate în felul tău. Legea spune într-un fel, instrucțiunile într-alt fel. Te miri după care să te iei. Ce, parcă noi sintem singurii care fură ? Dar unii se acoperă cu legea, alții cu instrucțiunile. Și le merge. Așa este. Pentru unii legea și instrucțiunile sint muma, iar pentru alții ciumă, așa cum am pățit-o noi. Da' las' că și pe tine te cunosc eu. Nu ești deloc recunoscător pentru binele pe care ți l-am făcut acu' cîțiva ani. Asta ai uitat și acum mă iei cu legea. Așa-mi trebuie. La așa cap, așa căciulă, că nu puteam să tac din gură.

— Dar ce bine mi-ai făcut tu, omule, mie ?

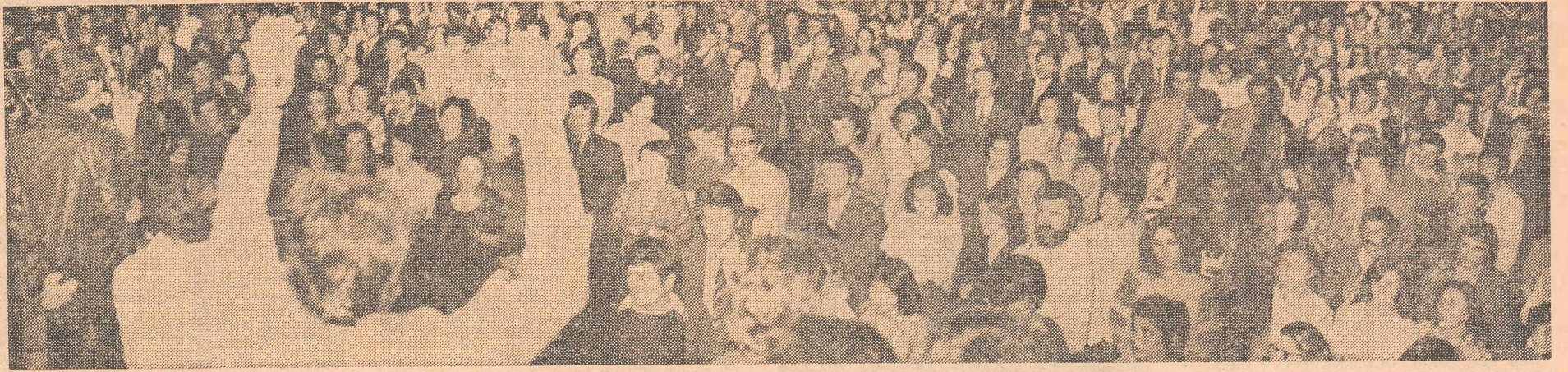
— Ce bine ? Ai uitat ? Trebuia să spun eu că ai fost înscris la aia și vedeai și tu atunci cum sint oamenii, cum e viața. Și poate azi nu mai erai aici, ca să mă judeci tu. Ce, îmi tăia limba, mă durea gura dacă mînteam ? Minciuna nu e tot vorbă ? Și dacă o potcovești bine e mai tare ca vorba dreaptă.

— Păi, cum puteai să spui, cînd știai bine că n-am fost înscris nicăieri și că, dimpotrivă, am fost contra ăstora la care mînteam tu c-aș fi fost înscris ?! Și mai știi pe deasupra c-am și suferit de pe urma lor. Nu ți-ar fi cărat obrazul de rușine să faci tu una ca asta ?

— Și ce dacă n-ai fost înscris, nu puteam să spun c-ai fost ? Pînă să controleze ei dacă-i adevărat, vedeai tu pe dracu'. Dar ce să-i faci, așa este omul, nerecunoscător. Ai uitat prea repede binele ce ți l-am făcut. Toată viața n-o să-mi ții c-ai fost și c-ai fost la aia, chit că nici n-ai fost !

APOSTOL TURBATU ■

Tîrgu Mureș cîntă și recită.

Cronica (147, 148, 149)

În ultima etapă a turneului din Transilvania, Cenaclul Flacăra al tineretului revoluționar și-a desfășurat ședințele de lucru după cum urmează: vineri, 28 mai Tîrgu Mureș; sîmbătă, 29 mai Miercurea Ciuc; duminică, 30 mai Sîntu Gheorghe. Au fost 23 de ore de spectacol la care au participat aproximativ 6.000 de oameni. Numărul acestora putea fi de cîteva ori mai mare dar sălile în care au avut loc manifestările sînt, deocamdată, destul de mici. Dealtfel, consemnez acest lucru numai cu gîndul la numeroșii tineri rămași fără bilet, a căror singură consolare este aceea că vom reveni. Poezia și muzica tînară, angajate și responsabile, s-au constituit în spectacole de o mare frumusețe, al căror sens constă în atașamentul tineretului pe care îl reprezentăm față de politica partidului, față de cîrmaciul destinului național, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Dragoste fierbinte față de pămîntul acestei țări, ars de o istorie aspră, marea, evidențierea faptului că el, pămîntul — tată și mamă a tuturor faptelor cetățenilor români, fie români, maghiari, germani și de alte naționalități, toți cetățeni ai României socialiste — înseamnă astăzi cea mai de preț dimensiune socială, spirituală și morală a noastră. Ce poate fi mai emoționant decît aceea că la Tîrgu Mureș, Miercurea Ciuc și Sîntu Gheorghe, în săli arhipline, au răsunit de pe buzele tuturor **Trei culori, Pe-al nostru steag, Marșul Iancului, Hora Unirii?** Căci indiferent de naționalitate, sîntem datori țării numită România cu tot ceea ce avem mai bun, mai frumos și mai curat. Și în spectacolele acestea a fost dovedit faptul că

spiritul național nu poate fi despărțit de cel revoluționar, că în cultura și spiritualitatea română trebuie să se înțeleagă profund organicitatea tuturor faptelor și atitudinilor ce țin de suprastructură. Dar sensul manifestărilor din aceste ultime zile ale turneului din Transilvania poate fi exact înțeles citind două strofe din poezia **Cuprinzătorul nume** (Adrian Păunescu), poezie dealtfel scrisă în aceste zile: „Numele nostru este România / Al tuturor, atom lingă atom, / E „R” de la român, e vorba om / E „M” de la maghiar și omnia (...) Lucrăm cu toți la patria de mine / Cînd ești sărac, degeaba vorba schimbă / Un demagog e-așa în zece limbi / La fel miroase kenir, ca și piine.

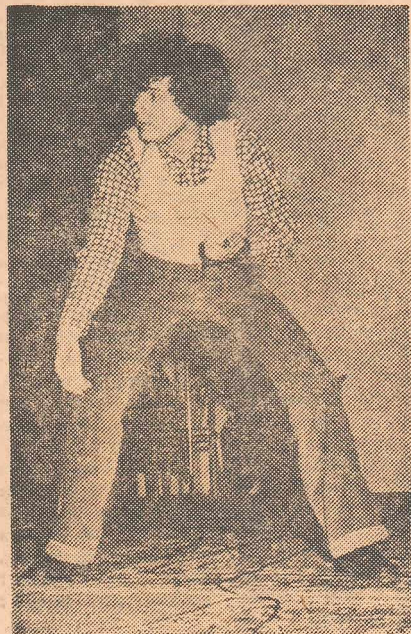
La toate spectacolele au fost prezenți membri ai birourilor și secretariatelor comitetelor județene de partid și conducerele comitetelor județene U.T.C.

TIRGU MUREȘ: Sînt aplaudați cu multă căldură toți membrii cenaclului și în special Gelu Coleac și Gabriel Iencec care au fost în anii trecuți angajați ai teatrului din localitate. Intrucît la Tîrgu Mureș activează plin de sirguintă și talent un frate al nostru mai mic, cenaclul literar-muzical **Excelsior** condus de profesorul Ștefan Mașca, prima parte s-a constituit masiv din prezența debutanților. Au citit versuri proprii Ioan Veza (**Limbii române**), Petre Scutelnicu (**Ora ierbiilor**), Enikő Borsos (**Patria**) și Doina Pologea (**Chemare**). Giuseppe Poenaru (în prezența autorului poeziei, Adrian Păunescu) n-a avut altceva de făcut decît să recite foarte frumos din **Să ne unim cu toții**. Tînarul cîntăreț folk Ioan Micu a interpretat **Da, mai avem**, iar formația **Chronos**, compusă din György Szekely, Jozsef Barta, Pal Katona și Eva Berke a fost prezentă cu melodiile **Chemare** și — în limba maghiară — **Hei, odă**. A fost de asemenea prezentă una dintre laureatele Festivalului național studentesc, formația **Ancestral**, compusă din Ioan Velea, Ioan Mureșan, Blasiu Szekeresz, Fabian Dumitru și Valentina Hadany. Au cîntat melodiile **De 2.000 de ani** și **Destin muzical**. Dar marele debutant al seriei de la Tîrgu Mureș, în fapt o seară a debuturilor, rămîne actorul Laszlo Nagy care a cîntat exact, nuanțat și sigur în maghiară și română melodia **Cuvinte curate** (versuri proprii) și în maghiară **Toți pornim odată** (versuri Peter Tömöri). Un prim mare moment al seriei aparține actriței Iekő Kien (debutantă și ea în cenaclu) și lui Mihai Onu. Prima a recitat în maghiară

poezia „Ce-ți doresc eu ție...” a lui Eminescu, iar al doilea a cîntat splendid piesa sa muzicală pe aceleași versuri. Același gînd de bine pentru România, în două limbi! Dumitru Fărcaș și Gheorghe Mureșan l-au cooptat definitiv în rîndurile lor pe poetul Adrian Păunescu și trio-ul astfel construit oferă un recital în care emoția atinge cote maxime. Sentimentul național, patosul revoluționar sînt ilustrate muzical cu **Suită de melodii românești, maghiare, germane și sirbești din Transilvania și Banat, Trei culori, Pe-al nostru steag, Marșul Iancului**, cu poeziile **Un cîntec**, dedicată președintelui țării, **Da, mai avem, Copiii de țărani, Spirit revoluționar și Lumină! Luptă! Libertate!** Sînt apoi prezente cîntece revoluționare și muncitorești ale lumii cum sînt **Internaționala, Întii Mai muncitorește și Bandiera Rosa**. Interpretări de excepție ce merită a fi consemnate: Gelu Coleac, Gabriel Iencec, Eugen Cristea și Florin Tănase (**Balade și române**); Karol Horvath, Erika Jozsa și Alexandru Dobranschi (**Nunta, Cînd o fi să fiu mai mare, Pasărea și Noi, muritorii**); Florian Pittiș și Adrian Păunescu (**Inscripție pe piatra de hotar și Deocamdată, nu**); Adrian Ivanțișchi (**Ploaia care va veni, Deocamdată, nu**); Valeriu Sterian (**Nopti și Cîntec cu haiduci**); Doru Stănculescu (**Avram Iancu și Fără petale**). O prezență remarcabilă din toate punctele de vedere, Marcela Saftiu. A interpretat absolut extraordinar trei compoziții proprii, purtătoarele unui adînc rafinament: **Omaelun, Cîntec de vară pentru toate anotimpurile și Fiii lacrimilor tale**. Talentatul actor Radu Gheorghe a dovedit că pentru el chitara nu mai are secrete în **Broasca țestoasă, Cioroiul Pat**, după cum s-a remarcat în cîteva numere de pantomimă. Să sperăm că în curînd vom fi prezenți, firește care vom fi, la o seară Radu Gheorghe, Eugen Cristea, față de care autorul acestor rînduri nutrește un mare sentiment de admirație, pentru că iubește arta și pentru că o înțelege mult mai mult decît s-ar crede, a interpretat pantomima **În tren**. Excelent s-a dovedit a fi capabil Florin Zamfirescu recitînd poezia lui Tudor Arghezi **Mîhniri de tînar cărturar** și cîntînd **Cioc, cioc, cioc**. Din nou s-a prezentat frumos Mihaela Popescu (**Caloianul**) și tot din nou îi reproșăm o atitudine cam zglobie față de unii membri ai cenaclului care o depășesc, cel puțin, ca vîrstă. Cu mina stîngă rînită, deci fără puțința de

a se acompania singur la chitară, Mircea Vintilă a dovedit în cadrul celui mai aplaudat recital (**Pămîntul deocamdată, Dulce Românie, Eroii, La Hanul lui Manuc, Lordul John, Constantin și Veronica, Contradiții de familie, Mielul și doar atît**) că rămîne el însuși — un mare talent, un interior populat de bucurii, tristeți, certitudini și îndoieli, unul din aceia, mulți sau puțini, care se pot legitima liniștiți cu vocea și instrumentul. Florian Pittiș a colorat cu strălucitoarea-i prezență multe numere din program și a fost mare și singur, după cum este și normal (**În Mai, fragment, și Iubito**, o tabletă a lui Radu Cosășu). Marele actor de poezie Mihail Stan, nu mă sfîesc să-l calific așă, a fost cu adevărat monumental recitînd **Mistrețul cu colți de argint** (St. Augustin Doinas) și savuros în **Minunea** (Marin Sorescu). Citind cu superioare valențe actoricești și o prietenescă înțelegere a textului fragmentul **Ei pășesc spre țelul propus**, Gabriel Iencec l-a făcut atît pe autorul romanului „Eternitate locală”, cit și pe autorul acestei cronici, de fapt unul singur, să regreta că prima sa carte este și singura și dacă nu se va pune pe muncă va fi ultima. Prezent și el alături de mai toți colegii săi, Sorin Minghiat a impresionat prin virtuozitatea interpretării la flaut precum și prin faptul că, modest (pe scenă), nu vrea să apară singur, deși poate cu prisosință. Seara, dacă seară mai era la ora 4 fără un sfert dimineața, s-a încheiat cu **Imn** al lui Nicu Alifantis, interpret fără de care cenaclul de azi este greu de conceput.

Pentru prima dată prezent la Tîrgu Mureș, cenaclul și-a onorat cartea de vizită iar un moment, cred, de o răscolitoare tandrețe nu poate și nu trebuie uitat. Acela cînd sala unde se aflau peste 1.500 de oameni a reluat pur și frumos referenul cîntecului **Noi, muritorii: Viața nu ne părăsi / Cit ai fi de grea, de gri / Cu bătrîni și cu copii / Jocul nostru ultim fii**.

Singura persoană nerugată să coboare din vagoane se numește Eugén Cristea.

Așa arată Florian Pittiș pus la locul său: între virtuozii instrumentiști Dumitru Fărcaș și Gheorghe Mureșan.

Un grup muzical sută la sută: Erika Jozsa, Karol Horvath și Alexandru Dobranschi.

O reîntîlnire mult așteptată — aceea cu Marcela Saftiu.

La Cenaclul Flacăra al tineretului revoluționar participarea celor din sală este spontană și impresionantă. Hora Unirii jucată de militari în Transilvania.

Marele interpret al marilor poezii — actorul Mihail Stan.

În plin spectacol, la Sîntu Gheorghe, acești tineri auzind Hora Unirii s-au prins în horă.

DIVIZIA A : 30 MAI

PETROȘANI : Jiul - Universitatea Cluj-Napoca 1-0 (1-0). Partida a început odată cu ploaia și a fost animată exact atât cât a durat ploaia...

În cea mai spectaculoasă întrecere a concursului de motociclism disputat duminică pe circuitul din zona Pipera, cursa „side-car” urilor, victoria a revenit echipei sibian Venjel Deak - N. Clobotea

portii lui Roșca (care l-a înlocuit pe Ioniță, accidentat) : min. 17 - pas cu căciulii al lui Beideanu spre Gabel, singur la 11 m de poartă, șut în bară ! ; min. 30 - „un-doi” Bojin-Gabel, ultimul e din nou singur în careu...

jutat de I. Dancu 9 și Gh. Manta 9 - ambii din București. (Victor Niță) ● PITESTI : F.C. Argeș - Universitatea Craiova 0-1 (0-0) Fără Dobrin (accidentat) și Radu II (suspendat) două etape, sancționat prea drastic în raport cu rapidistul Manea, de pildă, unsprezecelea piteștean înseamnă la ora asta 50 la sută din valoare și randament...

„Medalion” Moarcăș

O impresionantă mulțime de oameni, într-un număr care a fost echivalent cu un sfert din populația Timișoarei (aproape 60 000 de spectatori), record absolut pentru stadionul „1 Mai” a venit începând de pe la ora 11, la meciul - mult laudat în presă cu câteva zile înainte - cu sacul pregătit. Oamenii s-au călcat literalmente în picioare în tribune, dar, în final, sacul tuturor s-a umplut doar de decepții, nervi și dureri de cap...

DUMITRU GRAUR

DIVIZIA B : 30 MAI

TURDA Sticla - F. C. Corvinul Hunedoara 1-0 (1-0). Începutul partidei a aparținut gazdelor, care au și deschis scorul în min. 10 - lovitură liberă de la 16 m, în urma unui fault grosolan al lui Ghiță, minge pusă parcă cu mîna de Milnă la vîncu - un gol de zile mari. ● Treptat însă, Corvinul își revine, stăpînește tot mai evident joagul, dar ocaziile de gol îi lipsesc...

fost mult îngreunată la această partidă, lucru care i-ar explica cumva evoluția surprinzător de slabă ! ● După pauză, dominarea oaspeților devine zdrobitoare, turdenii fiind la un pas de K.O. - dar vine acel minut 68, în care hunedoreanul Năstase comite un gest nesportiv (fault grosolan asupra lui Sebeny, care avea să auză o ruptură musculară), după care meciul se intrerupe citeva minute. A fost un adevărat „time-out” salvator pentru echipa gazdă, care și-a putut regăsi cu această ocazie suflul. ● În min. 86, Corvinul avea să înscrie un gol prin Ghiță, anulată de arbitru la semnalizarea tușierului Mariniciu, pentru că, zice arbitru, hunedoreanul îi faultase în faza precedentă pe Solomon. Corvinul ar fi meritat cel puțin un punct, după aspectul general al jocului și după valoarea remarcabilă a echipei. ● Arbitrat N. Cursaru (Ploiești) 9. (Cornel Ionescu) ● SIBIU, F.C. Șoimii - F.C. Baia Mare 2-0 (0-0). Pînă în min. 74, cînd Oprea a deschis scorul (Trandafion a ținut la cap împreună cu portarul Gadja, dar mîncea a ajuns la Oprea, care a împins-o cu capul în poartă), meciul s-a menținut frumos, în limitele sportivității, dar stereotipia atacurilor sibiene, cu centrări înalte, ușor respinse de bătămării, a făcut să lipsească tocmai sarea din bucatele fotbalului, golul. ● Oaspeții formează o echipă solidă, practicînd un joc atletic în apărare și cu dese lansări pe contratac spre rapidele virfurii Radu și Lupuș. ● F.C. Șoimii a devenit mai periculoasă abia după introducerea în teren a lui Munteanu și Trandafion (min. 62), atacurile sibiene, prin combinații mai ingenioase, reușind acum să pună de cîteva ori pe picior greșit apărarea adversă. ● Al doilea gol a fost marcat la un asemenea atac, Oprea - deosebit de activ în acest meci - lansîndu-l cu o pasă printre fundașii centrali pe Trandafion, la marginea careului de 16 m (min. 80). A fost o victorie meritată și mai ales deosebit de mîncată, o victorie care renaste cu îndreptățire speranța de promovare în prima divizie a sibiienilor. Cuvinte bune și pentru remarcabila echipă băimăreană. ● Arbitrat Max. Popescu (București) 9. (D. Constantinescu) ● TECUCI : Victoria - Cimentul Medgidia 2-0 (0-0). La capătul anului meci de un nivel submediocru, plictisitor atunci cînd nu era enervant. Foarte surprinzător e fost mai ales manifestarea cu totul nesportivă a publicului, care - văzînd că echipa gazdă nu reușește - deloc să lege jocul, acționînd haotic, dezordonat, greoi în fața unei apărări a oaspeților decise, fermă - a început să se răzbuie pe... arbitri, adresîndu-le pe toată durata partidei injurii și amenințări cu bătaia și chiar pîntrînzînd, în finalul partidei - nepermis și nejustificat - în incinta terenului de joc. ● Ambele goluri s-au înscris cu ajutorul, desigur neintenționat, al apărătorilor oaspeți : min. 51, hent în careu, la o fază care nu se arăta deloc periculoasă penalty transformat de Toma ; min. 76, șut puternic al lui Gîndoiu, scăpat în plasă de portarul Stancu. ● Arbitrat, D. Metz (București) 8. (Ilie Dobre) ● MIAJ : Metalul - Progresul 1-3 (1-1). Bucureștenii au luat conducerea din primul minut al partidei (și nu în min. 25, așa cum a apărut, eronat, în ziarul de specialitate), Dragu de viind în poartă, cu capul, o lovitură liberă din afara careului. ● După marcarea golului, Progresul se retrage în apărare, căuind să destrame atacurile localnicilor. După rătăcirile lui Georgescu (de două ori) și Stan (cea mai mare ocazie a meciului, min. 24, singur cu portarul lovitură cu capul dar mîncea șterge bara laterală), tot Georgescu aduce egalarea în min. 44, la o învîlmășeală în fața porții lui Giron. ● A doua parte a meciului aduce în teren parcă adevărata echipă a Progresului, care acum combină spectaculos, creînd faze de fotbal aplaudat pînă și de suporterii Metalului. Dragu va marca al doilea gol în min. 50, printr-un șut bombă de la 20 m, care nu l-a lăsat nici o șansă portarului Bindar. ● Pînă în final, alături de cîteva faulturi grosolane ale apărătorilor din Mija, ar fi de consemnat doar golul lui Iatan (min. 80), abia intrat în joc în locul lui Tevi, foarte sters la această partidă. ● Arbitrat Al. Ene (Craiova) 9. (Emanuel Tănăla) ● BRAȘOV : Meteor - C.S. Tirgoviște 1-0 (1-0). Oaspeții au jucat cu Tătaru II în fața fundasiilor centrali, un fel de „libero” lansator de lungi mingi spre virfurile de atac. ● Golul marcat în min. 6 de Bălan avea să rămîna unicul al partidei chiar dacă tirgoviștenii aveau să domine zdrobitor ultimul sfert de oră al partidei. Cea mai mare ocazie a oaspeților a ratat-o Kalló, neatenț, în min. 46. ● Altfel, meciul a fost curat, sportiv, dar o parte a publicului, în număr de peste 3 000 de spectatori, a ținut să facă o lungă manifestare ostilă echipei tirgoviștene, lucru care a culminat cu spargerea geamurilor autobuzului cu care oaspeții părăseau, după meci, stadionul... ● Arbitrat M. Stelian (Sighișoara) 9. Unde sînt organele de ordine, în asemenea situații, unde e sportivitatea ? Pînă cînd aceste accese de junglă ? (Gh. Amuza).

Infirmand pronosticurile unor specialiști, campioana de rugby a României, echipa Farul Constanța, a reușit să învingă formația dinamovistă pe propriul ei teren, cu scorul de 9-6.

Fotografie de DRAGOȘ NEAGU

Începe cupa ziarelor la fotbal

Luni, 7 iunie, sînt programate primele meciuri din cadrul noii ediții a Cupei ziarelor la fotbal, competiție tradițională la care s-au înscris pînă în prezent 8 echipe, reprezentînd ziare, reviste și edituri. Echipa „Flacăra”, combinată a revistelor Flacăra și Luceafărul, va susține prima partidă luni, 7 iunie, pe stadionul Dinamo, întîlnind o reprezentativă Informația Bucureștiului - Steagul roșu. Meciul va începe la ora 16.00.

Miercurea Ciuc cîntă și recită.

repetă ci vom puncta cele mai semnificative momente.

Sala întreagă a cîntat alături de Dumitru Fărcaș și Gheorghe Mureșan **Trei culori, Pe-al nostru steag, Hora Unirii, Internaționala** și a recitat împreună cu Adrian Păunescu **Un cîntec** dedicat președintelui țării, tovarășului Nicolae Ceaușescu, **Da, mai avem și Lumină! Luptă! Libertate!** Florian Pittiș și Adrian Păunescu recită **Inscripție pe piatra de hotar** a lui Geo Dumitrescu, **Deocamdată, nu și Cine e mai mare** a lui Meliusz Jozsef. Ajutat ca și la începuturile sale în Cenaclul Flacăra al tineretului revoluționar de atît de exigentul actor Gelu Colceag, Nicu Alifantis susține un recital de muzică de dragoste, folosindu-se de versurile lui

George Bacovia, Geo Bogza, Adrian Păunescu și de versuri proprii, ceea ce înseamnă încă un „as” în favoarea sa, asta ca să citez o expresie a lui Eugen Cristea care, între altele fie spus, s-a aflat foarte aproape de izvoarele cu apă minerală invocate în pantomima sa **Tehnocrație**. În ciuda unor numere diferite, atît de diferite, Marcela Saftiu (Omaclun, **Cîntec de vară pentru toate anotimpurile, Fiii lacrimilor tale**) și Radu Gheorghe (**Broasca țestoasă, Cioroiul Pat, Fabula esteticii** de Aurel Baranga, **Fuga, Brăduțel** și citeva numere de pantomimă) au reușit să fie la fel de buni. Mihail Stan recită cu un patos bine înțeles poezia **Manifest** a lui Constant Tonegaru. Pe linia bunelor evoluții din ultimul timp se

situează Valeriu Sterian (**Nopti, Cîntec cu haiducei**), Doru Stănculescu (**Fără petale și Ai hai**), Reflex Flacăra (**Balade și romanțe**), Mircea Bodolan (**Rănitul dintre linii și Jelui-m-as**), Nagy Laszlo (**Cuvinte curate și Toți pornim odată**), Evandro Rossetti (**Cozma Răcoare și Cîntec pentru România**), Gabriel Iencec (**Ce ne mai trebuie?** parodie a lui Marin Sorescu), Florin Zamfirescu (**Mihni de tinăr cărturar**), Karol Horvath, Erika Jozsa și Alexandru Dobranchi (**Nunta, Cînd o fi să fiu mai mare, Pasărea, Noi, muritorii**). Florian Pittiș, Mircea Vintilă și Nicu Alifantis dau dimensiuni de o mare frumusețe programului, ultimul cîștigînd cu **Repetabila povară** și **topul întocmit**.

Debuturile de aici, ca și acelea de la

Adrian Păunescu și versurile proprii constituite în poezia **Ruga** a fost alături de acela al grupului Karol Horvath, Erika Jozsa și Alexandru Dobranchi, de prezențele lui Florian Pittiș, Radu Gheorghe, Reflex Flacăra, Marcela Saftiu, Mircea Vintilă un mare moment al unei seri care nu a durat decît șapte ore și jumătate. A fost prezent în sală poetul Radu Selejan, a cărui poezie **Balada** a avut șansa de a fi recitată de Florian Pittiș. Foarte bun, de asemenea, Adrian Ivanițchi, a cărui frumoasă purtare ca om se cere salutată într-un cenaclu supus și el din păcate, cum mai scriam, unor mai vechi slăbiciuni omenești, cum ar fi invidia, de pildă.

Au debutat bine în cadrul acestui specta-

Sfîntu Gheorghe cîntă și recită.

TOPURI

TÎRGU MUREȘ

- 1) PĂMÎNTUL DEOCAMDATĂ
- 2) Fiii lacrimilor tale
- 3) Avram Iancu
- 4) Caloiianul
- 5) Cîntec cu haiduci
- 6) Noi, muritorii
- 7) Rănitul dintre linii
- 8) Imn
- 9) Amiaza
- 10) De-aș avea

(ADRIAN PĂUNESCU—MIRCEA VINTILĂ)
(Marcela Saftiu)
(C. Săbăreanu — Doru Stănculescu)
(Iolcor — Mihaela Popescu)
(Valeriu Sterian)
(Adrian Păunescu — Karol Horvath, Erika Jozsa, Alexandru Dobranchi)
(Mircea Bodolan)
(Adrian Păunescu — Mihai Onu)
(Aurel Șorobetea — Adrian Ivanițchi)
(Geo Bogza — Nicu Alifantis)

MIERCUREA CIUC

- 1) REPETABILA POVARĂ (ADRIAN PĂUNESCU — N. ALIFANTIS)
- 2) Pămîntul deocamdată
- 3) Cozma Răcoare (Nicolae Labiș — Evandro Rossetti)
- 4) Fiii lacrimilor tale
- 5) Noi, muritorii
- 6) Rănitul dintre linii
- 7) Avram Iancu
- 8) Imn
- 9) Cîntec cu haiduci
- 10) Impotriva trădătorilor de țară (I. Avădanii — Constantin Moțet)

SFÎNTU GHEORGHE

- 1) REPETABILA POVARA
- 2) Pămîntul deocamdată
- 3) Cozma Răcoare
- 4) Rănitul dintre linii
- 5) Ai, hai (Iolcor — Doru Stănculescu)
- 6) Poveste veche (Octavian Goga, Gheorghe Gheorghiu)
- 7) Caloiianul
- 8) Amiaza
- 9) Oltul (Adrian Păunescu — Victor Socaciu)
- 10) Balada lui Fărîmiță Lambru (Radu Gheorghe)

PROGRAMUL CENACLULUI FLACĂRA

Luni, 7 iunie, orele 19.45, la Palatul Sporturilor și Culturii, va avea loc a 150-a ședință de lucru a Cenaclului Flacăra al tineretului revoluționar, la care se vor prezenta, în afara succesorilor obișnuite, noutățile de creație și interpretare ale membrilor cenaclului. Cu același prilej va avea loc lansarea discului realizat de Electrecord — „Poezii de Adrian Păunescu recitate de el însuși”.

Invitațiile (rezervate cu precădere studenților și elevilor) se vor distribui gratuit la sediul redacției (Piața Scintei nr. 1) în zilele de sîmbătă, duminică și luni între orele 8—15. Opțiunile se vor depune, începînd de azi, la secția documentare, telefon 1623.

În zilele de marți, 8 iunie, miercuri, 9 iunie, și joi, 10 iunie, vor avea loc ședințe de lucru ale cenaclului la Craiova, iar sîmbătă, 12 iunie, și duminică, 13 iunie, la Arad. Toate spectacolele vor începe la orele 19.45.

Biletele se pot procura prin organizațiile U.T.C. din întreprinderi, școli și facultăți.

În ceea ce privește turneul Cenaclului Flacăra al tineretului revoluționar pe litoral, datele acestuia sînt următoarele: ÎN LUNA IULIE: 11 — Mamaia; 12 — Neptun; 13 — Mamaia; 14 — Constanța (Sala Sporturilor); 15 — Costinești; 16 — Constanța (Sala Sporturilor); 17 — Costinești. LUNA AUGUST: 6 — Costinești; 7 — Costinești; 8 — Mamaia; 9 — Neptun; 10 și 11 — Constanța (Sala Sporturilor); 12 — Mamaia.

Tirgu Mureș, au fost convingătoare și nu excludem posibilitatea ca dintre tinerii aceștia să avem și membri ai cenaclului. Formația **Corola** compusă din Vasile Mihai Pop, Lenuta Surdu și Martha Balint a interpretat **Cîntec** (versuri de George Coșbuc) iar formația **Actinia** compusă din Francisc Verzar, Istvan Szasz, Domokos Denes și Anca Drăghici a prezentat melodiile **Bună dimineața, pămînt** (în limba maghiară, pe versuri de Francisc Verzar) și **Iubese** (în limba română, versuri Anca Drăghici). Aici, la Miercurea Ciuc, după șapte ore și jumătate de spectacol divers și reușit rămin cu convingerea că atunci cînd sînt autentice, muzica și poezia tinără dovedesc clar, sugestiv, organicitatea acestei culturi, marile posibilități și șanse ale tineretului din fiecare colț al țării în afirmarea propriilor idei și idealuri.

SFÎNTU GHEORGHE: Ca și la Baia Mare, orașul ultim al celei de-a doua etape, aici, la Sfîntu Gheorghe, membrii cenaclului s-au mobilizat exemplar, aproape incredibil, la capătul unui turneu ce i-a solicitat atît de mult, reușind un spectacol-triumf. Veniți de la Festivalul folcloric de la Costești (Hunedoara) și plecînd mai apoi la un alt festival, cel de la Toplița, Dumitru Fărcaș și Gheorghe Mureșan vor da tonul marelui cor, format din cei 3000 de spectatori prezenți în Sala Sporturilor, ce a vibrat profund angajat și profund patriotic la ecurile de ființă ale neamului românesc, la munca de astăzi a tuturor, români, maghiari, germani și de alte naționalități, avînd drept țel o Românie demnă, liberă, bogată și fericită. Versurile au vorbit despre marele nostru bărbat, Nicolae Ceaușescu, despre datoria noastră de a fi cîntăreți și îndrăzneți, muncitori și talenți, despre noblețea fiecărui gest destinat Patriei. Emoționant cu adevărat a fost un grup de tineri care a ridicat sala în picioare, cîntînd din cînd în cînd **Trei culori și Hora Unirii**. Aceeași sală care a recitat **Un cîntec. Da, mai avem, Lumină! Luptă! Libertate!**

Absolut toți membrii cenaclului s-au dovedit extraordinari, ei dovedind talent și pricepere și mai dovedind o superioară știință a dozării eforturilor.

În prezența părinților săi, muncitori din Brașov, Gheorghe Gheorghiu a interpretat frumos **Poveste veche** (Octavian Goga) și **Pastel** (George Bacovia). Nicu Alifantis, din nou cîștigătorul topului cu **Repetabila povară**, a implinit 22 de ani, motiv pentru care au fost nevoiți să-i spună „La mulți ani” chiar și aceia care nu-l agrează prea mult. Recitalul său însă (versuri Ion Horea, Geo Bogza, George Bacovia,

col-triumf Peter Balint cu melodiile **Cîntec pentru Angela Davis și Valuri** (versuri proprii), grupul constituit din Rozalia Kosa și Radu Dobre cu **Țara** (G.C. Ursu) și **Inimă deschisă** (Solomon Laszlo), Marius Dumitrian cu **Sus inima** (George Coșbuc) și **Copiii de țărani** (Adrian Păunescu) precum și elevii Virgil Luca și Dan Pătruță cu **Imnul studenților** (George Coșbuc), **Oltenii lui Tudor** (St. O. Iosif) și **Adăposturi după poioap** (Adrian Păunescu).

De remarcat prezența a circa 800 tineri brașoveni, ajuși care cîm au putut, cu 11 autobuze, cu autoturisme, cu trenul, în acest primitor oraș Sfîntu Gheorghe, care invitase cu atîta căldură cenaclul nostru. Participarea brașovenilor a dat și mai multă viață acestui spectacol-incununare.

EUGEN SECELEANU
Fotografii de
RADU CONSTANTINESCU

De la un capăt la altul, Radu Gheorghe (va urma).

**IOAN FLORIN DUMITRESCU ALES
MEMBRU DE ONOARE AL SOCIETĂȚII
DE ACUPUNCTURĂ DIN R. F. GERMANIA**

Electronografia — metodă de explorare bioelectrică a țesuturilor vii, invenție și descoperire datorate colectivului de biofizicieni români conduși de medicul Ioan Florin Dumitrescu — a stîrnit din nou un larg interes în lumea științifică mondială. Este vorba de participarea specialiștilor noștri la cel de-al treilea Congres internațional al Uniunii Mondiale a societăților de acupunctură și a medicilor acupunctori, desfășurat în R. F. Germania între 25 și 31 mai.

Geneza electronografiei a făcut obiectul mai multor reportaje publicate de „Flacăra”, publicației noastre revenindu-i privilegiul de a prezenta în premieră mondială principalele rezultate ale investigațiilor întreprinse de medicul Ioan Florin Dumitrescu. Reamintim între altele cititorilor noștri că prin electronografierea corpului omenesc a fost obținută prima hartă electrică a organismului uman, și că aceeași metodă a permis identificarea științifică a punctelor electrodermice, cunoscute în mod empiric de către acupunctura tradițională extrem-orientală. Aceste remarcabile sondaje bioelectrice, întreprinse de cercetătorii români, au fost prezentate de către medicul Ioan Florin Dumitrescu în cadrul unei comunicări intitulate: „Contribuții de neurofiziologie în explicarea mecanismului acupuncturii”.

Am avut marea bucurie — ne-a declarat recent medicul Ioan Florin Dumitrescu — de a constata din nou (prima surpriză ne-a rezervat-o simpozionul ținut la Montreal în 1975) că electronografia este extrem de cunoscută în cercurile de specialitate din întreaga lume. Un rol însemnat în această privință l-a avut „Flacăra”, gazda principală a articolelor consacrate electronografiei, articole preluate în traducere de publicații științifice din străinătate. Unul dintre participanți, cunoscutul acupuncturist dr. Voll, a ținut să ne informeze că electroacupunctura pe care o folosește în mod curent în tratarea celor mai diverse maladii a fost fundamentată științific prin soliditatea concepției noastre privind electrofiziologia punctelor de acupunctură. Numeroși participanți și-au exprimat dorința de a cumpăra aparate românești destinate electronografiei. S-a manifestat de asemenea dorința ca unul din viitoarele congrese de acupunctură să se țină în țara noastră, dat fiind prestigiul și condițiile de cercetare existente pentru acest domeniu în România.

Sîntem informați de asemenea că ați primit oferte din Franța, Canada și S.U.A. pentru traducerea lucrării dv. recent apărută: „Omul și mediul electric”.

E adevărat, dar deocamdată mă interesează în primul rînd părerile și criticile specialiștilor și publicului larg din țara noastră.

În sfîrșit, o altă strălucită confirmare a succesului înregistrat de electronografie ne-o oferă faptul că medicul Ioan Florin Dumitrescu a fost ales membru de onoare al Societății de acupunctură din R. F. Germania.

LIVIU TIMBUS ■

**Zimbetele
cu sublațeles
și certitudinile
Nadiei Comăneci**

Uf, nu e ușor s-o găsești pe micuța mare campioană Nadia Comăneci nici măcar în orașul ei, la Gheorghe Gheorghiu-Dej. Dai un telefon la sală și afli că tocmai a plecat acasă. O cauți acasă și te trezești că tocmai s-a îndreptat spre școală. Te repezi la școală și des-

coperi că tocmai, pentru a treia oară tocmai, într-un interval de timp cît să-ți tragi răsufierea, a terminat orele și s-a întors la sala de antrenamente.

Apelezi atunci la ultima soluție, hotărînd să stai de vorbă cu antrenorul Bela Karoli, cel care, printr-o minune îndelung chibzuită și îndelung udată cu sudoare, a făcut dintr-o speranță a gimnasticii românești o confirmare absolută a gimnasticii mondiale. Acolo, însă surpriză! Nadia Comăneci în persoană te privește sfielnic și răspunde pe dată la orice întrebare.

N-are prea multe noutăți. Ba chiar se miră de întrebarea mea, ce să fie nou?!, nimic nou, doar un 10 la franceză, luat pentru o traducere exactă. În rest, nimicuri. Rutină. Antrenamente, școală, casă, mai cite un film, mai cite o carte. Atît.

Ce pregătește pentru campionatele naționale care bat la ușă? Surpriză, zice, plecînd ochii. Nu vrea să spună detalii despre ce va fi vorba, dar e sigură că-i va impresiona pe membrii juriului prin elementele inedite pe care le va aduce în exercițiile la sol. Bela Karoli completează. Va fi, întărește antrenorul, o compoziție interesantă, o îmbinare de elemente cu totul și cu totul noi.

Va câștiga Nadia titlul de campioană?, mă hazardez într-o întrebare cu răspunsul știut dinainte. Nadia zîmbește cu înțeles, dar Bela Karoli se simte dator să insiste. Vom deplasa la București, îl aud, o garnitură formată din șapte fete. Comăneci, Ungureanu, Gabor, Milea, Marcu, Constantin și Hosu. La băieți nu mă bag, nu-i știu prea bine pe concurenți la ora aceasta, deși cred că Grecu n-are cum pierde titlul absolut, dar la fete ordinea pe podium de premiere va fi chiar cea de mai sus. Comăneci, Ungureanu, Gabor.

Nadia e convinsă că pentru ea discuția s-a sfîrșit. Scoate din servietă o carte, „Cruciada în Europa”, și se cufundă în citire. Tot antrenorul îi revine sarcina să explice. În gimnastică, spune, un exercițiu de cîteva minute se pregătește în săptămîni de muncă, dacă nu chiar în luni. Acum, înaintea campionatelor naționale, ultima verificare de amploare înaintea Olimpiadei de la Montreal, facem opt-nouă antrenamente pe săptămînă și pot spune, fără exagerări, că lucrurile merg bine. Fetele lucrează cu perseverență și trageri de inimă. În mod normal, Nadiei nu-i poate scăpa medalia de aur de la Montreal.

Nadia ce zice?, mă întorc. Nadia zice doar atît. Toată țara va vedea la televizor cum voi câștiga la Montreal medalia olimpică. Apoi se reîntoarce la citit.

OVIDIU IOANIȚOIA ■

**A 5000-a operație pe ochi
la Petroșani**

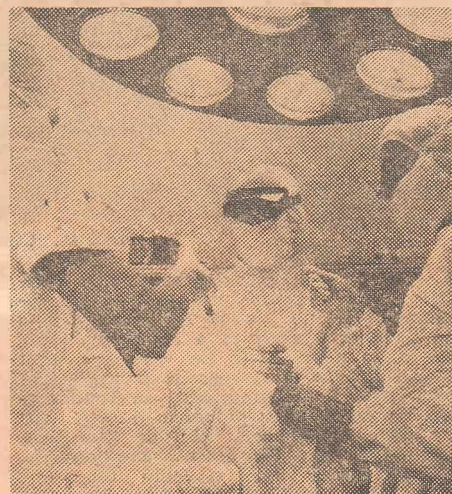
„Sau 5000 de pacienți care și-au ameliorat sau recăpătat vederea grație măiestriei profesionale, omeniei și perseverenței doctorului Iosif Eșanu din Petroșani, al cărui nume este pronunțat cu respect și recunoștință de minierii Văii Jiului.”

Nu s-a născut, cum s-ar putea crede, la Petroșani. Bucureștean get-beget, dr. Eșanu a terminat, între primii, facultatea, în 1949, devenind preparator și mai apoi asistent la Clinica de la Colțea, condusă pe atunci de renumitul profesor Dimitrie Manolescu. La 10 ani după terminarea facultății, Iosif Eșanu, de-acum cap de familie și tată a doi copii, a preferat Petroșanii minerilor din Valea Jiului unei clinici moderne și utilitate, convins că mai mult bine ar putea să facă în meseria sa tratînd direct oamenii bolnavi decît rămînînd în liniștea laboratorului, la cercetare.

Se bucură acum să afirme că n-a greșit. Și-a încheiat acolo lucrarea de doctorat, „Contribuții la studiul funcțiilor și constanțelor oculare la muncitorii din subteran”, bine primită în cercurile celor mai exigenți specialiști, prima lucrare pe profil din întreaga literatură oftalmologică, remarcată imediat de societățile franceză și belgiană de oftalmologie care i-au făcut cinstea să-l a-

leagă ca membru. A studiat și aprofundat problemele accidentelor de muncă la muncitorii obligați să lucreze în întuneric, contribuind decisiv la scăderea indicelui de morbiditate.

În paralel, și poate nu în paralel, ci în primul rînd, s-a preocupat de sănă-

tatea oamenilor, tratîndu-i cu omenie și operîndu-i cu exactitate, redîndu-le vederea sau ameliorîndu-le-o, înconjurîndu-se, ca o recunoaștere a muncii și seriozității sale, de stima și respectul minerilor.

Simbătă, doctorul petroșenean, cum îi place să se considere, a efectuat operația cu numărul 5000. Ca și precedentele, ea a fost o reușită.

ION PREDOȘANU ■

Prima tranșă industrială de Caseolact

Caseolactul, realizare valoroasă a doctorilor Sonia Sanielevici-Marinov și Dumitru Boerescu, despre care revista noastră a scris cu cîva timp în urmă, atunci cînd mai nimeni nu părea a avea de gînd să bage în seamă invenția amintită, produs dietetic hiperproteic, combinație între caseina din lapte și hidrolizatul de soia după o concepție sută la sută românească, își face de cîteva zile o intrare remarcabilă în rîndul dieteticii moderne românești. Prin dispoziția recentă a Ministerului Sănătății, întreprinderea pentru industrializarea laptelui din Sf. Gheorghe a trecut, în aceste zile, la producerea primei tranșe industriale (cinci tone) de praf de Caseolact, ambalat în cutii metalice sterile. O sută de grame din acest „lapte”-praf vegetal conține nu mai puțin de 60 grame de proteină, în vreme ce o cantitate egală de carne conține numai 20 g proteine, iar un litru de lapte obișnuit 34 g proteine.

Prin această calitate de produs hiperproteic, Caseolactul este recomandat în alimentația unor persoane a căror nutriție suferă, chiar dacă vîrsta lor e foarte înaintată. În același timp, se știe, în unele boli de nutriție și metabolism, în special ale sugarilor, laptele obișnuit nu poate fi suportat (la fel și majoritatea produselor dietetice curente, precum Eledon, Lacto, Similac, Humana etc.), din cauza lactozei conținute. Caseolactul are cel mult puțin la 1 la sută lactoză, lucru care i-a dat dreptul de a realiza surprinzător și spectaculoase performanțe în hrănirea unor sugari și copii de vîrstă mică, ale căror aparate digestive dereglate refuzau aproape orice altfel de hrană. Deocamdată, trei clinici bucureștene și 15 spitale județene din țară se bucură de repartiția ministerială pentru Caseolact. La Sf. Gheorghe se fac pregătiri pentru a doua tranșă. Întrebarea noastră — pe cînd în farmacie?

DUMITRU GRAUR ■

**POMPĂ DE INECȚIE
DE 100 DE ATMOSFERE**

La apariția acestor rînduri prima pompă de inecție de 100 de atmosfere destinată utilității hidrocentralelor va pleca de la întreprinderea bucureșteană „Energoreparații” către beneficiar. În cursul lunii mai, la unitatea amintită s-a asimilat noul produs, procurat pînă acum din import, omologarea lui reprezentînd o nouă confirmare a capacității industriei românești și un pas important pe calea reducerii eforturilor valutare.

Pînă la sfîrșitul anului, colectivul de muncă de la „Energoreparații” va furniza industriei românești 40 de exemplare din nou tip de pompă de inecție, superioare ca performanțe celei plasată în prezent la hidrocentrala de la Lotru, adusă din străinătate.

**— Alo, tovarășa Irina Loghin?
— Da!
— Sinteți în viață?**

— Nu sint, cred, prea indiscret Irina Loghin-dacă te întreb de cite ori mori dumneata într-un an?

— Deloc, mai ales că și eu am ajuns la exasperare cu „morțile” astea ale mele. Cum nu apar o lună-două, gata, m-au și dat decedată. Să nu-ți mai spun ce mi se întîmplă cînd sint văzută într-un spital, s-a terminat! Uite, anul trecut m-am dus și eu la Govora, ca tot omul. Ce mi-am zis, tot sint la odihnă, hai să fac și un repaos vocal — vorbeam încet, în șoaptă, și destul de rar; nu zici că în cîteva zile umbra zvonul că aș avea cancer în gît? Curios e că ades se găsesc tot felul de „martori oculari”, gata să jure că m-au văzut ei sub roțile unei mașini sau că au asistat personal la — Doamne fereste! — înmormintarea mea, și că „măiculică”, ce de lume a fost, și Irina ce frumoasă era, săraca! Uneori zvonurile astea mă mai amuză, dar spune și tu cum te simți cînd te scoală telefonul la două noaptea, alo, tovarășa Irina Loghin, trăiești? Da, domnule, trăiesc, mă aflu în viață, exist, ființez: mîncînc, beau, îmi vîd de copil și uneori mai și cînt.

— Îmi pare rău că îți curm pornirea asta cu accente de marș funebru, dar trebuie să-ți declar frontal — astea sint avantajele celebrității...

— Sigur, știu, lumea mă iubeste și căru-i solist nu-i face plăcere acest lucru?

— Și atunci de ce te „omoaară” oamenii atît de des?

— Asta n-o fac decît cîțiva, poate pentru a avea ce discuta sau din nevoia de a compătimi pe cineva.

— Vrei să spun eu care sint, ierarhic, semnele de popularitate de genul acesta? Întii, așa cam după debut, se spune că ai divorțat, apoi că ai stat nu știu cît ascunsă pentru că ți-ai ucis ceva soți, vecini sau părinți și abia după aceea a-ajungi la deces.

— Cam așa e cazul Benone Sinulescu. Nu zici că după un spectacol în provincie vine unul la el, îl sîrută și-i mulțumește pentru alea două cămăși pe care i le-ari fi dat Benone prin alte locuri. Și asta în gura mare, auzi tu ce tupeu! Chiar să nu știe el că pe scenă și la televizor nu apare chiar așa oricine, că în țara noastră există o etică? Bine că din aștia sint doar cîțiva și că lumea îi crede prea puțîn.

— Cerîndu-ți iertare pentru optimismul colorilor în care vorbele noastre s-au scaldat pînă aici, îți propun acum o temă serioasă, chiar majoră — starea folclorului românesc astăzi.

— Îmi place titlul ăsta de teză de doctorat, deși eu n-am să-ți răspund exact în spiritul lui. Dacă ai pus întrebarea nu îngrijorare ai greșit — e bună starea folclorului.

— Te referi la bunăstarea soliștilor?

— Nu, la folclor. Avem un folclor nou din care se vede clar că românul cîntă frumusețea vieții de azi, și avem, conservat, reevaluat, revalorizat, un folclor arhaic, tradițional, cu o încălțătură istorică extraordinară. Și asta e mare lucru, pentru că păstrînd folclorul, păstrăm istoria neamului nostru de români și cîntînd folclorul vechi, arătăm tuturor celor, cu sau fără ureche muzicală, că noi sintem de mult pe aici.

— Ajungînd la acest punct, m-ar interesa părerea dumitale despre creații folclorului nou. Și cînd spun asta, nu mă refer la folclorul de cea mai bună calitate.

— Uneori o parte din public te obligă să faci rabat de la gustul tău. Crezi că mie mi-a plăcut vrodată „Bălăleu”, dar fă-mi ce vrei, bate-mă, omoară-mă...

— Iarăși?

— ...eu l-am cîntat. Dacă se cerea, eu puteam să fac? Cu creația însă, lucrurile sint mai complicate: sint socotiți creatori numai oamenii de la țară, care dintr-o pornire, să zicem a pămîntului, fac, compun cîntecele pe care noi le culegem și le redăm marelui public. Dar nu înțeleg de ce eu, care sint tot de la țară, deși acum sălășluiesc între pereții solid armați ai unui bloc de pe bulevard, nu sint considerată creatoare. Sufletul mi-a rămas același, cîntecele sint din zona mea, ce vină am eu că n-am rămas la țară să crez pentru o altă Irina Loghin. Îți repet, și cîntecele mele sint în spiritul locurilor natale pentru că de la aceste locuri am învățat să cînt. Și dacă vorbim despre folclorul nou, să-ți spun ceva: ai mai văzut tu mulți țărani purtînd opinci sau haine din in, cînepă? Îți spun eu, nu prea — pantofii ieftini, durabili, practici și nailonul au înlocuit aceste lucruri tradiționale. De ce? Pentru că tehnica a progresat, lumea a mers înainte. Folclorul e legat de viață, nici el nu poate sta. Ascultă ce-ți spun eu, folclorul merge odată cu industrializarea.

GEORGE STANCA ■

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scintei 1, sector 1, căsuța poștală 4112, oficiul cultură, cenoclu (Eugen Seculeanu); 1618 — știință (Liviu Timbus); 1787 — probleme (Nelu Ionescu, Nicolae Cristache); 1595 — fotoreportaj; 1623 — documentare; 1786 — Sorin Postolache); 1611 — secretar responsabil de redacție (Marius Popescu); 1783 — Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scintei”.

33. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20, interioare: 1617 — reportaj (A. Dohotaru); 1606 — cetățenești — scrisori (Marga Nedelea); 1618 — publiciști comentarii (Ilie Purcaru, administrație (Alexandru Medar); 1782, 1621 — secretariat de redacție (Dan Birlădeanu, redactor șef adjunct (Traian Prosan); 1822 — redactor șef